

Chitabu cha masengo ga Achinduna Chilongolelo

Chitabu cha Masengo ga Achinduna chili ndaŵi ja ndande ja mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵandanda ni iŵatite kwenela kutyochela ku Yelusalemu mpaka ku Yudea ni ku Samalia ni kwinekwine mpela Che Yesu iŵatite pakwasalila ŵakulijiganya ŵao akanaŵe kwaula kwinani (1:8). Ngani ji jilembekwe ni che Luka, jweleju ni jwalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Luka. Jweleju ŵaliji jwamitela ni ŵalembile indu yakwe kwa ukotopasyo. Itabu yose yanaiŵili yaani Ngani Jambone ni Masengo ga Achinduna ŵannembele che Teofilo juŵaliji Mgiliki nambo itabu yo yalembekwe kwa ligongo lya Ŵakilisito wose ŵaali Ŵagiliki ni Ŵayahudi (1:1).

Masengo ga Achinduna galembekwe pa yaka ya 60 mpaka yaka ya 64 pakumala kupagwa Che Yesu, ligongo chitabu cho chikumalila che Paolo akanaŵe kopoka mu nyuumba jakutaŵilwa. Iyoyo che Luka ŵajesilejesile ni nduna che Paolo, komboleka ŵalembile Masengo ga Achinduna mu musu wa ku Antiokia. Masengo ga Achinduna chili chitabu chachikuŵalanga indu yaili mchitabu chi che Luka ni jili ndande ji Che Yesu kwaula kwinani. Nningwa u che Luka kulemba yelei uli chisau ni nningwa wauli mu Ngani Jambone. Ŵansachile che Teofilo namose ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito achajinji akole usyene wa

indu yalijigenye ni kulemba kwa ukotopasyo yankati umi u Che Yesu ni kwenela kwa ukilisito.

Malembo ga Masengo ga Achinduna gakatupa uwe chitagu cha mpingo wa wându wâkukulupilila Kilisito wândanda ni iwâtite pakutama kwakwakulupilila Che Yesu. Itagu ya achinduna ikutulosya yakuti pakukulupilila machili ga Mbumu jwa Akunnungu nkulalichila Ngani Jambone kwa wându wâne.

Yaili mwelemo

Mbumu jwa Akunnungu akwatuluchila achinduna kaandanda ni wându wâkukulupilila Kilisito iwâtite pakonjecheka (1:1-8:1).

Wându wâkukulupilila Kilisito iwâtite pakulagaswa ni iwâtite pakwenela mu Yelusalemu ni kwinekwine (8:2-12:23).

Che Paolo akwaula ulendo wao waandanda wa kwausya Ngani Jambone (12:24-14:28).

Nkungulu ukuchingangana ku Yelusalemu ni kulamula yaikuwâjilwa kwapanganyichisya wâkukulupilila wâ sambano (15:1-34).

Che Paolo akwaula ulendo wao waawili wa kwausya Ngani Jambone (15:36-18:22).

Che Paolo akwaula ulendo wao waatatu wa kwausya Ngani Jambone (18:23-20:38).

Che Paolo akukamulwa ku Yelusalemu (21-26).
Che Paolo akwauswa ku Loma (27:28).

¹ Alakwe che Teofilo, mu chitabu chachilongolele nalembile yankati indu yanayose iwâitesile Che Yesu ni iwâijigenye chitandile kundanda kwa masengo gakwe, ² mpaka lyuwa lila pa wâjikalikwe kwini. Nambo akana we kwigalikwa kwini wapele malajisyo ga ulamusi wa Mbumu jwa

Akunnungu achinduna wawasagwile wala. ³ Kwa mowa alobaini pakumala chiwa chao, Che Yesu waakopochele wanyawo sooni ni sooni achilosyaga kuti waliji wajumi. Wanyawo wammweni nombejo wawechete nawo yankati Umwenye wa Akunnungu. ⁴ Katema kampepe pawalyaga nawo wapele chilanga chi, “Nkasatyoka ku Yelusalemu, nambo ndindilile ntuuka walanjile Atati umwambilikene njisalaga ngani syakwe. ⁵ Pakuwa che Yohana wabatisye ni meesi, nambo pangakawa mowa wanyamwe chinchibatiswa ni Mbumu jwa Akunnungu.”

Che Yesu akwigalikwa kwini
(Maliko 16:19-20; Luka 24:50-53)

⁶ Nipele, achinduna pawasongangene ni Che Yesu pamo wausisye, “Ambuje, ana katema kano ni pachimwauchisye sooni Waisilaeli Umwenye?” ⁷ Nambo Che Yesu wasalile, “Katema ni lyuwa lya indu yo ili paasi pa ulamusi wa Atati Wangu, ni nga wa masengo genu kumanyilila chiiwe chakachi. ⁸ Nambo pachantuluchile Mbumu jwa Akunnungu chinchipochela machili ni sooni chinchiwa waumboni Wangu musu wa Yelusalemu ni mu ilambo ya Yudea yose ni Samalia natamuno kumbesi kwa chilambo.” ⁹ Pawamasile kuwetcheta yeleyo, Che Yesu wajigalikwe kwini akuno wanawose achinnolechesyaga, liunde lyaunichile ni wanyawo nganiwaona sooni.

¹⁰ Achinduna wala pawaliji nkulolechesya kwiunde Che Yesu ali nkwaula, papopo wandu wawili wawasile iwalo yeswela, wajimi nkuwandikana nawo, ¹¹ ni watite, “Wanyamwe

Wandu wa ku Galilaya, ana ligongo lyachi nkwima pelepa ndi nkulolechesya kwini? Wele Che Yesu wajigalikwe kwini kutyochela kukwenu chachiika sooni chisau intite pakwawona alinkwaula kwini.”

Che Matia akwigala lipesa li che Yuda

¹² Nipele achinduna wala waujile ku Yelusalemu kutyochela ku chikwesya cha Miseituni, chichaliji pachiwandi ni musu wo chisau ni lwendo lwa kilomita jimo. ¹³ Pa waiche mmusu wajinjile mu chumba cha penani chiwatamaga, nombewo waliji che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni che Andulea ni che Filipo ni che Tomasi ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Simoni jwakuwilanjikwa Selote, ligongo waliji jwakumenyanila chilambo chakwe ni che Yuda mwanagwao che Yakobo. ¹⁴ Wanawose wo pamo ni achakongwe wampepe pamo ni che Maliamu achikulugwe Che Yesu ni achapwakwe, waliji nkusongangana pamo kupopela kwa ntima umo.

¹⁵ Pa mo wa go wajimi che Petulo pasikati ja wakukulupilila achinjakwe wawasongangene, waliji mpingo wa wandu mia moja ni ishilini. ¹⁶ Che Petulo watite, “Wakukulupilila achinjangu, yawajilwe Malembelo ga Akunnungu gamalile. Kalakala Mbumu jwa Akunnungu wawechete kwa kang'wa ji che Daudi, che Daudi walondwele nkati che Yuda, juwalongwesye awala wandu wawankamwile Che Yesu. ¹⁷ Che Yuda waliji jumo jwetu pakuwa wasagulikwe ni Che Yesu tupanganye masengo pamo nawo.”

18 Ngunda wasumichikwe kwa mbiya siwâsipatile che Yuda kwa ligongo lya kusinonyela mbiya sya chigongomalo. Ni wâgwile mwelemo, wâpapwiche ni matuumbo gakwe gose gakopweche. 19 Ni ngani ja chiwa chi che Yuda jamanyiche kwa wânawose wâwatemi ku Yelusalemu, nipele ngunda wo wawilanjikwe mchiwêcheto chao Akelidama, malumbo gakwe, “Ngunda wa Miasi.” 20 Che Petulo wâtite, “Pakuwa ilembekwe mu chitabu cha Sabuli kuti, ‘Pakutama pakwe pa we masame ni anapagwe mundu juchatame mwelemo.’ Sooni ilembekwe kuti, ‘Masengo gakwe ga kwimilila atole jwine.’”

21 “Kwapele, ikuwajilwa asagulikwe mundu jumo mwa wându wâwajesile nowaji katema kose Ambuje Che Yesu pawajendagajendaga pamo nowaji, 22 kutandila katema che Yohana pawabatisyaga mpaka lyuwa lila pawajigalikwe Che Yesu kwini kutiyochela kukwetu. Jwelejo awe jwa umboni pamo ni uweji nkati kusyuka ku Che Yesu.”

23 Pelepo wakolasile meena ga wându wawili, che Yusufu jwakuwilanjikwa che Balisaba pane akuwilanjikwa che Yusto ni jwine che Matia. 24 Nipele wapopesile achitiji, “Ambuje, alakwe wakujimanyilila mitima ja wându wose, sambano ntulanjile jwapi mwa wawili wa jumunsagwile alakwe, 25 kuti ajigale lipesa lya masengo ga unduna uwaulesile che Yuda ni kwaula kuwawajilwe.” 26 Ni watesile gudugudu ni gudugudu jila jangwilile che Matia, nipele che

Matia wâwâlanjikwe pamo ni achinduna kumi na moja wâla.

2

Kwika kwa Mbumu jwa Akunnungu

¹ Palyaiche lyuwa lya Pentekosite wakukulupilila wose wasongangene peuto pamo. ² Chisimuchile, lyapikaniche lilo we mpela mbungo ja machili kutyochela kwini ni lyagumbele mu nyumba mose mu watemi wandu. ³ Nipele, yakopochele indu iyaoneche mpela malamba ga mooto, yajenele ni yatusile pachanya pa kila jumo jwao. ⁴ Wose wagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni watandite ku wecheta i wecheto ineine mpela Mbumu i watite pakwakombolesya.

⁵ Ku Yelusalemu kula kwaliji ni Wayahudi, wandu wakwajitichisya Akunnungu wa wakopochele mu misi jinejine pa chilambo pano. ⁶ Wandu pa wapilikene lilo we lyo, mpingo wekulungwa wa wandu wasongangene. Ni wose wasimosile nnope pakuwa mundu jwalijose waapikanaga wanyawo achi wechetaga chi wecheto chakwe nsyene. ⁷ Ni wose wasimosile akuno achitiji, “Ana wose utukwapilikana achi wechetaga yelei ngana wa wandu wa ku Galilaya? ⁸ Ana i wele uli wanya wa paku wecheta uweji tukupilikana jwalijose mchi wecheto chetu twachinsyene? ⁹ Wampepe mwa uweji ali Wapalisi ni Wamedi ni Waelami, wane akutamanga ku Mesopotamia ni ku Yudea ni ku Kapadokia ni ku Ponto ni ku Asia ni ¹⁰ ku Filigia ni ku Pamfilia ni ku Misili ni ilambo ya ku Libia ku wandikana ni ku Kulene,

Wane mwa uweji ali achalendo kutyochela ku Loma. ¹¹ Wayahudi ni Wandu waWajinjile mu dini ja Chiyahudi, wane wakopochele ku Kilete ni ku Alabia. Uweji wose tukwapikana Wandu wo ali nkuwecheta mu iwecheto yetu twachinsyene yankati masengo gamakulungwa ga Akunnungu.” ¹² Wose wasimosile ni kukangana akuno achiusyanaga kuti, “Chelechi malumbo gakwe chichi?” ¹³ Nambo wane wanyelwisye achitiji, “Wandu wa akolelwe.”

Che Petulo akukunguluka ni Wandu

¹⁴ Nambo che Petulo wajimi pamo ni achinduna likumi ni jumo wala ni watandite kwasalila Wandu kwa kunyanyisya, “Wanyamwe Wayahudi achinjangu ni Wandu wose Wankutama pa Yelusalemu pano nninde nansalile ni wanyamwe mumbilikanile chenene maloŵe gangu. ¹⁵ Wandu wa nganakolelwa mpela inkuti pakuganisya, pakuwa sambano jino jili saa tatu ja kundaŵi. ¹⁶ Usyene uli awu, chachikopochele chi ni chechila chasasile che Yoeli jwakulondola jwa Akunnungu paŵatite,

¹⁷ ‘Akunnungu akuti, pa gele moŵa ga mbesi, chinaape Wandu wose Mbumu jwangu.

Achiwana Wenu Wachilume ni Wachikongwe chaachilondola,

ni achachanda Wenu chaachilola yakulola,

ni achachekulu Wenu chachisagamila.

¹⁸ Elo, iyoyo achikapolo Wangu achalume ni achakongwe,

moŵa go chinaape Mbumu jwangu,

nombewo chaachilondola.

¹⁹ Chinjitendekanya yakusimonjeka kwiunde,
ni imanyisyo pa chilambo,
kuchiwe ni miasi ni mooto ni lyosi lyakutopela,

²⁰ Lyuŵa chilichigalauka kuŵa chipi,
ni lwesi chiluwê lwechejeu mpela miasi,
likaniiche lyelila lyuŵa lya Ambuje lyekulungwa
ni lya ukulu.

²¹ Pelepo, jwalijose juchapopele kwa liina lya Am-
buje chakulupuswe.'

²² “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli, mpilikanichisye
malowê ga! Akunnungu ŵammanyisye kukwenu
Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa ilosyo ni
yakusimonjeka ni imanyisyo iŵaipanganyisye
Akunnungu mwa ŵanyamwe kwa litala lyakwe
mpela inkuti pakwimanyilila mwachinsyene.

²³ Pakuŵa kutyochela kundanda Akunnungu
asyene ŵasachile kuti ŵanyamwe mummulaje
Che Yesu, ni ŵanyamwe mwammuleje kwa
kwalechela ŵandu ŵangalumbana ŵaŵambe
pansalaba.

²⁴ Nambo Akunnungu ŵansyusisye,
ni ŵankulupwisye mu ipwetesi ya chiwa pakuŵa
nginikomboleka kuti chiwa chaugalile. ²⁵ Pakuŵa
che Daudi ŵankunguluchile Che Yesu yeleyi,

‘Naaweni Ambuje mmbujo mwangu moŵa gose,
pakuŵa ali kundy kwangu ngandinganyika.

²⁶ Kwa ligongo lyo ntima wangu wasangalele,
sooni nagombile ilulu yakusengwa.

Chiilu changu chichitame mu chilolelo,

²⁷ pakuŵa, alakwe Akunnungu nganjileka
mbumu jangu kwiuto kwa ŵandu ŵawile,

natamuno kwitichisya Jwanswela jwenu asigale
ali awile mwilembe.

²⁸ Muunosisye matala ga umi,

chimung'umbasye kusengwa kwa upagwe wenu!

²⁹ “Achalongo achinjangu, ngusaka nansalile pangasisa yankati indu iyaasimene atati Wetu che Daudi. Wêlewo wêajasiche ni kusichikwa, ni sooni lilembe lyakwe lili papapa pamangwetu mpaka lelo jino. ³⁰ Nambo pakuwâ che Daudi wâliji jwakulondola jwa Akunnungu, waimanyi kuti Akunnungu wâalumbilile ni chilumbilo kuti jumo jwa wisukulu wao chaachintenda mwenye mpela yatite kuwâ che Daudi. ³¹ Che Daudi wâlongolele kwiwona indu ichaitendekanye Akunnungu, nipele wâwêchete yankati kusyuka kwa Kilisito Chiwombosyo pawatite, ‘Nganalekwa kwiuto kwa wându wawile, atamuno chiilu chao nganichiola.’

³² Nipele, Akunnungu ni wâwânsyusisye Che Yesu jo ni uweji wose tuli wâ umboni wa indu yo. ³³ Che Yesu pawakwesiswe ni kuwichikwa ni Akunnungu kundy kwao, wâmpochele Mbumu jwa Akunnungu kutyochela kwa Atati wâo mpela iwâtite pakulanga. Atupele mbumu jo, chelecho ni chinkuchiwona ni kuchipilikana sambano. ³⁴ Pakuwâ che Daudi nsyene nganakwela mpaka kwinani, nambo watite,

‘Ambuje wâasalile Ambuje wângu,
ntame apano kundyo kwangu,
³⁵ mpaka pachinaatende wâmmagongo wenu kuwâ
chitengu cha kuwichila makongolo genu.’ ”

³⁶ “Wându wose wâ ku Isilaeli akusachilwa amanyilile kwa isyene kuti jwejula Che Yesu

jumwaŵambile pansalaba, Akunnungu antesile kuŵa Ambuje ni Kilisito Chiwombosyo.”

³⁷ Ni ŵandu paŵapilikene yeleyo, yaapeteche mmitima ni ŵausisye Che Petulo ni achinduna ŵane ŵala kuti, “Achalongo achinjetu, ana tutende chichi?” ³⁸ Che Petulo ŵaajanjile, “Mundu jwalijose aleche sambi syakwe ni kubatiswa kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito ni Akunnungu channechelesye sambi syenu ni kupochela chilanga cha Akunnungu chachili Mbumu jwa Akunnungu. ³⁹ Pakuŵa chilanga chila chaliji kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya achiŵana ŵenu ni kwa ligongo lya ŵandu wose ŵakutama kwakutalika, ni mundu jwali jose juchaŵilanjikwe ni Ambuje Akunnungu ŵetu.”

⁴⁰ Kwa maloŵe gamajinji che Petulo ŵaajamwiche ŵandu ni kwachondelela achitiji, “Nlikulupusye mwachinsyene mu uŵelesi wangalumbana wu.” ⁴¹ Ŵandu ŵajinji ŵajitichisye maloŵe gakwe ni kubatiswa. Pa lyuŵa lyo ŵandu elufu tatu ŵajonjesyeche. ⁴² Ŵelewo wose ŵapundile kujiganyikwa ni achinduna ŵa Che Yesu, ŵatemi pamo chiulongo, ŵalile chakulya cha Ambuje pamo ni kupopela.

Ŵakukulupilila yatiteje pa kutama

⁴³ Yakusimonjeka ni imanyisyo yejinji yatendekwe ni achinduna ŵala ni jwalijose ŵakamwilwe ni woga. ⁴⁴ Ŵakukulupilila wose ŵatemi pamo ni iŵakwete yose ŵagaŵene. ⁴⁵ Ni ŵasumisye indu ni ipanje yao ni kugaŵilana mbiya mundu jwalijose yaikuti pakunsoŵa. ⁴⁶ Lyuŵa ni lyuŵa

Wachinganganaga pa Nyuumba ja Akunnungu. Walyaga chakulya pamo mmajumba gao kwa kusangalala ni kwa ntima weswela. ⁴⁷ Waalapile Akunnungu ni wandu wose waanonyele wandu wo. Ni lyuwa ni lyuwa Ambuje waajonjehesye wandu wa waliji nkukulupuswa.

3

Che Petulo ni che Yohana akunnamy mundu jwangajenda

¹ Lyuwa limo, che Petulo ni che Yohana waliji nkwaula pa Nyuumba ja Akunnungu katema ka kupopela, saa tisa ja muusi. ² Katema ko wandu wanjigalaga mundu jumo jwangajenda chipagwile. Wandu wo wambikaga mundu jo lyuwa ni lyuwa pannango wa Nyuumba ja Akunnungu waukuwilanjikwa “Nnango Wakusalala,” kuti a wende chachilichose kwa wa wajinjalaga pa Nyuumba ja Akunnungu. ³ Pa waweni che Petulo ni che Yohana achisakaga kwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu, wa wendile kuti waape chachilichose. ⁴ Che Petulo ni che Yohana wankolondolele, nombe che Petulo wo wansalile, “Ntulolechesye uwe.” ⁵ Nombejo waalolechesye achilolelaga kuti chapochele chindu kutyochela kwa wanyawo. ⁶ Nambo che Petulo wansalile, “Nganingola mbiya namuno sahabu, nambo chingwete cho chinampe. Kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti, njime njende.” ⁷ Nipele wankamwile nkono wa kundyoy ni kunjimika. Papopo makongolo ni malungo gakwe galimbile. ⁸ Wagulwiche ni kwima ni kutanda

kwenda. Ni wâjajinjile pamo nawo pa Nyuumba ja Akunnungu, achendaga ni gulukaguluka akuno achalapaga Akunnungu. ⁹ Wându wose pa wammweni achendaga ni kwalapa Akunnungu, ¹⁰ wâamanyilile kuti ali jwejula ju wâtamaga pa Nnango Wakusalala wa Nyuumba ja Akunnungu ni ku wenda wenda, wâtojime ni kusimonga kwa chele chichasimene.

Che Petulo akulalichila pa Nyuumba ja Akunnungu

¹¹ Jwejula mundu pa wâlijiji nkulongana ni che Petulo ni che Yohana, wându wose wâsimosile nnope ni kutanda kuutuchila pa nsana wauli pa Nyuumba ja Akunnungu wauku wîlanjikwa, “Nsana u che Selemani.” ¹² Nipele, che Petulo pa wâiweni yeleyi wâasalile, “Wânyamwe Wâsilaeli, ana ligongo lyachi nkuchisimonga chachikopochele chi? Ana ligongo chi nkutulolechesya mpela uweji ni utuntusile mundu ju ajende kwa machili getu pane nkuganisya kuti uweji tuli wâmbone paujo pa Akunnungu? ¹³ Akunnungu wâ achatati wêtu che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo, wâakusisye Che Yesu katumetume jwao. Nambo wânyamwe mwankamwile kuti aulajikwe ni wânyamwe mwankanile paujo pa che Pilato, nachi wâmunu che Pilato wâsachile kungopola. ¹⁴ Jwelejo wâlijiji Jwanswela ni jwambone, nambo wânyamwe mwankanile, mwa wêndile che Pilato alechelelwe mundu jwine ju wâlijiji jwakuulaga. ¹⁵ Nipele, mwambuleje jwelejo ju wâlijiji ndandililo ja umi. Nambo Akunnungu wânsyusisye ni uweji

tuli w̄a umboni w̄a yeleyo iyakopochele. ¹⁶ Kwa litala lya kulikulupilila liina li Che Yesu, liina li Che Yesu limpele machili mundu ju junkummona ni kummanyilila. Kwa kulikulupilila liina li Che Yesu kundesile mundu ju alame mpela inkuti pakumbona.

¹⁷ “Sambano achalongo achinjangu, naimanyi kuti w̄anyamwe ni achakulu w̄enu mwatesile yelei kwaligongo lya ungamanyilila wenu. ¹⁸ Nambo kwanti yeleyo Akunnungu w̄amalichisye yeila yaisasile kalakala kwa kang'wa sya w̄akulondola wose kuti Kilisito chalagaswe. ¹⁹ Nipele, nleche sambi syenu, mwaujilile Akunnungu kuti annechelesye sambi syenu. ²⁰ Mwatendaga yeleyo chinjonjehckwe machili ga Mbumu kutyochela kwa Ambuje, nombewo chantume Che Yesu Kilisito āwe Chiwombosyo kwa ligongo lyenu. ²¹ Ikusachilwa w̄elewo asigale kwini ko mpaka pichikaiche katema ka Akunnungu patatende indu yose kuw̄a yasambano, mpela iw̄atite pakusala kalakala kwa kang'wa sya w̄akulondola w̄akwe w̄aswela. ²² Pakuw̄a che Musa w̄atite, ‘Ambuje Akunnungu w̄enu channyichisye jwakulondola jwa Akunnungu mpela uneji, jwelejo chakopochele pasikati jenu ni w̄anyamwe nkusachilwa kumpilikanichisya yose ichansalile. ²³ Ni mundu jwalijose jwangakumpilikanila jwakulondola jo cha w̄ichikwe pajika kutyochela mu w̄andu w̄a Akunnungu ni kuulajikwa.’ ²⁴ Elo, w̄akulondola w̄a Akunnungu wose, chitandile che Samweli ni w̄ew̄ala w̄aw̄akuiye, w̄alalichile ngani sya yelei yaikukopochela mmo w̄a gano. ²⁵ Chilanga cha Akunnungu chatesile

kwa litala lya wâkulondola chili kwa ligongo lyenu ni wanyamwe ndi mu gele malangano gaatesile Akunnungu ni achambuje wenu, mpela iwâtite pakwasalila che Iblahimu kuti, 'Kwa litala lya uwelesi wenu wându wose wa pachilambo chapegwe upile.' ²⁶ Nipele, Akunnungu wansyusisye katumetume jwao ni kundanda, wantumile kukwenu kuti ampe upile wanyamwe kwa kuntenda jwalijose alekangane ni yangalumbana yakwe."

4

Che Petulo ni che Yohana akwaikanawo ku Nkungulu

¹ Che Petulo ni che Yohana pa waliji nkukunguluka ni wându, waiche wambopesi ni jwankulu jwa wakulindilila Nyumba ja Akunnungu pamo ni Masadukayo. ² Watumbile nnope pakuwa achinduna wala waajiganyaga wându kuti Che Yesu wasyuchile, chindu chachikulosya pangasisa kuti wându wawile chachisyuka. ³ Nipele wakamwile che Petulo ni che Yohana, wawisile mu nyumba jakuta wilwa mpaka mala wi jakwe, pakuwa cha wandichile chilo. ⁴ Nambo wajinji mwa welewo wa wapilikanile utenga u che Petulo ni che Yohana wakulupilile, ni wându wa wakulupilile wajonjesyeche waliji mpela achalume elufu tano.

⁵ Mala wi jakwe, achakulu wa Wayahudi ni achachekulu ni wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa wasongangene pamo ku Yelusalemu. ⁶ Wachingangene nawo che Anasi Jwambopesi Jwankulu ni che Kayafa ni che

Yohana ni che Alekisanda ni wanewane wawaliji wawalukosyo lwao Jwambopesi Jwankulu. ⁷ Waaajimiche che Petulo ni che Yohana paujo pao, waausisye, “Ana wanyamwe ntesile chelechi kwa machili chi ni kwa ulamusi wa acheni?”

⁸ Pelepo che Petulo ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, wajanjile, “Mwanya Ilongola wawandu ni achachekulu! ⁹ Iwaga lelo jino nkutusya yankati chindu chambone chachitendekwe kwa mundu juwaliji ngakwenda ni iyatite pakulama, ¹⁰ nipele, wanyamwe ni wandu wose wa ku Isilaeli nkusachilwa kumanyilila kuti mundu ju akwima paujo penu lelo jino, alamiswe kwa machili ga liina li Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti jumwawambile pansalaba, nambo Akunnungu wansyusisye. ¹¹ Che Yesu ni jwakungamba Mmalembelo Gamaswela gagakuti,

‘Liganga limwalikanile wanyamwe wakuta wa, sambano lilyolyo litendekwe kuwa liganga lyekulungwa lya nsingi wa nyumba.’

¹² Jwelejo jikape ni jwakukombola kwakulupusya wandu, pakuwa pachilambo pose ngapagwa liina litupegwilwe lyalitukukombola kukulupuswa nalyo.”

¹³ Achakulu wa Nkungulu wo waimanyilile kuti che Petulo ni che Yohana waliji wanduwandu ni wandu wangasyoma, nipele wasimosile nnope kuwona iwatite pakwanga pangali lipamba, waimanyilile kuti waliji pamo ni Che Yesu. ¹⁴ Nambo pawambweni mundu juwalamiswe jula ali ajimi pamo nawo, nganakola chakuwecheta. ¹⁵ Nipele, walamwile che Petulo ni che Yohana ajaulangane

paasa pa Nkungulu ni achakulu wâ Nkungulu wâsigalile nkati achiusyanaga achinsyene pe. ¹⁶ Ni wâusyene, “Twatende ichichi wându wâ? Pakuwâ wose wakutama mu Yelusalemu akumanyilila chenene kuti atesile chimanyisyo chachikulungwa ni uweji ngatukukombola kukanila. ¹⁷ Nambo pakuti tusiwile ikajenela nnope kwa wându twajamuche kuti akawecheta ni mundu jwalijose kwa liina li Che Yesu.”

¹⁸ Nipele ilongola wâawilasile sooni nkati ni kwakanya kuti anawechete sooni pelanga, atamuno kwiganya mu liina li Che Yesu. ¹⁹ Nambo che Petulo ni che Yohana wâajanjile wanyawo, “Iwaga ili yambone paujo pa Akunnungu kunchimbichisyanga wanyamwe kupunda Akunnungu, nlamule mwachinsyene. ²⁰ Pakuwâ ngatukombola kuleka kusala yeila itwiweni ni kuipilikana.” ²¹ Nipele achakulu wâ Nkungulu wo waakanyisye sooni che Petulo ni che Yohana kwa kalipa nnope ni kwagopola. Nganakombolanga kwajamuka pakuwâ wându wose waliji nkwakusya Akunnungu kwaligongo lya chichatendekwe cho. ²² Ni ajula mundu juwalamiswe kwa litala lya chimanyisyo chi, waliji jwampunde yaka alobaini.

Wakukulupilila akwapopela Akunnungu walimbisye

²³ Papopo che Petulo ni che Yohana pa waagopwele waiche kwa achinjao ni kwa walanjila yose iwasalilwe ni wambopesi ni achachekulu. ²⁴ Wanyawo pa wajipilikene ngani jo, kwa ntima umo waapopelele Akunnungu achitiji, “Ambuje, alakwe

ni jumwagumbile kwinani ni chilambo ni bahali ni indu yose yaili mwelemo! ²⁵ Mwaŵechete kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu kwa kang'wa ja katumetume jwenu che Daudi atati ŵetu, 'Ana kwachichi ŵandu ŵa ilambo ine atumbile? Ana kwachichi ŵandu akuganisya yangalimate? ²⁶ Mamwenye ŵa ilambo aliŵichile chile, ni achakulu asongangene pamo, kuti ŵakanile Ambuje, ni Kilisito jwao juŵansagwile.'

²⁷ "Pakuŵa, kusyene che Helode ni che Pontio Pilato ni ŵandu ŵa ku Isilaeli pamo ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, ŵasongangene papapa pa musu, kunkanila Che Yesu katumetume jwenu jwanswela jumunsagwile aŵe Kilisito. ²⁸ Elo, ŵasongangene kukutendekanya yeila imwaisachile chitandile kundanda ikopochele kwa ulamusi wenu. ²⁹ Nambo, alakwe Ambuje, nnole sambano kutujogoya kwao. Ntukombolechesye uweji achikapolo ŵenu kulalichila liloŵe lyenu pangajogopa. ³⁰ Ngolosye nkono wenu mwalamye ŵandu ni kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka kwa ulamusi u Che Yesu Katumetume jwenu Jwanswela."

³¹ Paŵamalisise kupopela, peuto paŵasongangene pala patenganiche, ni wose ŵagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni ŵajendelechele kulalichila liloŵe lya Akunnungu pangali lipamba.

Ŵakukulupilila ŵaatemi chiulongo

³² Ni mpingo wa ŵelewo ŵakukulupilila waliji ni ntima umo ni nningwa umo. Ni nganapagwa

mundu juwâtite kuti iwâkwete yo yakwe nsyene, nambo wâgawene yose iwâkwete. ³³ Kwa machili gamajinji achinduna wala wawâlasile umboni wa kusyuka kwa Ambuje Che Yesu, nombe Akunungu wapele upile weujinji. ³⁴ Nganapagwa mundu jwalijose juwasowilwe ni chachilichose, pakuwa juwâkwete ngunda atamuno majumba wasumisya ni kwikanasyo mbiya, ³⁵ ni kwapa achinduna, nombewo wâgawenye kwa jwalijose mpela yaikuti pakunsowa.

³⁶ Ni kwaliji ni Mlawi, juwapagwile ku Kupulo, liina lyakwe che Yusufu, ni achinduna wala wammilasile che Banaba, malumbo gakwe, “Mundu jwakwatulasya wandu mitima.” ³⁷ Nombejo wakwete ngunda wakwe, ni wausumisye, wajigele mbiya syo ni kwapa achinduna.

5

Che Anania ni che Safila

¹ Jwapali mundu jumo jwakuwilanjikwa che Anania pamo ni wankwakwe che Safila, nombewo iyoyo peyo wasumisye ngunda wao.

² Nambo che Anania wasapwile mbiya siwapatile ni kusisa akuno wankwakwe ali nkumanyilila yeleyo ni sine wapelechele achinduna wala.

³ Nipele che Petulo wammusisye, “Che Anania, kwaligongo chi nkuneka Shetani ajinjile mu ntima mwenu ni kuntenda munnambusye Mbumu jwa Akunnungu kwa kusisa mbiya simwapatile pamwasumisye ngunda ula?”

⁴ Pamwaliji ngannasumisye, ngunda wo waliji

wenu ni pamwasumisye ngunda wo, mbiya simwapatile syo syaliji syenu, nkakombwele kupanganyichisya kwa yaili yose imwaisachile. Ana kwachichi mwasachile mu ntima mwenu kuchitendekanya chelechi? Nganimunlambusya mundu nambo mwalambwisye Akunnungu!”

⁵ Che Anania nkupilikana pe yeleyo, w̄agwile paasi ni kuwa. W̄andu wose w̄aw̄apilikene ngani jo w̄akamwilwe ni lipamba kwannope. ⁶ Achachanda w̄ajimi ni kuchiw̄ilijila saanda chiilu chakwe, w̄ankopwesye paasa ni kwaula kukunsika.

⁷ Nti masaa gatatu w̄ankwakwe w̄ajinjile nkati pangaimanyilila indu iyatyochele. ⁸ Nipele che Petulo w̄ambusisye, “Musalile! Ana syelesi ni mbiya syose simwapatile kwa kusumisya ngunda wenu mmwe ni w̄ankwenu?” Che Safila w̄ajanjile, “Elo, kwa syele mbiya syo.” ⁹ Che Petulo w̄ansalile, “Ligongo chi mmwe ni w̄ankwenu mwajilene kungalinga Mbumu jwa Ambuje? Nnole! Aw̄ala w̄andu w̄aw̄ajawile kukunsika w̄ankwenu, sambano ali pannango, ni sooni chanjigale nomweji w̄akwe.”

¹⁰ Papopo che Safila w̄agwile paasi, mmbujo mwa che Petulo ni kuwa. Achachanda w̄ala pa w̄ajinjile w̄ansimene ali awile, nipele w̄ankopwesye paasa ni kunsika chiw̄andika ni w̄ankwakwe. ¹¹ Mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito wose ni w̄andu wose w̄aw̄apilikene ngani jo w̄akamwilwe ni lipamba lye-likulungwa.

Achinduna akwalamya w̄andu achajinji

¹² Achinduna w̄ala w̄apanganyisye imanyisyo yejinji ni yakusimonjeka pasikati ja w̄andu w̄ala. W̄akukulupilila w̄ala w̄achinganganaga

pamo pansana u che Selemani wauli pa Nyuumba ja Akunnungu. ¹³ Ni nganapagwa mundu jwalijose mwa ŵangakunkulupilila Kilisito juŵalinjile kuwanganyikana nawo. Nambo ŵandu ŵane mwa ŵangakunkulupilila Kilisito wo ŵalapile ŵakukulupilila ŵala. ¹⁴ Ŵinji wa ŵandu ŵaŵakulupilile Ambuje wapundaga konjecheka nnope achalume ni achakongwe, ¹⁵ namose ŵandu ŵajausyaga ŵakulwala mwitala ni kwagoneka mu indanda ni mu igono kuti apitaga che Petulo atamuno chiwilili chao chaichilile ŵampepe ŵao. ¹⁶ Ŵandu ŵajinji kutyochela mmisi ja muumbali mwa Yelusalemu ŵaiche achajigalaga ŵakulwala ni ŵaali ni masoka, ni wose ŵalamiswe.

Achinduna akulagaswa

¹⁷ Nipele Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe ŵaŵaliji ŵampingo wa Masadukayo ŵaŵatemi pelepo, ŵaakolele wiu achinduna ŵala. ¹⁸ Nipele, ŵakamwile achinduna ni kwaŵika mu nyuumba jakutaŵilwa ja ŵandu achajinji. ¹⁹ Nambo chilo katumetume jwa kwini jwa Ambuje ŵajiugwile minango ja nyuumba jakutaŵilwa ni ŵakopwesye paasa ni kwasalila, ²⁰ “Njaulanje nkajime pa Nyuumba ja Akunnungu nkaasalile ŵandu malowe gose ga umi wa sambano wu.” ²¹ Achinduna ŵala ŵajitichisye, kundaŵi pe ŵajinjilenje pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya.

Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe paŵaiche, ŵaaŵilasile achachekulu ŵa Ŵaisilaeli ni kutama nawo Nkungulu wekulungwa. Ni ŵalajisye ŵandu ku nyuumba jakutaŵilwa

kuti akaajigale achinduna wala. ²² Nambo wakulindilila wala pa waiche mu nyumba jakuta wilwa, ngani wasimana achinduna wala. Nipele wasile pa Nkungulu ni kwasalila ngani jo ²³ achitiji, “Tujisimene nyumba jakuta wilwa jajiugale mbande syose ni wakulindilila achilindililaga mminango. Nambo patwaugwile nganitunsimana mundu jwalijose nkati.” ²⁴ Jwankulu jwa wakulindilila Nyumba ja Akunnungu ni Achakulu Wambopesi pa wapilikene ngani jo wajinjilwe ni lipamba, nganaimanyilila iyasimene achinduna wa Che Yesu. ²⁵ Nipele waiche mundu ni kwasalila, “Wandu umwa wisile mu nyumba jakuta wilwa wala, sambano ali pa Nyumba ja Akunnungu achajiganyaga wandu.” ²⁶ Nipele jwankulu jwa wakulindilila Nyumba ja Akunnungu pamo ni achinjakwe wajawile ku Nyumba ja Akunnungu ni kwajigala achinduna ni kwaikanawo pa Nkungulu. Nambo ngani wakamula kwa machili pakuwa wajogopaga kuti wandu chachaponya maganga.

²⁷ Nipele waajigele achinduna ni kwajimika paujo pa Nkungulu. Jwambopesi Jwankulu wasalile wanyawo, ²⁸ “Twannekasisye kwamachili kuti nkajiganya sooni kwa liina lya mundu ju, ni sambano nrole chintesile, njenesye majiganyo genu mu Yelusalemu mose ni sooni nkusaka kutulalatila nkati chiwa cha mundu ju.”

²⁹ Pelepo che Petulo pamo ni achinduna achinjakwe wajanjile, “Ikutu wajila kwapilikanichisya Akunnungu, nga wa wandu. ³⁰ Akunnungu wa achambuje wetu wansyusisye Che Yesu ajula

jumwammuleje kwa kwaŵamba pansalaba.
³¹ Jweleju ni jwejula jwakwesiswe ni Akunnungu mpaka kundyo kwao aŵe Chilongola ni Nkulupusyo kuti ŵakamuchisye Ŵaisilaeli aleche sambi syao nombejo ŵalechelesye sambi syao.
³² Noweji tuli ŵaumboni ŵa yeleyo pamo ni Mbumu jwa Akunnungu ŵaŵapele aŵala ŵakwajitichisya Akunnungu.”

³³ Mpingo wose wa Nkungulu paŵapilikene yeleyo, yachimile nnope ni ŵasachile kwaulaga achinduna ŵala.
³⁴ Nambo Mfalisayo jumo jwakuŵilanjikwa che Gamalieli juŵaliji jwakwiganya jwa Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa juŵachimbichikwe nnope ni ŵandu wose, ŵajimi paujo pa Nkungulu wa Ŵayahudi ni kulamula kwakoposya paasa achinduna ŵala kwa katema kakajipi.
³⁵ Ni kuusalila mpingo wa Nkungulu ula, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli achinjangu, nililechesye mwachinsyene nkanaŵe kupanganya inkwisaka kwapanganyichisya ŵandu ŵa!
³⁶ Kalakala kanandi kwakopochele mundu jumo liina lyakwe che Seuda, achilitendaga jwankulu ni ŵandu mpela mia nne ŵankuiye. Nambo jwelejo ŵaulajikwe ni ŵaŵankulupililaga wose ŵapwilingene ni ngani jakwe jamalile.
³⁷ Ni sooni kanyuma mundu jo, pa moŵa ga kuŵalanga ŵandu gala ŵatyochele che Yuda jwa ku Galilaya. Nombe ju ŵaachisisye ŵandu Ŵajinji ni ŵankuiye, nambo jwelejo nombe ŵaulajikwe ni ŵanawose ŵaŵankulupililaga ŵapwilingene.
³⁸ Ni sambano ngunsalila ŵanyamwe, nkaatenda chachili

chose wându wâ, mwaleche! Pakuwâ iwâga lilowe li atamuno masengo ga gali ga wându, chigaweseche. ³⁹ Nambo iwâga masengo ga gakutyochela kwa Akunnungu nsyene, ngawâ kuti chinnepele pe, nambo chimmoneche nti nkwakanila Akunnungu.”

Nipele wându wose wâ Nkungulu wanjitichisye jwelejo. ⁴⁰ Nipele wâawilasile achinduna wala munkati, walamwile kuti aputikwe mbokola ni kwajamuka kuti ngasawecheta sooni kwa liina li Che Yesu, ni wâalesile ajaulangane. ⁴¹ Nipele achinduna wala wakopweche paasa Nkungulu ula ali nkusangalala nnope, pakuwâ Akunnungu waiweni kuti awajilwe kujaluswa ligongo li Che Yesu. ⁴² Ni mowa gose wapundile kwiganya ni kulalichila Ngani Jambone pa Nyuumba ja Akunnungu ni mmajumba ga wându kuti Che Yesu ali Kilisito.

6

Wakamusi saba wa achinduna

¹ Kanyuma, winji wa wakulijiganya pawaliji nkonjecheka, kwatyochele kunyinyita mwa wakukulupilila wawawechetaga Chigiliki ni awala wawawechetaga Chiebulania. Awala wawawechetaga Chigiliki wanyinyitaga kuti achakongwe wa Chigiliki wawawililwe ni achiwankwawo, waliwalikwe kwagawila yakulya mowa gose. ² Nipele, achinduna likumi ni wawili wala wawilasile mpingo wose wa wakulijiganya nikuti, “Ngaikuwajilwa kuti tuleche kulalichila lilowe lya Akunnungu kuti tuweje wagawanya yakulya. ³ Nipele achalongo achinjetu,

mwasagule wându nsano ni wâwili wakumanyika kuti ali ni umboni wambone, waagumbale Mbumu jwa Akunnungu ni lunda ni uweji chitwape masengo go. ⁴ Nambo uweji tutulimbichile nkupopela ni kulalichila Liloŵe lya Akunnungu.”

⁵ Ngani jo jaanonyelesye mpingo wose wa wakukulupilila wala. Ni waasagwile che Stefano jwagumbele chikulupi ni Mbumu jwa Akunnungu ni che Filipino ni che Plokolo ni che Nikanoli ni che Timona ni che Pamena ni che Nikolau jwa ku Antiokia juwajinjile dini ja Chiyahudi. ⁶ Waajimiche mmbujo pa achinduna, nombewo wapopele ni kwasajichila makono gao.

⁷ Ni liloŵe lya Akunnungu lyapundile kwenela, ni ku Yelusalemu ko winji wa wakukulupilila wajonjesyeche nnope, ni mpingo wekulungwa wa wambopesi waakulupilile Che Yesu.

Che Stefano akukamulwa

⁸ Akunnungu wapele che Stefano upile weujinji ni ukombole ni wapanganyaga imanyisyo ni yakusimonjeka yejinji pasikati ja wându. ⁹ Nambo wakopochele wându achisakaga kutenda makani ni che Stefano. Wampepe mwa wându wo waliji wa nyuumba jimo ja kupopelela jajikuwilanjikwa, “Nyuumba ja kupopelela wându Hulu,” ni wându wo watyochelaga ku Kulene ni ku Alekisandilia ni wane kutyochela ku Kilikia ni ku Asia. ¹⁰ Nambo Mbumu jwa Akunnungu wampele che Stefano lunda, kwa yele nganakombolanga kumpunda paŵaŵechetaga. ¹¹ Nipele waonjile wându wampepe aŵechete kuti, “Twampilikene che Stefano achiŵechetaga maloŵe ga kwatukana che Musa

ni Akunnungu.” ¹² Kwanti yeleyi, w̄aachisisye w̄andu ni achachekulu ni w̄akwiganya Malajisyo ga Akunnungu ga w̄apele che Musa. Nipele, w̄ankamwile che Stefano ni kunnyikanawo paujo pa Nkungulu wekulu. ¹³ Ni w̄ajimiche w̄aumboni w̄a unami w̄aw̄atite, “Mundu ju ngaakuleka ng'o kujichembulusya Nyuumba ja Akunnungu jajiswela ji ni kugachembulusya Malajisyo. ¹⁴ Paku w̄a twampilikene achi w̄echetaga kuti jwele Che Yesu jwa ku Nasaleti chajijonanje Nyuumba ja Akunnungu ji ni kuchigalausya chisyo w̄elo chi w̄atupele che Musa.” ¹⁵ Wose w̄aw̄aliji pa Nkungulu w̄ankolondolele che Stefano, w̄ambweni ku meeso kwakwe kuli mpela ku meeso kwa katumetume jwa kwinani.

7

Kulalichila ku che Stefano

¹ Nipele, Jwambopesi Jwankulu w̄ambusisye che Stefano, “Ana yelei ni iyoyo?” ² Che Stefano nombe w̄aajanjile, “Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile! Akunnungu w̄akulu w̄aakopochele atati w̄etu che Iblahimu pa w̄aliji ku Mesopotamia akana w̄e kwaula kukutama ku Halani. ³ Akunnungu w̄ansalile che Iblahimu, ‘Ntyoche mchilambo chenu, mwaleche w̄andu w̄a lukosyo lwenu, njaule kuchilambo chatinganlanjile cho.’ ⁴ Nipele, che Iblahimu w̄asamile chilambo cha w̄akalidayo, w̄ajawile kukutama ku Halani. Pa w̄awile atatigwe, Akunnungu w̄ansamisye sooni ku Halani ni kwika kukutama ku chilambo chino munkutamanga

Wanyamwe sambano jino. ⁵ Akunnungu nganiwapa che Iblahimu namose chipande cha chilambo chi kuti chiwe chao, nambo wannanjile kwapa chilambo chi chiwe chakwe nsyene ni cha uwelesi wakwe, namuno katema ko waliji akawe kola mwanache. ⁶ Akunnungu wansalile yeleyi, 'Uwelesi wenu chiutame mu chilambo cha chilendo, ni kweleko chachatenda achikapolo ni kwasausya yaka mia nne. ⁷ Nambo Akunnungu akuti, uneji chinjalamura wandu wa chilambo uchachatenda achikapolo. Nipele chinjakoposya mchilambo cho ni kwaikanawo apano kuti ambopele.' ⁸ Ni Akunnungu watesile malangano ni che Iblahimu ga kuumbala gawe chimanyisyo cha kugakunda malangano gao. Nipele che Iblahimu wambumbesye che Isaka mwanagwe pa lyuwa lya ncheche ni ncheche pakumala kupagwa. Ni che Isaka nombe wambumbesye che Yakobo mwanagwe, ni che Yakobo nombe waatesile iyoyo peyo achambuje wetu likumi ni wawili wala.

⁹ "Awala achambuje wetu wankolele wiu che Yusufu, ni wansyumisye awe kapolo ku chilambo cha Misili. Nambo Akunnungu waliji pamo nawo, ¹⁰ ni kunkulupusya mmasausyo gakwe gose. Akunnungu wampele che Yusufu upile ni lunda paujo pa Falao, mwenye jwa ku Misili, ni mwenye Falao wammisile che Yusufu kuwa jwankulu jwa chilambo ni jwa wose waali mu nyumba jao ja chimwenye. ¹¹ Nipele kwatyochele sala jajikulungwa pa chilambo cha ku Misili ni ku Kanaani, ni wandu walasile kwannope ligongo lya sala. Achambuje wetu nganakombola kuchipata chakulya chachilichose. ¹² Nipele,

che Yakobo paŵapilikene kuti kwana yakulya ku Misili ko, ŵaalajisye achiŵanagwe, yaani achatati ŵetu, ajaulangane kaandanda ku Misili ko. ¹³ Ni pa ulendo wao waŵili, che Yusufu ŵalikolasile kwa achapwakwe, ni mwenye jwa ku Misili ŵalumanyilile lukosyo lu che Yusufu. ¹⁴ Ni che Yusufu ŵaalajisye ŵandu kukwaŵilanga che Yakobo atatigwe ni achalongo achinjakwe wose, ŵandu sabini na mbili aichanje ku Misili. ¹⁵ Che Yakobo ŵajawile ku Misili, kweleko ni kuŵawilile pamo ni achambuje ŵetu. ¹⁶ Ni malilo gao gajigalikwe mpaka ku Shekemu, ni kusikwa mwilembe liŵasumile che Iblahimu kutyochela ku lukosyo lwa Hamoli kwa mbiya simpepe.”

¹⁷ “Nambo pikaiche katema ka chilanga chiŵalumbile Akunnungu ku che Iblahimu, ŵandu ŵala ŵatupile ni konjeheka kwa nnope ku Misili kula. ¹⁸ Nipele ŵajimwiche mwenye jwine ku Misili jwanganammanyilila che Yusufu. ¹⁹ Mwenye jo ŵaatesile yangalumbana ni kwaonela achambuje ŵetu kwa kwakanganichisya akaajase achiŵana ŵao achanandi kuti nganasaka akole umi. ²⁰ Katema ko che Musa ŵapagwile, nombejo ŵaliji jwambone paujo pa Akunnungu. Ŵalelitwe pa musi pa atatigwe kwa miesi jitatu, ²¹ ni paŵalepele kungosa mwakupunda mu nyuumba ŵankopwesye paasa, mwali jwa mwenye jwa ku Misili ŵanjigele ni kunlela mpela mwanagwe nsyene. ²² Che Musa ŵajigenywe indu ya lunda lwa Ŵamisili nombejo ŵaliji jwakulimbangana kwa maloŵe ni masengo.

²³ “Paŵaliji ni yaka alobaini, ntima wakwe

wasachile kwajimajimila achinjakwe Waisilaeli kukulola indu iwapanganyichiswaga. ²⁴ Kweleko wambweni Mmisili jumo achimpanganyichisyaga yangalumbana jumo jwa achalongo achinjakwe, wapokasisye, ni che Musa kwakwauchisya wambuleje Mmisili jula. ²⁵ Waganisisye kuti achalongo achinjakwe Waisilaeli akaimanyilile kuti Akunnungu akuntuma jwelejo kwakulupusya, nambo nganaimanyilila. ²⁶ Malaŵi jakwe, waweni Waisilaeli waŵili ali nkuputana achinsyene pe, ni walinjile kwajilanya achitiji; ‘Wanyamwe ndi wa lukosyo lumo, ligongo chi nkusaka kuulasyana achinsyene pe?’ ²⁷ Nambo jwejula juwamputaga njakwe jula wantutile pambali che Musa ni kunsalila, ‘Ana waani wambisile mmwejo kuwa chilongola ni jwakulamula pa uweji?’ ²⁸ Ana nkusaka kumulaga mpela imwatite pakummulaga Mmisili jula liiso?’ ²⁹ Che Musa paŵagapilikene maloŵe go watisile, watemi ku chilambo cha ku Midiani nti jwannendo, ni kweleko waŵelechele wanache waŵili wachilume.

³⁰ “Payaichile yaka alobaini, katumetume jwa kwini jwa Ambuje jwankopochele che Musa pa chisukutu chichakolelaga mooto kwipululu kula pachiwandi ni Litumbi lya Sinai. ³¹ Che Musa wachisimonjile nnope chichaoneche cho, wasejelele pachiwandi kukulolechesya uchenene, nambo wapilikene liloŵe lya Ambuje lilinkuti, ³² ‘Uneji ndili Akunnungu wa achambuje wenu, Akunnungu wa che Iblahimu ni wa che Isaka ni wa che Yakobo!’ Che Musa watetemele kwa lipamba ni nganapunda kulolechesya sooni. ³³ Ambuje

Wansalile, ‘Mmuule italawanda yenu pakuwa pelepopepanjimi pali papaswela. ³⁴ Naiweni yangalumbana yakwapanganyichisya wandu wangu wakutama ku Misili. Mbilikene kulilasika kwao none ndulwiche kukwakulupusya, ni sambano chinantume ku Misili.’

³⁵ “Che Musa aju ni jwejula juwankanile Waisilaeli paWansalile, ‘Ana waani wambisile mmwejo kuwa chilongola ni jwakulamula pa uweji?’ Kwa litala lya julajula katumetume jwa kwini juwankopochele che Musa mu chisukutu chichakolelaga mooto, Akunnungu wantumile che Musa wo awe chilongola ni nkulupusyo. ³⁶ Jwelejo ni juwaalongwesye wandu akopoche ku Misili kwa kupanganya imanyisyo ni yakusimonjeka mu chilambo cha ku Misili ni mu bahali ja Shamu ni mwipululu, kwa yaka alobaini. ³⁷ Che Musa ni juwaasalile Waisilaeli, ‘Akunnungu chanjimuchisye jwakulondola mpela uneji kutyochela mwa achalongo achinjenu mwachinsyene.’ ³⁸ Waisilaeli paWasongangene mwipululu mula, che Musa waliji kweleko pamo ni achambuje wetu ni katumetume jwa kwini juwa wechete najo mu Litumbi lya Sinai. Jweleju ni juwagapochele malowe gagakwikanawo umi kutupa uweji.

³⁹ “Nambo achambuje wetu nganasakanga kumpilikanila che Musa, wantutile pambali ni wasachile mmitima jao kuujila ku Misili. ⁴⁰ Wansalile che Haluni, ‘Ntupanganyichisye achiminungu jati tujipopelele ni jitulongsye mwitala, pakuwa che Musa juwatulongwesye kopoka ku Misili ngatukuchimanyilila

chichasimene!’ ⁴¹ Katema ko ŵapanganyisye chinyago cha ng'ombe ja mwana, ni ŵatasile mbopesi kwa chinyago ni kuchijangalila chindu chichaliji masengo ga makono gao achinsyene.

⁴² Nambo Akunnungu ŵatyosile pa ŵanyawo, ŵaalesile asipopele ndondwa sya kwiunde, mpela yaitite pakulembekwa mchitabu cha ŵakulondola ŵa Akunnungu,

‘Ŵanyamwe ŵandu ŵa chilambo cha ku Isilaeli!
Ana ŵanyamwe mwambelechele inyama yesinje ni sadaka
kwa yaka alobaini mwipululu mula?

⁴³ Ŵanyamwe mwalijigele lisakasa lya nnungu jwenu Moleki,
ni chinyago cha ndondwa ja nnungu jwenu Lefani.

Inyago imwaipanganyisye ni iyoyo imwaipopele. Kwa ligongo lyo chinansamichisye ku ukapolo kwakutalika kupita ku Babeli!’

⁴⁴ Achambuje ŵenu ŵakwete lisakasa lya umboni lyalikulosya kuti Akunnungu ali mwele mwipululu. Lisakasa lila lyakolohekwe mpela Akunnungu iŵatite pakwasalila che Musa akolosye, chisau ni achila chiŵachiweni. ⁴⁵ Nipele achambuje ŵetu ŵapochelangene achinsyene pe mpaka katema ka che Yoshua, pa ŵachipatile chilambo chi kutyochela kwa ŵandu ŵa ŵa ŵinjikwe ni Akunnungu paujo pao. Lyatemi pelepo mpaka katema ka che Daudi. ⁴⁶ Che Daudi ŵanonyelwe ni Akunnungu nombe che Daudi ŵa ŵendile Akunnungu ŵaataŵile nyuumba ŵele ŵaali Akunnungu ŵa che Yakobo. ⁴⁷ Nambo che Selemani ni ju ŵanta ŵile Akunnungu nyuumba.”

⁴⁸ “Nataamuno yeleyo, Akumanani ngakutama mmajumba gagataw̄ikwe ni w̄andu, mpela yakuti jwakulondola jwa Akunnungu,

⁴⁹ Ambuje akuti, ‘Kwinani kuli chitengu changu cha umwenye

ni chilambo chili pakuw̄ichila makongolo gangu.

Nyuumba jati uli jichimundaw̄ile une,

ni liuto chi pachimumulile?

⁵⁰ Ana ngaŵa uneji jumbanganyisye yelei yose? ”

⁵¹ Che Stefano w̄apundile kuw̄echeta, “W̄akukanila achakulungwa w̄anyamwe! Mitima ni mawiwu genu gali mpela ga w̄andu w̄angakwamanyilila Akunnungu. W̄anyamwe nli mpela achambuje w̄enu, moŵa gose nkukanilana ni Mbumu jwa Akunnungu. ⁵² Ana jwapi mwa w̄akulondola jwangananlagasya achambuje w̄enu? W̄auleje w̄elewo w̄aw̄alajiswe kalakala ni Akunnungu asale kwika kwa ajula jwakupanganya yaili yambone. Ni sambano w̄anyamwe mungalawiche ni kumbulaga.

⁵³ W̄anyamwe mwagapochele Malajisyo ga Akunnungu gagaiche kukwenu ni achikatumetume w̄a kwinani, nambo nganingakumulichisya.”

Che Stefano akuulajikwa

⁵⁴ Achakulu w̄a Nkungulu paŵagapilikene maloŵe go, yachimile nnope ni kuchilimya meeno. ⁵⁵ Nambo che Stefano ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, w̄alolite kwinani, w̄auweni ukulu wa Akunnungu ni Che Yesu ali ajimi kundyo kwa Akunnungu. ⁵⁶ Ni w̄atite,

“Nnole! Ngukuwona kwinani kwakuugule

ni Mwana jwa Mundu ajimi kundyo kwa Akunnungu.”

⁵⁷ Pelepo wându wose wâwâliji pa Nkungulu ula wâgumisile kwa lilowê lyekulungwa ni kusiwila mawiwi ni makono gao. Nipele wânguluchile wânawose kwana kamo, ⁵⁸ Ni wânkopwesye mmusi ni kumponya maganga. Wâumboni wâla wâwisile yakuwala yao kwa jwanchanda jumo liina lyakwe che Sauli kuti aigose. ⁵⁹ Pawâpundile kwaponya maganga, che Stefano wâpopele achitiji, “Alakwe Ambuje Che Yesu, mpochele mbumu jangu!” ⁶⁰ Wâtindiwêle ni wânyanyisye achitiji, “Ambuje nkaawalanjila sambi si.” Pawâwêchete yeleyo wâjasiche. Ni che Sauli wâkundile kuti che Stefano akuwâjilwa kuulajikwa.

8

Che Sauli akwalagasya wându wâkunkulupilila Kilisito

¹ Lyuwa lilyolyo gatandite malagasyo gannope kwa mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito wa ku Yelusalemu. Wându wâkunkulupilila Kilisito wose wâpwilingene mu ilambo ya ku Yudea ni ku Samalia, akawe achinduna pe. ² Wându wâkwajogopa Akunnungu wânsichile che Stefano ni kwalilila kwa malumbo gamakulungwa.

³ Nambo che Sauli wâlinjile kuuwesesa mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito. Wâjawile mu nyumba jajili jose ni kwakoposya paasa wându wâkunkulupilila Che Yesu wose achalume ni achakongwe ni kwawika mu nyumba jakutawilwa.

Che Filipino akulalichila Liloŵe lya Akunnungu ku Samalia

⁴ Aŵala ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu ŵaŵapwilingene ŵajesilejesile mosemose achilalichilaga Ngani Jambone. ⁵ Che Filipino nombe ŵajinjile mu mmusi wauli ku chilambo cha ku Samalia achilalichilaga ngani ja Kilisito ni Akunnungu kwa ŵandu ŵakutama pelepo. ⁶ Mpingo wa ŵandu paŵagapilikene malowē gaŵaŵechete che Filipino ni kwiwona imanyisyo iŵaitesile, wose ŵaapilikanichisye kwa uchenene. ⁷ Pakuŵa ŵandu ŵajinji ŵaŵakwete masoka, gakopweche gachigumilaga kwa liloŵe lyekulungwa. Ni sooni ŵandu ŵajinji ŵaŵatatele iŵalo ni ŵaŵalemele ŵalamiswe. ⁸ Nipele kwaliji ni kusengwa kwakukulungwa mmusi wo.

⁹ Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Simoni juŵatendaga usaŵi mmusi mo kwa moŵa gamajinji ni kwasimosya ŵandu ŵa ku Samalia, achilitendaga kuti jwelejo ali jwankulu.

¹⁰ Ŵandu wose chitandile jwannandi kwichila jwankulungwa ŵampilikene jwelejo ni kuti, “Mundu ju akwete ukombole wa Akunnungu waukuŵilanjikwa ‘Ukombole Weukulungwa.’ ”

¹¹ Ŵampilikanichisye jwelejo pakuŵa ŵaasimosisye kwa moŵa gamajinji kwa usaŵi wakwe. ¹² Nambo paŵaukulupilile utenga u che Filipino nkati Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni ngani ji Che Yesu Kilisito, ŵabatiswe achalume ni achakongwe. ¹³ Che Simoni nombejo ŵakulupilile, ni paŵabatiswe, ŵajesile ni che Filipino, ŵasimosile paŵaiweni imanyisyo ni yakusimonjeka

iyatendekwe.

¹⁴ Achinduna wawaliji ku Yelusalemu pawapilikene kuti wandu wa ku Samalia nombewo ajitichisye Liloŵe lya Akunnungu, waatumile che Petulo ni che Yohana kukwao. ¹⁵ Che Petulo ni che Yohana pawaiŵaiche kweleko waapopelele wakukulupilila wala kuti ampochele Mbumu jwa Akunnungu, ¹⁶ pakuwa Mbumu jwa Akunnungu waliji akanantuluchile mundu jwalijose mwa wanyawo, nambo wagambile kubatiswa pe kwa liina lya Ambuje Che Yesu. ¹⁷ Nipele, che Petulo ni che Yohana waasajichile makono gao wakukulupilila wala, ni wapochele Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁸ Pelepo che Simoni pawaimanyi kuti wandu akupegwa Mbumu jwa Akunnungu kwa kusajichilwa makono ga achinduna, wasachile kwapa mbiya che Petulo ni che Yohana ¹⁹ achitiji, “Mumbeje none jwakwe ukombole wo kuti mundu jwalijose juchingansajichile makono ampochele Mbumu jwa Akunnungu.”

²⁰ Nambo che Petulo wansalile, “Njonasiche mwasyene pamo ni mbiya syenu, pakuwa nkuganisa kuti nkukombola kusuma ukombole wa Akunnungu kwa mbiya! ²¹ Nganinkola chachili chose atamuno lipesa pamasengo go pakuwa ntima wenu nganiuwa wambone paujo pa Akunnungu. ²² Kwapele nleche ungalumbana wenu wu, ni kwapopela Ambuje nombewo panepa channechelesye sambi sya kuganisa yeleyo. ²³ Pakuwa ngummona mgumbele ligogo ni sooni ntaŵikwe ni samb!” ²⁴ Che Simoni wajanjile, “Ngummenda mwanya mumbopelele kwa Ambuje ganaiche kuumbata gagaligose mwa

gelego gansasile go.”

²⁵ Che Petulo ni che Yohana paŵamalisisye kuŵalanga umboni ni kulalichila Liloŵe lya Ambuje, ŵaujile ku Yelusalemu. Paŵaujaga ŵaalalichile ŵandu Ngani Jambone mmisinda jejinji ja ku Samalia.

Che Filipino akumbatisya chilongola jumo jwa ku Esiopia

²⁶ Katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵansalile che Filipino, “Nliŵiche chile njaule kulujenda ku litala lyalikupitila mwipululu lyalikutuluchila ku Yelusalemu kwaula ku Gaza.”

²⁷ Nipele, che Filipino ŵaliŵisile chile ni kutanda ulendo. Katema ko kwaliji ni mundu jwa ku Esiopia jwakugosa mbiya mu umwenye wa Kandake mwenye jwankongwe jwa ku Esiopia, mundu jo ŵatamaga liuli. Jwelejo ŵajawile ku Yelusalemu kukwapopela Akunnungu, ni katema ko ŵaliji nkuuja ali akwesile mutuka ja kukwekwelemya.

²⁸ Paŵaujaga, ŵatemi mmutuka akuno ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu. ²⁹ Nipele, Mbumu jwa Akunnungu ŵansalile che Filipino, “Mmandichile mutuka jo ni kulongana najo.”

³⁰ Che Filipino ŵautwiche ni kujiŵandichila mutuka jila, ŵampilikene mundu jula ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu. Pelepo che Filipino ŵammusisye, “Ana nkuimanyilila uchenene inkusyoma yo?” ³¹ Mundu jo ŵanjanjile, “Ana chingombole uli kuimanyilila pangali mundu jwakundagulila?” Pelepo ŵanchondelele che Filipino kuti akwele mu mutuka ni kutama

pamo nawo. ³² Ni liunjili lya Malembelo ga Akunnungu liwâlijji nkusyoma ni ali,
 “Wâlijji mpela ngondolo jiwâjijausyaga kukujisinga,
 wamyalele mpela mwanangondolo pakunkata
 manyunya,

Nombewo nganawêcheta chachili chose.

³³ Wâchembulwisye ni kwaonela.

Ngapagwa juchakombole kuwêcheta yankati
 uwelesi wakwe,
 pakuwa umi wakwe ujigalikwe kutyochela pachil-
 ambo.”

³⁴ Mundu jwa ku Esiopia jo wânsalile che Filipino, “Choonde musalile, jwakulondola jwa Akunnungu ju akuwêcheta yankati waani? Ana akuwêcheta yankati nsyene pane mundu jwine?” ³⁵ Nipele, che Filipino watandilile pelepope Malembelo ga Akunnungu wânsalile Ngani Jambone ji Che Yesu. ³⁶ Pawâlijji chiwela ni ulendo wo, waiche pagali meesi, ni juwatamaga liuli jula watite, “Peuto pa kwana meesi, ana kwana chachili chose chakuunekasya une ninabatiswe?”

³⁷ Che Filipino watite, “Mwakulupililaga ni ntima wenu wose nkukombola kubatiswa.” Nombejo watite, “Elo ngukulupilila kuti Che Yesu Kilisito ali Mwana jwa Akunnungu.” ³⁸ Mundu jula walamwile mutuka jijime, ni wanawose wawili watulwiche ni kwinjila mmeesi, che Filipino wambatisye mundu jula. ³⁹ Pawakopweche mmeesi papopo Mbumu jwa Ambuje wanjigele che Filipino ni mundu jwa ku Esiopia jula nganambona sooni che Filipino, nambo wajendelechele ni ulendo achisengwaga. ⁴⁰ Nambo che Filipino walisimene aiche mmusi wa ku Azoto, ni pawapitaga

Waalalichile wandu Ngani Jambone mmisi jose mpaka waiche ku Kaisalia.

9

Che Sauli akunkulupilila Kilisito (Masengo 22:6-16; 26:12-18)

¹ Katema ko che Sauli wapundile kwajogoya nnope wakwakuya Ambuje kuti chiwaulaje. Wajawile kwa Jwambopesi Jwankulu, ² kukuwenda waape chikalata chakwamanyisya mmajumba ga kupopelela ga ku Damesiki kula kuti, waasimanaga kweleko wandu wakulikuya Litala Iya Ambuje, achalume atamuno achakongwe wakamule ni kwaikanawo ku Yelusalemu.

³ Nambo che Sauli pawaliji mwitala pachiwandi ni kwika ku Damesiki, chisisimuchile lulanga kutyochela kwini lwalanguchisye mbande syose.

⁴ Wagwile paasi ni kupilikana lilo we lichasalilaga, “Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuunagasya?”

⁵ Che Sauli nombe wausisye, “Ambuje, ana waani alakwe?” Ni lilo we lyo lyajanjile, “Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya. ⁶ Nambo sambano njime, njinjile mmusi ni kweleko chansalile chachikumajila kuchipanganya.” ⁷ Ni wandu wawaliji pamo nawo mu ulendo wala, wajimi ali jii, wapilikanaga lilo we lyo nambo nganammona mundu. ⁸ Che Sauli wajimi, nambo pawatatanukwile meeso gakwe nganakombola kuchiwona chachili chose, nipele wandu wawalongene nawo wala wankamwile nkono ni kunnongosya mpaka ku Damesiki. ⁹ Che Sauli watemi mo wa gatatu pangalola, ni nganalya nata-muno kung'wa chachili chose.

10 Ku Damesiki ko jwapali jwakulijiganya ju Che Yesu liina lyakwe che Anania. Ambuje *Wammilasile* mu yakwiwona, “Che Anania!” Che Anania *Wajitiche*, “Une ndili pelepa Ambuje.”
 11 Ambuje *Wansalile*, “Njimuche njaule ku litala lyaliku*w*ilanjikwa Litala Lyagoloka, nkauchilichisye mu nyuumba ji che Yuda mundu liina lyakwe che Sauli jwa ku Taso. Ni sambano ali nkupopela, 12 nombewo mu yakwiwona ambweni mundu liina lyakwe che Anania achijinjilaga nkati ni kunsajichila makono gakwe kuti akombole kulola sooni.” 13 Nambo che Anania *Wajanjile*, “Ambuje, mbilikene ngani sya mundu ju kutyochela kwa *W*andu *W*ajinji, mbilikene yangalumbana i*W*aapanganyichisye *W*aswela *W*enu ku Yelusalemu kula. 14 Ni apano aiche ali ni ulamusi kutyochela kwa achakulu *W*ambopesi, *W*akamule *W*andu wose *W*akunkulupilila mmwe Che Yesu.” 15 Nambo Ambuje *Wansalile* che Anania, “Njauleje pe, paku*W*a naasagwile kuti andumichile, ajenesye ngani syangu kwa *W*andu *W*anga*W*a *W*ayahudi ni kwa mamwenye ni kwa *W*aisilaeli nombe. 16 Uneji nansyene chinaalosye indu yekulungwa icha*W*ajilwe kulagaswa nayo kwaligongo lyangu.”

17 Nipele, che Anania *W*ajawile ni kwinjila mu nyuumba jo. *W*asajichile makono che Sauli ni kuti, “Nlongo njangu che Sauli, Ambuje Che Yesu ju*W*akukopochele pamwaliji mwitala kwika apano, andumile kuti nkombole kulola sooni ni kugumbaswa Mbumu jwa Akunnungu.”
 18 Papopo yagwile mmeeso mwakwe che Sauli

indu mpela ikalaŵesya ni ŵakombwele kulola sooni. Ni ŵajimwiche ni kubatiswa. ¹⁹ Nipele ŵalile chakulya ni kukola machili sooni.

Che Sauli akwalalichila ŵandu Ngani Jambone ku Damesiki

Che Sauli ŵatemi pamo ni ŵakulijiganya ŵa Che Yesu kwa moŵa kanandi ku Damesiki kula. ²⁰ Papopo ŵatandite kulalichila mmajumba ga kupopelela ga Ŵayahudi kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu. ²¹ Ŵandu wose ŵaŵampilikene ŵasimosile ni kuti, “Ana jweleju ngaŵa julajula jwaŵauleje aŵala ŵaŵankulupililaga Che Yesu ku Yelusalemu kula? Ni sooni ŵaiche akuno kuti ŵakamule ŵanyawo ni kwajausya kwa achakulu ŵambopesi!”

²² Che Sauli ŵapundile kukola machili, ni kwasi-mosya Ŵayahudi ŵakutama ku Damesiki iŵatite pakulosya pangasisa kuti, Che Yesu ali Kilisito. ²³ Pagapite moŵa gamajinji, Ŵayahudi ŵajilene ni kusosa itajile pakwaulaga che Sauli. ²⁴ Nambo che Sauli ŵapilikene ngani jo. Nipele ŵandu ŵaliji nkwajuŵilila mminango ja kwinjilila mmusi wo muusi ni chilo, kuti ŵaulaje. ²⁵ Nambo chilo chimo ŵakulijiganya ŵakwe ŵanjigele mu chitundu ni kumpelesya pepowo pa likumba lya musu ni kunselelesya mpaka paasi.

Che Sauli akuujila ku Yelusalemu

²⁶ Che Sauli paŵaiche ku Yelusalemu ŵasachile kuliwanganya ni ŵakulijiganya ŵane ŵala. Nambo wose ŵanjogwepe, nganakulupilila kuti che Sauli

w̄aliji jwakulijiganya njao. ²⁷ Nipele che Ban-
 aba w̄anjigele che Sauli ni kunjausya kwa achin-
 duna, ni kwasalila yankati che Sauli iw̄atite pak-
 wawona Ambuje Che Yesu mwitala ni kukun-
 guluka nawo, ni iw̄atite pakwalalichila w̄andu
 ngani si Che Yesu pangali lipamba ku Dame-
 siki kula. ²⁸ Nipele che Sauli w̄atemi pamo
 nawo, ni w̄ajesile mu Yelusalemu mose achi-
 lalichilaga w̄andu Liloŵe Iya Ambuje pangali li-
 pamba. ²⁹ Ni sooni w̄akungulwiche ni kukani-
 lana ni W̄ayahudi w̄akuw̄echeta Chigiliki, nambo
 w̄anyawo w̄asachile kummulaga. ³⁰ W̄akukulupilila
 w̄ala paŵaimanyilile yeleyo, w̄anjigele che Sauli ni
 kunjausya ku Kaisalia, ni w̄annesile kweleko kuti
 ajaule ku Taso.

³¹ Katema ko mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila
 Kilisito w̄ala w̄akwete chitendewe ku Yudea kose
 ni ku Galilaya kose ni ku Samalia kose. Mbumu
 jwa Akunnungu w̄apele machili ni w̄ajonjesyeche ni
 w̄atemi kwa kwajogopa Ambuje.

Che Ainea akulamiswa

³² Che Petulo paŵaliji nkwendajenda pali pose,
 w̄aiche sooni kwa w̄akukulupilila w̄akutama ku Luda.
³³ W̄ansimene kweleko mundu jwakuw̄ilanjikwa
 che Ainea, juw̄agonile pa chindanda kwa yaka
 nsano ni itatu pakuw̄a w̄atatele. ³⁴ Nipele, che
 Petulo w̄ansalile, “Che Ainea, Che Yesu Kilisito
 akunnamisya. Njimuche, ntandiche chindanda
 chenu.” Papopo che Ainea w̄ajimwiche. ³⁵ W̄andu
 wose w̄aw̄atemi ku Luda ni ku Shaloni w̄ambweni
 che Ainea, ni wose w̄ankulupilile Ambuje.

Che Doka akulamiswa

³⁶ Ku Yopa ko jwapali jwakulijiganya jwankongwe liina lyakwe che Tabisa, mu Chigiliki che Doka, malumbo gakwe, ngolombwe. Jweleju Wapanganyaga yambone ni kwakamuchisya Wakulaga moŵa gose. ³⁷ Moŵa gala ŵalwasile ni ŵajasiche. Ŵandu ŵagajoesye malilo gakwe ni ŵagaŵisile mu chuumba cha mwinani. ³⁸ Ku Yopa nganikutalikangana ni ku Luda, nipele ŵakulijiganya paŵapilikene kuti che Petulo ali ku Luda, ŵalajisye ŵandu ŵaŵili kukwao ni kwachondelela kuti, “Nnyiche chitema pe kukwetu.” ³⁹ Nipele, che Petulo ŵalongene nawo. Paŵaiche, ŵanlongwesye ku chuumba cha mwinani. Kweleko ŵaŵililwe ni achiŵankwawo wose ŵansyungwile che Petulo achililaga ni kwalosya minjilo ni yakuwala ine iŵaipanganyisye che Doka akanawe kwasika. ⁴⁰ Che Petulo ŵaakopwesye paasa wose, ŵatindiwele ni kupopela. Nipele, ŵagagalauchile malilo gala ni kuti, “Che Tabisa njimuche.” Nombejo ŵatatanukwile meeso gao, ni paŵaweni che Petulo ŵajimwiche ni kutama. ⁴¹ Che Petulo ŵankamwile nkono ni kunjimika, ni ŵaawilasile ŵandu ŵakukulupilila ni ŵaŵililwe ni achiŵankwawo ŵala, ŵapele ali jwanjumi. ⁴² Ngani jo jajenele papali pose ku Yopa ko, ni ŵandu ŵajinji ŵaakulupilile Ambuje. ⁴³ Che Petulo ŵalonjele ku Yopa kula moŵa gampepe, achitamaga mu nyuumba ja mundu jwakuŵilanjikwa che Simoni jwakukolosya mapende.

10

Che Petulo akwajimajimila che Konolio

¹ Ni jwapali mundu ku Kaisalia liina lyakwe che Konolio, chilongola jwa mpingo wa w̄angondo mia moja waukuw̄ilanjikwa “Mpingo wa Italia.”
² Jweleju pamo ni w̄aali mu nyuumba jao wose w̄ajogopaga Akunnungu, nombejo w̄akamwisye w̄akulaga ni kupopela mow̄a gose. ³ Mpela saa tisa ja muusi w̄ammweni pangasisika katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu mu yakwiwona achaichililaga ni kwasalila, “Che Konolio!”
⁴ Che Konolio w̄ankolondolele katumetume jo ali ni lipamba, ni kummusya, “Kwana chichi Ambuje?” Katumetume jo w̄anjanjile che Konolio, “Akunnungu apochele mapopelo ni sadaka syenu kwa w̄akulaga, ni sooni ngasanliw̄alila kose. ⁵ Sambano, mwalajisye w̄andu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo. ⁶ Jwelejo akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyuumba jakwe jili mungulugulu mbwani.” ⁷ Ajula katumetume jwa kwinani jwa w̄echete malo w̄e go pa w̄atyosile, che Konolio w̄aa w̄ilasile w̄akutumichila w̄akwe w̄a w̄ili pamo ni jumo jwa w̄angondo w̄akwe ju w̄antumichilaga, ju w̄aliji jwakwajogopa Akunnungu, ⁸ W̄aasalile yose iyakopochele, ni kwalajisya ku Yopa.

⁹ Mala w̄i jakwe lyu w̄a lili pa ntwe, w̄andu w̄atatu wo ali chi w̄ela mu ulendo, achi w̄andichilaga ku Yopa che Petulo w̄akwesile penani pa nyuumba kukupopela. ¹⁰ Ni jakwete sala, w̄asachile chakulya. Pa w̄ankulumichisyaga chakulya, w̄aiweni yakwiwona. ¹¹ Ni w̄akuweni kwinani kweugule ni chindu chisau shuka jejikulungwa jili je w̄ambe

mmalombo gakwe gancheche chili nkutuluswa. ¹² Mwelemo mwaliji mwana inyama inayose yana makongolo gancheche ni inyama yaikukwaŵa ni ijuni ya kwiunde. ¹³ Nipele, ŵalipilikene liloŵe lichasalilaga, “Che Petulo njimuche, nsikite nlye.” ¹⁴ Nambo che Petulo ŵajanjile, “Ngwamba, Ambuje, uneji nganilye chindu chachili chose chekanye kuligwa atamuno chakusakala.”

¹⁵ Liloŵe lila lyapikaniche sooni lichasalilaga, “Indu yaiswejesye Akunnungu nkaiŵilanga yakusakala!” ¹⁶ Chelechi chakwasalila che Petulo nsikite nlye ŵasalilwe katatu, ni papopo shuka jila janyakulikwe kwini.

¹⁷ Che Petulo paŵaliji nkusimonga nkati malumbo ga yakwiwona yaiweni yo, ŵandu ŵaŵalajiswe ni che Konolio ŵala, ali amasile kuuchilichisya, ŵaiche pa nyumba ji che Simoni jwakukolosya mapende, ni kwima pannango, ¹⁸ ni ŵapoposile ni kuusya, “Ana mwelemu kwana jwannendo jwakuŵilanjikwa che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo?”

¹⁹ Ni che Petulo paŵaliji nkuganisya yankati yakwiwona ila. Papopo Mbumu jwa Akunnungu ŵasalile, “Che Simoni, Kwana ŵandu ŵatatu pelepa akunsosa. ²⁰ Ntuluche chitema pe ni sooni nkaliusyausya kulongana pamo nawo pakuŵa une ni junaatumile.” ²¹ Nipele, che Petulo ŵatulwiche ni kwasalila ŵandu wo, “Uneji ndili jwelejo junkunsosa. Ana nkusosa chichi pelepa?” ²² Ŵanyawo ŵanjanjile, “Atutumile che Konolio jwankulu jwa ŵangondo, mundu jwakuŵalanjikwa umboni wambone, jwakwajogopa Akunnungu ni

kuchimbichikwa ni W̄ayahudi wose. W̄asalilwe ni katumetume jwa kwini kuti ambilanje alakwe kumangwakwe kuti apilikanile chinkusaka kuw̄echeta.”²³ Che Petulo w̄aaw̄ilasile ajinjanje nkati, w̄apele pagona.

Malaŵi jakwe, che Petulo w̄atandite ulendo pamo ni w̄anyawo, ni w̄andu w̄ane w̄akwakulupilila Che Yesu w̄a ku Yopa w̄alongene nawo.²⁴ Lyuŵa lyaaŵili lyakwe w̄aiche ku Kaisalia, kweleko che Konolio w̄aalaliche achalongo achinjakwe ni achambusangagwe, ni w̄aliji nkwalindilila w̄anyawo.²⁵ Nipele che Petulo paŵajinjilaga nkati, che Konolio w̄akopweche paasa kukwachingamila, w̄atindiŵele paujo pa che Petulo ni kwakotamila.²⁶ Nambo che Petulo w̄anjimiche ni kunsalila, “Njime pakuŵa none jwakwe ndili mundu mpela alakwe.”²⁷ Che Petulo w̄apundile kukunguluka ni che Konolio ali nkwinjila nkati ni w̄asimene w̄andu w̄ajinji asongangene.²⁸ Che Petulo w̄aasalile, “W̄anyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti malajisyo ga dini jetu ja Chiyahudi gakutukanya kukamulangana atamuno kwajimajimila w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi. Nambo Akunnungu aamanyisye uneji kuti ninanganichisye mundu jwalijose kuti ali jwangaswejeswa atamuno jwakusakala.²⁹ Kwa ligongo lyo pamumilasile nganiingana kwika. Nipele, ngummusya kwaligongo chi mumilasile?”³⁰ Che Konolio w̄ajanjile, “Gapite moŵa gatatu mpela saa jijiji ja saa tisa, naliji nkupopela mu nyumba jangu. Chisisimuchile nammweni mundu jwasasile iwalo yeswela mbee ajimi paujo pangu,³¹ ni

ŵatite, ‘Che Konolio! Akunnungu akupilikene kupopela kwenu ni akusikumbuchila sadaka simwapele ŵakulaga. ³² Nipele muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo, jweleju akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyuumba jakwe jili mungulugulu mbwani.’ ³³ Nipele, chitema pe naatumile ŵandu kukwenu, nomwe ntesile yambone pa kwika. Sambano uweji wose tuli paujo pa Akunnungu, kupilikanila chachili chose chantumile Ambuje kusala.”

Che Petulo akwalichila ŵandu

³⁴ Pelepo che Petulo ŵatandite kuŵecheta achitiji, “Sambano ngumanyilila kuti isyene Akunnungu nganakola lusagu. ³⁵ Nambo mundu jwa chilambo chachili chose, jwakwajogopa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pao, akukundikwa nawo. ³⁶ Ŵanyamwe nkuumanyilila utenga uŵaupeleche Akunnungu kwa ŵandu ŵa ku Isilaeli, achijenesyaga Ngani Jambone jajikwikanawo chitendeweke kwa litala li Che Yesu Kilisito, ŵaali Ambuje ŵa wose. ³⁷ Ŵanyamwe nkulimanyilila alila lilyatyochele mchilambo chose cha Ŵayahudi, chitandile ku Galilaya, che Yohana paŵamasile kulalichila utenga wa ubatiso. ³⁸ Nkumanyilila iŵatite Akunnungu pakunsagula Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa kwatuluchisya Mbumu jwa Akunnungu ni machili. Pakuŵa Akunnungu ŵaliji pamo nawo, nipele ŵaliji nkwendajenda akuno ni akunokuno achitendaga yambone ni kwalamya wose ŵaŵakamwilwe ni Ibilisi. ³⁹ Noweji tuli

Wâumboni wa yose iwâtesile mmusi wa Wâyahudi ni mu Yelusalemu. Wambuleje kwa kwaWamba pansalaba, ⁴⁰ nambo Akunnungu wânsyusisye pa lyuwa lyaatatu ni kwatenda awoneche pangasisika. ⁴¹ Nganawoneka kwa wându wose, nambo kwa awala Wâumboni WâWâsagwile Akunnungu, yaani uweji utwalile ni kung'wa pamo nawo, paWâmasile kusyuka. ⁴² Ni wâtulajisye tulalichile Ngani Jambone kwa wându wose ni kuWalanga umboni kuti Che Yesu ni WâWâsagulikwe ni Akunnungu kuti Wâalamule Wâjumi ni Wawe. ⁴³ Wâkulondola wa Akunnungu wose Wâsasile umboni nkati Wâlewo kuti mu liina lyao, jwalijose jwakwakulupilila chalecheleswe sambu syakwe syose.”

Wându WângaWa Wâyahudi nombe akumpochela Mbumu jwa Akunnungu

⁴⁴ Che Petulo paWâWêchetaga maloWe go, Mbumu jwa Akunnungu wâtuluchile Wânanawose WâWâupilikanilaga utenga wao. ⁴⁵ Ni Wâyahudi WâWâkulupilile WâWâpechesye che Petulo kutyochela ku Yopa Wâla Wâsimosile kuwona kuti Akunnungu wâtuluchisye ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu wându WângaWa Wâyahudi. ⁴⁶ Pakuwa Wâapilikene achiWêchetaga iwêcheto yakusimosya paWâkusyaga Akunnungu. Pelepo che Petulo wâtite, ⁴⁷ “Wându wa apochele Mbumu jwa Akunnungu mpela uweji itutite pakupochela. Ana kwana mundu jwalijose juchakombole kwakanya kuti anabatiswe ni meesi?” ⁴⁸ Nipele, Wâlamwile kuti abatiswe kwa liina li Che Yesu

Kilisito. Nipele wându wâla wâachondelele che Petulo kuti atame nawo moŵa gampepe.

11

Malowê ga che Petulo kwa wakukulupilila ku Yelusalemu

¹ Achinduna ni wându wane wakukulupilila Che Yesu waŵatemi ku Yudea wapilikene kuti wându wangaŵa Wayahudi nombe apochele Liloŵe lya Akunnungu. ² Nipele, che Petulo paŵausile ku Yelusalemu, aŵala Wayahudi waŵakulupilile Che Yesu waŵaumbele, waalalatile, ³ achitiji, “Mmwejo mwajawile kukutama ni wându wangaumbala ni kulya nawo!” ⁴ Pelepo che Petulo watandite kwagopolela yeleyo chimo chimo kuti.

⁵ “Lyuŵa limo naliji nkupopela musi wa ku Yopa, pelepo naiweni yakwiwona, nachiweni chindu mpela shuka jajikulungwa jili jeŵambe mmalombo gakwe gancheche chilinkutuluswa kutyochela kwinani, ni kwika panaliji une. ⁶ Nalingulile uchenene nkati, naiweni inyama ya kulangwa yana makongolo ncheche ni inyama ya mwikonde ni inyama yaikukwaŵa ni ijuni. ⁷ Nipele napilikene liloŵe lichisalilaga, ‘Che Petulo njime, nsikite ndye.’ ⁸ Ni uneji najanjile, ‘Ngwamba, Ambuje, pakuŵa chindu chachili chose changaswejeswa atamuno chakusakala nganichijinjile ng’o pakang’wa pangu.’ ⁹ Nambo liloŵe lila lyapikaniche kaaŵili kutyochela kwinani lichitiji, ‘Yaiswejesye Akunnungu, alakwe nkaiŵilanga yakusakala.’ ¹⁰ Chelechi chatendekwe katatu, ni mbesi jakwe indu yose

yanyakulikwe sooni kwini. ¹¹ Pangakaŵa, ŵandu ŵatatu ŵaŵalajiswe kukwangu kutyochema ku Kaisalia ŵaiche pa nyumba jinatamaga. ¹² Mbumu Jwanswela ŵasalile longane nawo pangali lipamba. Ni ŵanyaŵa sita nalongene nawo ku Kaisalia ni kweleko twajinjile mu nyumba ji che Konolio. ¹³ Che Konolio ŵatusalile iŵatite pakummona katumetume jwa kwini juŵajimi mu nyumba jakwe ni kunsalila, ‘Muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akuŵilanjikwa che Petulo. ¹⁴ Ŵelewo chaachinsalila maloŵe, ganti chigankulupusye mmwejo ni ŵandu ŵaali mu nyumba jenu wose.’ ¹⁵ Panatandite kuŵecheta, Mbumu jwa Akunnungu ŵaatuluchile mpela yatite pakututuluchila uweji kundanda. ¹⁶ Pelepo nagakumbuchile maloŵe ga Ambuje paŵatite, ‘Che Yohana ŵabatisye kwa meesi, nambo ŵanyamwe chimbatisye kwa Mbumu jwa Akunnungu.’ ¹⁷ Nipele iŵaga Akunnungu ŵapele ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ntuuka ulaula watupele uweji utukwakulupilila Ambuje Che Yesu Kilisito, ana uneji ŵaani naakanile Akunnungu?” ¹⁸ Paŵapilikene yeleyo, ŵalesile makani ni kwakusya Akunnungu achitiji, “Akunnungu ŵapele ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi lipesa lya kuleka sambu, akole umi wa moŵa gose pangali mbesi!”

Ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu ŵa ku Antiokia

¹⁹ Ligongo lya kulagaswa kukwatandite paŵauleje che Stefano, ŵandu ŵaŵakulupilile

Che Yesu wala wapwilingene. Wane wajawile mpaka ku Foinike ni ku Kupulo ni ku Antiokia achilalichilaga Liloŵe lya Akunnungu kwa Wayahudi pe. ²⁰ Nambo wapali wane wa wanyawo wawatyochele ku Kupulo ni ku Kulene, wajawile ku Antiokia ni kwenesya ngani jo kwa wandu wangaŵa Wayahudi, achilalichilaga Ngani Jambone ja Ambuje Che Yesu. ²¹ Ambuje walongwesye kwa ukombole wao, ni wandu wajinji wakulupilile ni kwaujilila Ambuje. ²² Ni ngani syo syapikaniche kwa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito ku Yelusalemu. Nipele wantumile che Banaba ajaule ku Antiokia. ²³ Nombejo paŵaiche kweleko ni kwiwona iwâtite Akunnungu pakwapa upile wandu wala, wasengwile ni kwachisya wandu apunde kwakulupilila Ambuje kwa mitima jao jose. ²⁴ Che Banaba waliji mundu jwambone ni jwagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni chikulupi. Kwa ligongo li che Banaba, mpingo wekulungwa wa wandu wajonjesyeche kwa Ambuje. ²⁵ Nipele che Banaba wajawile ku Taso kukwasosa che Sauli. ²⁶ Paŵasimene, walongene nawo ku Antiokia. Ni wose wanaŵawili watemi ni mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito chaka chansima, achiujiganyaga mpingo wekulungwa wa wandu. Ku Antiokia ko ni kukwaliji kwaandanda wakulijiganya kuwilanjikwa Wakilisito.

²⁷ Ni katema kakoko, ku Antiokia ko waiche wakulondola wa Akunnungu wampepe kutyochela ku Yelusalemu. ²⁸ Nipele, jumo jwa wanyawo liina lyakwe che Agabo wajimi ni kwa machili

ga Mbumu jwa Akunnungu w̄alondwele kuti, chijityochele sala jajikulungwa mchilambo chose. Sala jo jatyochele katema ka mwenye che Kilaudio. ²⁹ W̄akulijiganya w̄ala, jwalijose malinga ni ukombole wakwe w̄aakamuchisye achinjao w̄aw̄akulupilile Che Yesu w̄aw̄atamaga ku Yudea. ³⁰ Nipele, w̄atesile yeleyo ni kwatuma che Banaba ni che Sauli kuti apeleche kwa achakulu w̄a mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito.

12

W̄akukulupilila akulagaswa nnope

¹ Katema kakoko mwenye che Helode, w̄atandite kwalagasya w̄andu w̄ampepe wa mu mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito. ² Ni w̄ambuleje che Yakobo mpwakwe che Yohana ni lipanga. ³ Pa w̄aiweni kuti chitendo cho chanonyelesye W̄ayahudi, w̄apundisye, w̄aakamwile che Petulo nombe nawo. Yeleyo yatendekwe katema ka chindimba cha mikate jangatajikwa amila. ⁴ Pa w̄ankamwile che Petulo, w̄ammisile mu nyuumba jakuta w̄ilwa ni kwa w̄ika paasi pa mipingo ncheche ja w̄angondo ncheche ncheche kuti w̄alindilile. Che Helode w̄asachile kwakoposya che Petulo kwa w̄andu pakumala chindimba cha W̄ayahudi cha mikate jangatajikwa amila chachiku w̄ilanjikwa Pasaka. ⁵ Nipele, che Petulo pa w̄aliji mu nyuumba jakuta w̄ilwa jila, katema kakoko mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄alimbile kwapopelela kwa Akunnungu kwa mitima jao jose.

Che Petulo akukoposwa mu nyuumba jakutaŵilwa

⁶ Chilo, likanaŵe kwika lyuŵa lilyatiji che Helode ankoposye che Petulo pa ŵandu, che Petulo ŵagonile pasikati ja ŵangondo ŵaŵili, ali ataŵikwe ni minyolo jiŵili ni ŵakulindilila ŵaliji nkulindilila pannango wa nyuumba jakutaŵilwa jila. ⁷ Chisisimuchile, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵajimilile ni lilanguka lyalanguchisye mu chuumba mo. Ni katumetume jo ŵantingenye che Petulo mu mbalati ni kwajimusya achitiji, “Njimuche chitema pe!” Papopo unyolo wawantaŵile mmakono wakutwiche ni kugwa paasi. ⁸ Katumetume jwa kwinani ŵansalile, “Nlitaŵe nkaanda wenu, mmwale ni italawanda yenu.” Che Petulo ŵatesile yeleyo ni katumetume jo ŵansalile, “Mmwale likoti lyenu munguye.” ⁹ Che Petulo ŵankuiye mpaka paasa pa nyuumba jakutaŵilwa, nambo nganamanyililaga kuti yele iyatendekwaga ni katumetume jwa kwinani jo yaliji isyene, ŵaganisisye kuti akwiwona yakwiwona. ¹⁰ Ŵapite liuto lyaandanda ni lyaaŵili lya ŵakulindilila, ŵaiche pannango wa chisyano wakwinjilila mmusi. Nnango wo waugwiche usyene, nombewo ŵakopweche paasa. Ni ŵaliji nkwenda litala limo ni papopo katumetume jwa kwinani jo ŵannesile che Petulo jikape.

¹¹ Pelepo che Petulo ŵaimanyi iyakopochele ni ŵatite, “Sambano ngumanyilila kusyene kuti, Ambuje antumile katumetume jwao jwa kwinani kukungulupusya mu ulamusi u che Helode ni kungoposya mu iwailolelaga Ŵayahudi kuti

ikopochele.”

¹² Pa[^]waimanyilile yeleyo [^]wajawile ku nyumba ji che Maliamu achikulugwe che Yohana jwaku[^]wilanjikwa che Maliko. Mwelemo [^]wasongangene [^]wandu [^]wajinji kupopela. ¹³ Che Petulo [^]wapoposile pannango wa paasa ni [^]waiche katumetume mwali liina lyakwe che Loda kukupilikanila. ¹⁴ Mwali jo pa[^]walimanyilile lilo[^]wê li che Petulo, nganaugula nnango kwa ligongo lya kusengwa, nambo [^]wautuchile nkati ni kwasalila kuti che Petulo ali pannango. ¹⁵ Ni [^]wanyawo [^]wansalile mwali jo, “Ntekupungwana!” Nombejo [^]walimbile kuti isyene ali [^]wawowo. Ni [^]wanyawo [^]wansalile, “Jwelejo ali katumetume jwao jwa kwinani.” ¹⁶ Ni katema kakoko che Petulo [^]wapundile kupoposya pannango. Nipele pa[^]waugwile nnango [^]wambweni, ni kusimonga. ¹⁷ Che Petulo [^]wagolwesye nkono kuti amyalale, ni kwasalila i[^]watite Ambuje pakwakoposya mu nyumba jakuta[^]wilwa. Nipele [^]wasalile akaalanjile yelei che Yakobo ni achalongo [^]wane [^]wakunkulupilila Kilisito, nombejo [^]watyosile ni kwaula kwine.

¹⁸ Pakwachele, [^]wangondo [^]wala [^]wapundile kola lipamba lyelikulungwa yankati chichasimene che Petulo. ¹⁹ Nipele che Helode [^]watite aosekwe nambo ngani[^]waona. Nipele [^]walamwile kuti [^]waausye [^]wangondo [^]wala, ni [^]watyosisye lilamulo kuti aula-jikwe. Nipele che Helode [^]watyosile ku Yudea, [^]wajawile ku Kaisalia ni kutama kukoko kwa mo[^]wa gampepe.

Chiwa chi che Helode

²⁰ Che Helode wâatumbilile nnope wându wâ ku Tilo ni ku Sidoni. Nambo wanyawo kwa pamo waajaulile che Helode. Wakombwele kusyoŵekana ni che Blasto juŵaliji jwakuchimbichikwa ni jwakulindilila nyumba ja mwenye, kuti aŵe pamo ni wanyawo. Che Blasto waajaulile che Helode ni kwachondelela kuti kuŵe ni chitendewele, pakuŵa chilambo chao chakulupililaga chakulya kutyochela ku chilambo cha mwenye.

²¹ Pa lyuŵa lilyasagulikwe, che Helode wawete iwalo ya umwenye ni kutama pa chitengu chao cha umwenye, ni kukunguluka ni wându.

²² Ni wându wâla wanyanyisye achitiji, “Ali lili liloŵe lya nnungu, nganiliŵa lya mundu.”

²³ Papopo katumetume jwa kwini jwa Ambuje wangwisise che Helode paasi, pakuŵa nganiŵapa Akunnungu ukulu wo. Ni jakamwile mbango ni kuwa. ²⁴ Nambo Liloŵe lya Akunnungu lyapundile kwenela.

²⁵ Che Banaba ni che Sauli paŵamalisisye masengo ga Akunnungu, wanjigele che Yohana jwakuŵilanjikwa che Maliko ni kuuja kutyochela ku Yelusalemu.

13

Che Banaba ni che Sauli akusagulikwa ni kulajiswa

¹ Mu mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito wâ ku Antiokia, wapali wane waŵaliji wakulondola wâ Akunnungu ni wakwiganya. Mwa welewo, wapali che Banaba ni che Simeoni jwakuŵilanjikwa jwampiliu ni che Lukio jwa ku Kulene ni che Sauli

ni che Manaeni wawalelitwe pamo ni mwenye che Helode. ² Nipele, pawaliji nkupopela kwa Ambuje ni kutaŵa, Mbumu jwa Akunnungu watite, “Mumichile pajika che Banaba ni che Sauli, kwa ligongo lya masengo ganaŵilasile.” ³ Nipele, pawamasile kutaŵa ni kupopela, waasajichile makono gao ni kwaleka ajaulangane.

The Banaba ni che Sauli akulalichila Ngani Jambone ku Kupulo

⁴ Nipele, che Banaba ni che Sauli ali alajiswe ni Mbumu jwa Akunnungu watulwiche mpaka ku Seleukia, kutyochela kweleko wakwesile ngalaŵa mpaka ku chilumba cha Kupulo. ⁵ Pawaiche ku Salami, waalalichile wandu Liloŵe lya Akunnungu mmajumba ga kupopelela Wayahudi, che Yohana Maliko waliji pamo nawo nti jwakwatumichila.

⁶ Pawajesilejesile mchilumba chose mpaka ku Pafo, wansimene nsaŵi jumo Myahudi, jwakulondola jwa unami liina lyakwe Baliyesu. ⁷ Jweleju waliji pamo ni che Selujio Paolo jwankulu jwa chilumba, mundu juwaliji ni lunda nope. Che Selujio Paolo waaŵilasile che Banaba ni che Sauli kuti apilikane Liloŵe lya Akunnungu. ⁸ Nambo Elima nsaŵi jo, Elima Mchigiliki malumbo gakwe Jwakukanila, wasachile kuniŵila jwankulu jwa chilumba anaukulupilile Ukilisito. ⁹ Nipele che Sauli jwakuŵilanjikwa che Paolo, ali agumbele Mbumu jwa Akunnungu, wankolondolele Elima, ¹⁰ ni kuti, “Mmwe nli mwanache jwa Shetani! Mmwe nli jwammagongo jwa ya usyene yose! Mmwe nli jwaunami jwankulu ni jwaulamba! Moŵa gose ngankuleka kugalyungasya matala ga

goloka ga Ambuje. ¹¹ Sambano, ulamusi wa Ambuje chiunlamule, chimme jwangelola ni nganliwona lyuŵa kwa katema.” Papopo pepo lyan-nyichilile lipundugulu ni chipi, ni ŵajendajendaga achinsosaga mundu jwakunkamula nkono kuti ŵaalongsye. ¹² Jwankulu jwa chilumba jula paŵaiweni iyatendekwe yo, ŵankulupilile Che Yesu, ni ŵagasimosile nnope majiganyo gaŵagapilikene gankati Ambuje.

Che Banaba ni che Paolo akwaula ku Pisidia

¹³ Nipele, che Paolo ni mpingo wakwe ŵakwesile ngalaŵa kutyochela ku Pafu ni ŵaichenje ku Pega mmusi wa Pamfilia, nambo che Yohana Maliko ŵaalesile ni kuujila ku Yelusalemu. ¹⁴ Nambo ŵanyawo ŵapelengeny kutyochela ku Pega mpaka ku Pisidia mmusi wa ku Antiokia. Nipele ŵajinjile mu nyumba ja kupopelela pa Lyuŵa lya Kupumulila ni kutama.

¹⁵ Paŵamasile kusyoma mchitabu cha Malajisyo ni mu itabu ya Ŵakulondola, ilongola ŵa nyumba ja kupopelela jila ŵalajisye utenga kukwao kuti, “Achalongo achinjetu, iwaga nkwete maloŵe gagali gose gakwalimbisya mitima ŵandu ŵa, mmechete.” ¹⁶ Nipele, che Paolo ŵajimi, ŵajongwele nkono ni kutanda kuŵecheta, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli achinjangu ni wose unkwalamba Akunnungu, mpilikanichisye! ¹⁷ Akunnungu ŵa ŵandu Ŵaisilaeli ŵaasagwile achambuje ŵetu, ni kwakusya paŵatamaga kuchilendo ku Misili kula. Ni kwa ukombole wao wekulungwa ŵaakopwesye kweleko. ¹⁸ Ni ŵaapililile mwipululu mula kwa yaka alobaini.

19 Nipele, w̄asijonasile ngosyo nsano ni siw̄ili sya mchilambo cha Kanaani ni w̄apele w̄anyawo chilambo cho kuti ajinjilanje majumba. 20 Yeleyo yatendekwe kwa yaka mia nne na hansini.

“Payamasile yele Akunnungu w̄apele w̄akulamula kuti w̄aalongosye mpaka katema ka che Samweli jwakulondola jwa Akunnungu. 21 Ni pelepo w̄asachile kuw̄a ni mwenye, ni Akunnungu w̄apele che Sauli mwanagwao che Kishi jwa lukosyo lu che Benyamini aŵe mwenye jwao kwa yaka makumi ncheche. 22 Akunnungu paŵantysisye che Sauli, w̄ansagwile che Daudi kuw̄a mwenye jwao. W̄alosisye kwakunda paŵasasile umboni nkati jwelejo paŵatite, ‘Nammweni che Daudi mwanagwao che Yese, mundu jwakuunonyelesya ntima wangu, juchagatendekanye gose gingusaka kugatendekanya.’ 23 Kutyochela mu lukosyo lu che Daudi Akunnungu w̄apele W̄aisilaeli Nkulupusyo, jwelejo ali Che Yesu mpela iw̄atite pakulanga. 24 Che Yesu akanaw̄e kugatanda masengo, w̄alongolele che Yohana achaalalichilaga w̄andu wose w̄a ku Isilaeli aleche sambi ni kubatiswa. 25 Nkumalisya masengo gakwe, che Yohana w̄aasisye w̄andu, ‘Ana nkuganisya kuti uneji ndili Chiwombosyo? Uneji nganima w̄elewo w̄ankwalindilila. W̄elewo akwika panyuma pangu, ni uneji nganguw̄ajilwa kugopola migoji ja italawanda yao.’

26 “Achalongo achinjangu w̄anli w̄anache w̄a che Iblahimu, ni w̄anyamwe w̄anganimma W̄ayahudi w̄ankwalamba Akunnungu! Au utenga wa ukulupusyo wu uiche kukwetu. 27 Pakuw̄a

Wanyawo wakutama ku Yelusalemu pamo ni achakulu wao ngani wamanyilila Che Yesu kuti ali Nkulupusyo, iyoyo nganagamanyilila malembelo ga wakulondola wa Akunnungu gagakusyomekwa pa Lyuwa lya Kupumulila lyalili lyose. Kwa ligongo lyo wagamalichisye maloŵe ga wakulondola wa Akunnungu pakwalamula Che Yesu kuwambikwa pa nsalaba. ²⁸ Atamuno nganalisimana liwamba lyakuulagwa, nambo wawendile che Pilato aulajikwe. ²⁹ Pa wamalisisye kupanganya yanayose iyalembekwe mmalembelo yankati welewo, nipele waatulwisye pa nsalaba ni kwasika mu lilembe lya mbugu. ³⁰ Nambo Akunnungu wansyusisye. ³¹ Kwa moŵa gamajinji waonekana kwa aŵala wa wakwesile nawo kutyochela ku Galilaya kwaula ku Yelusalemu. Nombewo sambano ali waumboni wakwe kwa wandu wa ku Isilaeli. ³² Ni uweji tuiche pelepa kukwalalichila Ngani Jambone ja chilanga chiwachiwisile Akunnungu kwa achambuje wetu. ³³ Akunnungu achimalisisye chilanga cho sambano kwa ligongo lyetu uweji watuli isukulu yao pakwasyusya Che Yesu. Mpela yaitite pakulembekwa mu Sabuli ja kaŵili,

‘Mmweji nli Mwanangu,
uneji lelo jino mele Atati wenu.’

³⁴ Yankati kusyuka ku Che Yesu, kuti ngasawa sooni, Akunnungu watite yelei,
‘Chinampe upile weswela wausyene unalanjile
che Daudi.’

³⁵ Elo, ni mwine mwine mu Sabuli akuti,
‘Ngamunneka Jwanswela jwenu aweje.’

³⁶ Nambo nginiwâ yele ku che Daudi, pakuwâ che Daudi nsyene wâtendekenye malinga ni iwaisachile Akunnungu kutendekanya katema kao, nipele wawile ni waasichile mu lilembe lya mbugu pachiwandi ni achatati wao, ni chiilu chao chaosile. ³⁷ Nambo, jwele juwasyusikwe ni Akunnungu ngasawola. ³⁸ Nipele, achalongo achinjangu Waisilaeli, mmanyilile kuti kwa litala li Che Yesu, utenga wa kulecheleswa sambu ukulalichilwa kukwenu, nikuti jwalijose jwakunkulupilila Kilisito akulecheleswa sambu syose, chindu changachikukomboleka kukundikwa kwa litala lya Malajisyo ga Akunnungu gwapele che Musa. ³⁹ Jwalijose juchankulupilile Jwelejo chawalanjikwe wambone paujo pa Akunnungu chindu chati Malajisyo ga che Musa ngagakukombola kuchipanganya. ⁴⁰ Nipele, nilolechesye chikansimana chechila chiwachisasile wakulondola wa Akunnungu, ⁴¹ 'Mpilikanichisye wanyamwe wakulikanganichila, nsimonje nkawe! Pakuwa chindu chinguchipanganya, mmowa ga, chindu cho ngankajitichisye atamuno mundu akansalile.' "

⁴² Che Paolo ni che Banaba pawakopokaga mu nyumba ja kupopelela jila, wandu wala waachondelele aichanje sooni kukwasalila malowe go, Lyuwa lya Kupumulila lyalikwika. ⁴³ Pawapwilingene mu nyumba ja kupopelela mula, Wayahudi wajinji ni wandu wanga wa Wayahudi wawajitichisye dini ja Chiyahudi waakuiye che Paolo ni che Banaba. Wanyawo waweche

nawo, ni kwalimbisya mitima kuti atamanje achikulupililaga upile wa Akunnungu.

⁴⁴ Ni Lyuŵa lya Kupumulila liine, ŵandu Ŵajinji, chiŵandi kwichila musu wose ŵasongangene kukupilikanila Liloŵe lya Ambuje. ⁴⁵ Nambo Ŵayahudi paŵauweni mpingo wa ŵandu wo ŵagumbele wiu, nipele ŵachikanile chichasalaga che Paolo ni kwatukana. ⁴⁶ Atamuno yeleyo, che Paolo ni che Banaba ŵaŵechete pangali lipamba, “Yaŵajilwe kuti Liloŵe lya Akunnungu litande kusalikwa kaje kwa ŵanyamwe. Nambo pakuŵa nlikanile ni kuganisa mwachinsyene kuti, ngankuŵajilwa kukola umi wa moŵa gose pangali mbesi, nipele tukunneka ni kwagalauchila ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. ⁴⁷ Pakuŵa Ambuje atulajisye yelei,

‘Nambisile mmweji kuŵa lilanguka kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, kuti ŵandu wose ŵa pachilambo akulupuswe.’ ”

⁴⁸ Ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi paŵapilikene yeleye ŵasengwile, ni kuulapa utenga wa Ambuje, ni ŵandu wose ŵaŵasagulikwe kukola umi wa moŵa gose pangali mbesi, ŵaakulupilile Che Yesu.

⁴⁹ Liloŵe lya Ambuje lyajenele mchilambo chila chose. ⁵⁰ Nambo Ŵayahudi ŵaachisisye achakongwe ŵakusichila, ŵakwapopela Akunnungu ni achalume ŵakumanyika ŵa mmusi wo. Ni ŵatandite kwalagasya che Paolo ni che Banaba, ni kwaŵinga mchilambo chao. ⁵¹ Nipele, achinduna ŵala ŵakung'undile luundu mmakongolo gao kulosya kuti akanikwe, ni ŵajawile ku Ikonio. ⁵² Nambo ŵakulijiganya ŵa Che Yesu ku Antiokia

kula wâsengwile ni kugumbala Mbumu jwa Akunnungu.

14

Che Paolo ni che Banaba ku Ikonio

¹ Nipele, ku Ikonio ko che Paolo ni che Banaba wâjawile mu nyuumba ja kupopelela Wâyahudi mpela iwâtite pakusyoŵelela ni kuŵecheta pangali lipamba, mpaka Wâyahudi wâjinji ni Wâgiliki wâkulupilile. ² Nambo Wâyahudi wângakwakulupilila Che Yesu wâachisisye wându wângaŵa Wâyahudi kuti wâachime che Paolo ni che Banaba. ³ Che Paolo ni che Banaba watemi kweleko moŵa gamajinji. Wâwêchete pangali lipamba yankati Ambuje, ni Ambuje wo wâloysisye pangasisa usyene wa utenga waujenesye nkati upile wao, kwa kwakombolechesya kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka. ⁴ Nambo wându wose ŵa musu wo wâsapulene, wâne wâlumbikene ni Wâyahudi ni wâne wâlumbikene ni achinduna wâla.

⁵ Nipele, wampepe mwa wându wângaŵa Wâyahudi ni Wâyahudi pamo ni ilongola wâo, wâlamwile kwapanganyichisya yangalumbana achinduna wâla ni kwaulaga kwa kwaputa maganga. ⁶ Achinduna nkumanyilila yeleyo ni wâutuchile kuchilambo cha ku Likaonio mmisi ja ku Lisita ni ku Debe, ni ilambo yaili mumbali mwakwe, ⁷ ni wâjendelechele kwalalichila wându Ngani Jambone mmisi jo.

Che Paolo ni che Banaba ku Lisita ni ku Debe

⁸ Ku Lisita ko jwapali mundu juŵaliji jwakulemala, ni jwanganajenda kose chitandile kupagwa

kwakwe. ⁹ Mundu jo wampilikanichisye che Paolo pa walalichilaga. Nipele che Paolo wanlolechisye uchenene, ni pawaimanyilile kuti akwete chikulupi chakombola kulamwa, ¹⁰ wawechete kwa kunyanyisya kuti, “Njime uchenene ni makongolo genu!” Papopo mundu jo wasumbile ni kutanda kwenda. ¹¹ Mpingo wa wandu ula pawachiweni chiwachipanganyisye che Paolo, watandite kunyanyisya Mchilikaonia achitiji, “Achiminungu atutuluchile chisau wandu!” ¹² Che Banaba wawilanjikwe Seu ni pakuwa che Paolo waliji jwakuwecheta jwankulu, wawilanjikwe Helime. ¹³ Ni jwambopesi jwa nyuumba ja nnungu Seu jijaliji paasa pa musu, wajigele ng’ombe ni uluwa paujo pa nnango wekulungwa wa musu, nsyene pamo ni mpingo wa wandu ula wasachile watajile mbopesi che Paolo ni che Banaba.

¹⁴ Nambo che Banaba ni che Paolo pawajipilikene ngani jo wapapwile iwalo yao ni wautuchile kwauli mpingo wa wandu kula achinyanyisyaga, ¹⁵ alinkuti, “Mwanya, ana ligongo chi nkutendekanya yelei? Noweji tuli wandu pe mpela wanyamwe. Ni sooni tuiche pelepaku kunlalichila Ngani Jambone kuti nneche inyago pe ni kwagalauchila Akunnungu waali wajumi, wawagumbile kwini ni chilambo ni mbwani ni yose yaili mwelemo. ¹⁶ Kalakala ko Akunnungu waalesile wandu wose wa pachilambo atendekanye iwasachile. ¹⁷ Natamuno yeleyo Akunnungu nganaleka kulilosya kwakwapanganyichisya yambone, achanyesyasyaga ula kutyochela kwini ni kwapa masika gambone kwa katema kakwe, akumpa yakulya ni kungumbasya

kusengwa mmitima jenu.” ¹⁸ Namuno achinduna wala watite yeleyo, yalemile kwalekasya wandu wala akasawatajila mbopesi.

¹⁹ Nambo waiche Wayahudi wampepe kutyochema ku Antiokia ni ku Ikonio, ni wanyenjile wandu wapanganyichisye yangalimate che Paolo ni che Banaba. Ni wamponyile che Paolo maganga ni kwautila paasa musi achiganisyaga kuti awile. ²⁰ Nambo wandu wakwakulupilila Che Yesu pawansyungwile, wajimwiche ni kwinjila mmusi. Malaŵi jakwe watyosile pamo ni che Banaba kwaula ku Debe.

Che Paolo ni che Banaba akuujilanga ku Silia

²¹ Che Paolo ni che Banaba waalichile wandu Ngani Jambone ku Debe ko ni kwapata wakulijiganya wajinji, nipele waujile ku Antiokia achipitilaga ku Lisita ni ku Ikonio. ²² Ni waalimbisye wandu wakunkulupilila Che Yesu wa misi jo ni kwatulasya ntima kuti atame mchikulupi nkulimbangana. Ni waasalile, “Tukusachilwa kugapitila masausyo gamajinji kuti tujinjile mu Umwenye wa Akunnungu.” ²³ Che Paolo ni che Banaba pawamasile kwasagula achakulu mu kila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, wapopele ni kutaŵa nipele waapopelele kwa Ambuje wawakulupilile kuti chiwaagose.

²⁴ Che Paolo ni che Banaba pawapitaga ku Pisidia waiche ku chilambo cha Pamfilia. ²⁵ Pawamasile kulalichila Ngani Jambone kwa wandu wa ku Pega, watuluchile ku Atalia. ²⁶ Kutyochema ku Atalia wajendelechele ni ulendo kwa ngalaŵa jikulungwa ni kuuja ku Antiokia kuŵawisilwe

mmakono ga Akunnungu ni kupegwa upile kwa ligongo lya masengo gagali gamamale.

²⁷ Che Paolo ni che Banaba pa[^]waiche ku Antiokia ko, [^]wasongangeny mpingo wa [^]wandu [^]wakunkulupilila Kilisito [^]wa pelepo, nipele [^]waasalile yanayose i[^]waitesile Akunnungu pamo nawo, ni i[^]watite pakwaugulila litala [^]wandu [^]wanga[^]wa [^]Wayahudi [^]wakulupilile Che Yesu. ²⁸ Nipele [^]watemi kweleko mo[^]wa gamajinji pamo ni [^]wandu [^]wakunkulupilila Che Yesu.

15

Achinduna ni achachekulu akuchingangana ku Yelusalemu

¹ [^]Waiche [^]wandu [^]wane ku Antiokia kutyochela ku Yudea ni kutanda kwajiganya achalongo [^]wala achitiji, “I[^]waga ngammumbala malinga ni chisyo[^]welo chi[^]walamwile che Musa, ngankombola kukulupuka.” ² Che Paolo ni che Banaba [^]wakanilanaga nawo yankati ngani jo, nipele [^]waasagwile che Paolo ni che Banaba pamo ni mpingo wa [^]wandu [^]wakunkulupilila Kilisito [^]wampepe [^]wa ku Antiokia ko ajaulangane kwa achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kukukunguluchila ngani jo.

³ Nipele mpingo wa [^]wandu [^]wakunkulupilila Kilisito [^]wala [^]waalanjile, ni [^]wanyawo [^]wapite ku Foinike ni ku Samalia achisalaga yankati [^]wandu [^]wanga[^]wa [^]Wayahudi i[^]watite pakwagalauchila Akunnungu. Ni ngani jo jaasengwasisye nnope [^]wandu [^]wakunkulupilila Kilisito. ⁴ Pa[^]waiche ku Yelusalemu, mpingo wa [^]wandu [^]wakunkulupilila

Kilisito ni achinduna ni achachekulu w̄aapochele w̄anyawo, nombewo w̄aasalile yanayose iw̄aitesile Akunnungu pamo nawo. ⁵ Ni w̄andu w̄akukulupilila Kilisito w̄ane w̄a mpingo wa Mafalisayo w̄ajimi ni kuti, “Iw̄ajilwe w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi kwaumbasya ni kwajiganya kugakumulichisya Malajisyo ga Akunnungu ga w̄apele che Musa.”

⁶ Nipele achinduna ni achachekulu w̄asangene kuti asosesose yankati lilo w̄e lyo. ⁷ Pa w̄apundaga kuusyausyana, che Petulo w̄ajimi ni kuti, “Achalongo achinjangu, mwachinsyene nkumanyilila kuti mo w̄a gagapite Akunnungu yanonyele kuusagula une pasikati jenu nalichile Ngani Jambone kwa w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi, kuti apilikane ni kukulupilila. ⁸ Nombe Akunnungu w̄akujimanyilila mitima ja w̄andu wose, w̄alosisye pangasisa kuti w̄apochele pakwapa Mbumu jwa Akunnungu mpela iw̄atite pakutupa uweji. ⁹ Nganatenda lusagu pasikati jetu ni w̄anyawo, w̄ajiswejesye mitima jao ligongo w̄akulupilile. ¹⁰ Sambano, ana ligongo chi nkwalinga Akunnungu? Ana kwa chichi nkulinga kwatwika w̄akulijiganya w̄ala misigo jakutopa janganakombola kutwichila achambuje w̄etu natamuno uweji? ¹¹ Ika w̄aga yeleyo, nambo tukukulupilila kuti tutukulupuswe ni upile wa Ambuje Che Yesu, mpela w̄anyawo yakuti pakukulupilila.”

¹² Mpingo wose wamyalele ni kwapilikanila che Banaba ni che Paolo w̄a w̄aliji nkwatanjila imanyisyo ni yakusimonjeka yose ya itesile Akun-

nungu ni makono gao mwa wându wângaWâ Wâyahudi. ¹³ PaWamyalele, wâtandite kuWêcheta che Yakobo kuti, “Achalongo achinjangu, mum-bilikanile, ¹⁴ Che Simoni jwakuWîlanjikwa che Petulo atusalile iWâtite Akunnungu kundanda pakwalola wându wângaWâ Wâyahudi ni kwasagula Wâampepe mwa wêlewo kuti aWêje Wâo. ¹⁵ Chelechi chikwilana ni maloWê ga wâkulondola wâ Akunnungu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

¹⁶ Akunnungu akuti ‘Pakumala yelei chinjiuja, ni kutaWâ sooni lisakasa li che Daudi lilyagwile, chinjikolosya masame gakwe ni kutaWâ sooni.

¹⁷ Pelepo wându wâWâsigele wose,

wându wângaWâ Wâyahudi wose unaWîlasile aWêje
wându wângu

chiWâsose Ambuje.

¹⁸ Ambuje ni iyakuti pakusala,

wêlewo ni wâWâtesile yelei imanyiche chitandile kalakala ko.’ ”

¹⁹ Che Yakobo wâpundile kuWêcheta, “Une ngulamula kuti, tukaasakalisya wându wângaWâ Wâyahudi wâkwagalauchila Akunnungu. ²⁰ Nambo twalembete chikalata ni kwasalila kuti analye yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago, aleche chikululu ni akalya inyama yakupopotola ni kuleka kulya miasi. ²¹ PakuWâ chitandile kalakala Malajisyo ga Akunnungu gaWapele che Musa galiji nkusyomekwa moWâ gose mmajumba ga kupopelela pa LyuWâ lya Kupumulila lyalili lyose ni kulalichilwa mmisi jajili jose.”

*Chikalata kwa wâkunkulupilila Kilisito wângaWâ
Wayahudi*

²² Nipele, achinduna ni achachekulu pamo ni mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito wose wâ ku Yelusalemu wâlamwile kwasagula wându wâampepe mwa achinsyene pe ni kwalajisya ku Antiokia pamo ni che Paolo ni che Banaba. Nipele wâasagwile che Yuda pane akummilanga che Balisaba ni che Sila, wânyawo wâliji ilongola mwa wâ wându wâwânkulupilile Kilisito. ²³ Nipele wâpele chikalata chichalembekwe yele, “Uweji achinduna ni achachekulu, achalongo achinjenu, tukunkomasya mwanya achalongo achinjetu wându wângaWâ Wayahudi wâ Ku Antiokia ni ku Silia ni ku Kilikia. ²⁴ Tupilikene kuti wându wâne wâwâtyosile kukwetu uwe wânsakalisye wânyamwe ni kuntaga lipamba mitima jenu kwa maloŵe gao. Nambo wânyawo nganitwatuma kose. ²⁵ Nipele, tujilene kwa pamo kwasagula wându wâampepe ni kwatuma kukwenu pamo ni wâkunonyelwa wâetu che Banaba ni che Paolo, ²⁶ wându wâutyosisye umi wao kwaligongo lya masengo ga Ambuje wâetu Che Yesu Kilisito. ²⁷ Nipele, twatumile che Yuda ni che Sila kukwenu, wêle wânyawo chansalile itulembile yo kwa kang'wa syao. ²⁸ PakuWâ Mbumu jwa Akunnungu pamo ni uweji tujitichisye kuti tukaatwika nsigo wine wakutopela kupunda ayi inkusachilwa kuimanyilila. ²⁹ Nkalya yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago ni nkalya miasi ni nkalya nyama ja inyama yakupopotola ni nneche chikululu. Chintende yambone naga chintende yeleyo, ntame kwa chitendewe.”

³⁰ Paŵalanjile, ŵanyawo ŵatyosile ku Yelusalemu ni kutuluchila ku Antiokia, kwele ŵauŵilasile pamo mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wose, ni kwapa chikalata chila. ³¹ Ni paŵachisyomile chikalata chila, ŵasangalele kwannope ligongo maloŵe gakwe gaatulesye mitima. ³² Che Yuda ni che Sila ŵaŵaliji ŵakulondola ŵa Akunnungu, ŵaajamwiche achalongo kwa maloŵe gamajinji ni kwalimbisya ŵandu ŵakukulupilila. ³³ Paŵatemi moŵa gampepe ku Antiokia, ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵaalanjile ajaulangane kwa chitendewe, kuuja kwa ŵaŵatumile ŵala. ³⁴ Nambo che Sila ŵasachile kusigala. ³⁵ Che Paolo ni che Banaba ŵasigele ku Antiokia kwa moŵa, achijiganyaga ni kulalichila Liloŵe lya Ambuje pamo ni ŵandu ŵane.

Che Paolo ni che Banaba akulekangana matala

³⁶ Pagapite moŵa gampepe, che Paolo ŵansalile che Banaba, “Twende tuuje, tukaalole achinjetu ŵakukulupilila Che Yesu ŵala ku misi jajili jose kutwalalichile Liloŵe lya Ambuje ni kulola yakuti pakwendelechela.” ³⁷ Nipele, che Banaba ŵasachile kwajigala che Yohana Maliko kuti alongane nawo. ³⁸ Nambo che Paolo nganasaka kulongana ni che Maliko, ligongo ŵanlesile ku Pamfilia kundanda ni nganasaka kukamulangana pa masengo gao. ³⁹ Nipele, ŵakanilene kwannope ni kulekangana matala. Che Banaba ŵalongene ni che Maliko, ŵakwesile ngalaŵa ni kwaula ku Kupulo. ⁴⁰ Nombe che Paolo ŵansagwile che Sila, ni ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu ŵa pelepopelele apegwe upile wa Ambuje ni kwaula.

41 Ni mu ulendo wo wâjesile mu ilambo ya ku Silia ni ku Kilikia achalimbisyaga mipingo ja wându wâkunkulupilila Kilisito mu ilambo yo.

16

Che Timoseo akulongana nawo che Paolo ni che Sila

¹ Che Paolo wâiche ku Debe ni ku Lisita, kweleko wâtemi mundu jwakunkuya Che Yesu liina lyakwe che Timoseo. Achikulugwe che Timoseo wâliji Myahudi nombejo wâliji mundu jwakwakulupilila Che Yesu, nambo atatigwe wâliji Mgiliki. ² Che Timoseo wâkunguluchilwaga umboni wambone ni wându wâkunkulupilila Kilisito wâ ku Lisita ni ku Ikonio. ³ Che Paolo wâsachile kunjigala che Timoseo mu ulendo wao, nipele wambumbesye. Wâtesile yeleyo ligongo lya Wâyahudi wâwâliji mu ilambo mo pakuwâ wose wâmanyilile kuti atatigwe che Timoseo wâliji Mgiliki. ⁴ Pa wâpitaga mmisi jila wapele wându malajisyo ga wâkopwesye achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kula ni kwasalila kuti agakumulichisye. ⁵ Nipele, mipingo ja wându wâkunkulupilila Kilisito japundile kulimbangana mu chikulupi, ni winji wa wându wâkunkulupilila Che Yesu wajonjesyeche lyu wâ ni lyu wâ.

Che Paolo akwiwona yakwiwona ku Tuloa

⁶ Che Paolo ni achinjakwe wâpite mu ilambo ya ku Filigia ni ku Galatia ligongo Mbumu jwa Akunnungu wâkanyisye akaalalichila wându utenga wo mu chilambo cha ku Asia. ⁷ Pa wâiche mmipika ja ku Misia, wâsachile kwaula ku Bisinia, nambo Mbumu ju Che Yesu wâkanyisye. ⁸ Nipele

Wapelengeny Misia ni kutuluchila ku Tuloa. ⁹ Chilo chichocho pecho, che Paolo waiweni yakuwona yati, mundu jwa ku Makedonia wajimi achachondelelaga achitiji, “Njomboche, nnyiche ku Makedonia kuntukamusye.” ¹⁰ Che Paolo pawagaweni gelego mu yakuwona, papopo twaliwichile chile kwaula ku Makedonia pakuwa twaiweni kuti Akunnungu atuwilasile tukaalalichile wandu Ngani Jambone.

Che Lidia akwakulupilila Ambuje

¹¹ Kutyochela ku Tuloa twajesile ni ngala wa mpaka ku Samotalaki, mala wi jakwe twaiche ku Neapoli. ¹² Kutyochela kweleko, twajawile mpaka ku Filipi musi wekulungwa wa chilambo cha ku Makedonia ni sooni musi wo waliji musi wautawikwe ni Waloma. Twatemi mmusi mo kwa mo wa gampepe. ¹³ Pa lyu wa lya Kupumulila twakopweche paasa musi ni twajawile kungulugulu lusulo kutwaganisyaga kuti kwana kwakupopelela. Twatemi ni kukunguluka ni achakongwe wawasongangene pelepo. ¹⁴ Mwa wawatupikanilaga wala jwapali jwankongwe jwakwapopela Akunnungu liina lyao che Lidia jwa musi wa ku Siatila, juwasumisyaga iwalo ya ntengo. Ambuje waugwile ntima wakwe kuti akamulisye iwa wechetaga che Paolo yo. ¹⁵ Che Lidia pawabatiswe pamo ni waali mu nyumba jakwe, watuchondelele achitiji, “Iwaga nkulola kuti ngwakulupilila Ambuje, njinjanje mu nyumba jangu ni kutama mwelemo.” Ni watuchisisye tujale.

Che Paolo ni che Sila akukamulwa

16 Lyuŵa limo patwajaulaga kwiuto kwa mapopelelo kula, twasimene ni kapolo mwali jwana lisoka lya kulondola. Mwali jo ŵaliji nkwapa achambujegwe mbiya syesijinji kwa ulondole wakwe. 17 Nipele mwali jo ŵankuiye che Paolo noweji achinyokonyaga kuti, “Ŵandu ŵa ali achikapolo ŵa Akunnungu Ŵakulu. Akunsalila ichinjile pakukulupuswa.” 18 Yeleyo ŵatendaga moŵa gamajinji, mbesi lyuŵa limo che Paolo yachimile ni ŵangalauchile ni kulisalila lisoka lya, “Ngunlamula kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito nkopoche mwa mwali ju!” Papopo lisoka lya lyakopweche.

19 Nambo achambujegwe mwali jo paŵaiweni kuti chilolelo chao chakupata ipanje chimasile, ŵaakamwile che Paolo ni che Sila ni kwakwekwelemya mpaka pakusumichisya malonda, mmbujo mwa achakulu ŵa musu. 20 Nipele ŵapeleche kwa ŵamalamulo achitiji, “Ŵandu ŵa ali Ŵayahudi ŵakuutindiganya musu wetu. 21 Akwiganya masyoŵelo gangaŵajilwa mmalajisyo getu uweji ŵatuli Ŵaloma ngatukukombola kwajitichisya atamuno kuipanganya.” 22 Mpingo wa ŵandu walumbikene ni kwaputa che Paolo ni che Sila, nipele ŵamalamulo ŵala ŵaausile che Paolo ni che Sila iwalo yao ni kwalamula aputikwe mbokola. 23 Paŵamasile kwaputa kwannope ŵaawisile mu nyumba jakutaŵilwa ni kunlajisya jwakulindilila nyumba jakutaŵilwa kuti ŵaagose uchenene. 24 Nombe paŵagapochele malajisyo gala, ŵaawisile che Paolo ni che Sila mu chuumba cha munkati nnope mu nyumba jakutaŵilwa jila

ni w̄aataw̄ilile makongolo gao pa likongwa.

²⁵ Nambo pasikati chilo che Paolo ni che Sila w̄aliji nkwapopela Akunnungu ni kwajimbila nyimbo sya kwalapa w̄aw̄ataw̄ikwe w̄ane w̄ala w̄aliji nkwapikanila. ²⁶ Chisisimuchile chakopochele chindendemesi chekulungwa cha lisi chati misingi ja nyuumba jakutaw̄ilwa jatinganyiche. Papopo minango jose jaugwiche ni minyolo jijaataw̄ile w̄aw̄ataw̄ikwe w̄ala jakutwiche. ²⁷ Jwakulindilila nyuumba jakutaw̄ilwa jula pa w̄ajimwiche ni kujiwona minango ja nyuumba jeugule w̄aganisisye kuti w̄aw̄ataw̄ikwe wose w̄atisile. Nipele w̄asolomwele upanga wakwe, w̄atiji aliulaje. ²⁸ Nambo che Paolo w̄ambilasile kwa lilo w̄e lyekulungwa, “Nkaliulaga paku w̄a wose tuli mmumu.”

²⁹ Jwakulindilila nyuumba jakutaw̄ilwa jula pa w̄aw̄endile apegwe lumuli, w̄aguluchile nkati ni kugwa mmbujo pa makongolo ga che Paolo ni che Sila achitetemelaga kwa lipamba. ³⁰ Nipele w̄aajigele che Paolo ni che Sila ni kwakoposya paasa ni kwausya, “Achambuje, ana ikuumajila kupanganya chichi pakuti ngulupuche?” ³¹ Che Paolo ni che Sila w̄ajanjile, “Mwakulupilile Ambuje Che Yesu, ni pachinchikulupuswa mmwejo ni w̄aali mu nyuumba jenu.” ³² Nipele che Paolo ni che Sila w̄anlalichile Lilo w̄e Iya Ambuje jwakulindilila jo pamo ni wose w̄aali mu nyuumba jakwe. ³³ Katema kakoko ka chilo jwakulindilila jwa nyuumba jakutaw̄ilwa jo w̄aajigele che Paolo ni che Sila ni kugajosya ma w̄anga gao. Nipele w̄abatiswe jwakulindilila pamo ni wose w̄aali mu nyuumba jakwe. ³⁴ Nipele jwakulindilila jwa

nyuumba jakutaŵilwa jo ŵaajigele che Paolo ni che Sila ni kwajausya ku nyuumba jakwe ni ŵapele chakulya. Ni nsyene pamo ni ŵaali mu nyuumba jakwe ŵasangalele kwannope pakuŵa sano akwakulupilila Akunnungu.

³⁵ Pakwachele ŵamalamulo ŵa Chiloma ŵalajisye achakulu ŵa ŵakulindilila nyuumba jakutaŵilwa achitiji, “Mwalechele ŵandu ŵala ajaulangane.” ³⁶ Jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa jula ŵansalile che Paolo ngani jo achitiji, “Ŵamalamulo alajisye utenga kuti alakwe ni che Sila nlecheleswe. Sambano njaule kwa chitendewe.” ³⁷ Nambo che Paolo ŵansalile jwankulu jwa ŵakulindilila jo, “Nkuti uli? Nachiŵamuno nganitukola magambo, atuputile mbokola pelanga akuno uweji tuli Ŵaloma. Sooni ŵatuŵisile mu nyuumba jakutaŵilwa ni sambano ana akutukoposya kwachisyepela? Ngwamba! Akusachilwa aichanje achinsyene kukutukoposya.” ³⁸ Achakulu ŵa ŵakulindilila ŵala ŵajawile kukwasalila ŵamalamulo yankati ngani jo, ni ŵamalamulo ŵala paŵapilikene kuti che Paolo ni che Sila ŵaliji Ŵaloma, ŵajogwepe. ³⁹ Nipele, ŵaiche ni kwachondelela ŵanyawo kuti ŵalechelesye ni paŵakopwesye ŵachondelele kuti akopoche pa musu wo. ⁴⁰ Che Paolo ni che Sila ŵakopweche mu nyuumba jakutaŵilwa ni kwaula ku nyuumba ji che Lidia. Kweleko ŵasimene ni ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵakamulisye mitima ni ŵatyosile.

Kutindiganya kukukopochela ku Sesalonike

¹ Nipele che Paolo ni che Sila wâpelengenyé ku Amfipoli ni ku Apolonia, ni wâiche ku Sesalonike kujaliji nyuumba ja kupopelela ja Wâyahudi.

² Ni che Paolo malinga ni masyowêlo gakwe wâlumbikene nawo ni kuusyausyana nawo nkati Malembelo ga Akunnungu kwa moŵa gatatu ga Lyuŵa lya Kupumulila. ³ Wâagopolele ni kwasalila pangasisika kuti yaŵajilwe Kilisito asauche ni kusyuka. Wâasalile, “Aŵa Che Yesu wângwajenesya kukwenu, wêlewo ali Kilisito.” ⁴ Wâne mwa wanyawo wâkulupilile ni wâlumbikene ni che Paolo ni che Sila. Ni sooni, mpingo wekulungwa wa Wâgiliki wâwâlijiji nkwapopela Akunnungu ni achakongwe wâkuchimbichikwa wâjinji wâakulupilile Akunnungu.

⁵ Nambo Wâyahudi wâgumbele wiu ni wâajigele wându wângalumbana wâ pakusumichisya malonda ni wâlumbikene pamo ni kutanda kutindiganya pamusi pose. Wâjijimuchile nyuumba ji che Yasoni achiganisya kuti chiŵasimane che Paolo ni che Sila mwelemo kuti wâkoposye kwa wându. ⁶ Nambo nganiŵasimana, nipele wâajigele che Yasoni pamo ni wându wâne wâkunkulupilila Che Yesu ni kwakwekwelemya mpaka kwa achakulu wâ musi achinyanyisya kuti, “Wându wâ akutindiganya chilambo chose ni sano alinji pamusi pano. ⁷ Che Yasoni wâapochele mu nyuumba jao. Wose akukananga kugakuya malajisyo ga Mwenye jwa ku Loma achitiji, eti, ‘Apali mwenye jwine jwakuwîlanjikwa Che Yesu.’ ” ⁸ Achakulu wâ musi

pamo ni mpingo wa wându ula paŵagapilikene maloŵe go yatindigenye mu ntwe. ⁹ Nipele ŵaatesile che Yasoni ni achinjakwe atyosye chikole ni ŵalesile ajaulangane.

Che Paolo ni che Sila ku Belea

¹⁰ Chilo, wându ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa ku Sesalonike ŵala ŵachisisye che Paolo ni njakwe che Sila ajaulangane ku Belea. Ni ŵanyawo paŵaiche kweleko ŵajinjile mu nyuumba ja kupopelela ja Ŵayahudi. ¹¹ Nambo, wându ŵa ku Belea ŵaliji ŵakupilikanichisya nnope kupunda ŵa ku Sesalonike. Ŵalipochele Liloŵe Iya Akunnungu kwa lung'wanu lwekulungwa ni moŵa gose ŵaliji nkugalolechesya lolechesya Malembelo ga Akunnungu kanga yaŵaiŵechetaga che Paolo yo yaliji isyenesyene. ¹² Ŵayahudi Ŵajinji ŵakulupilile pamo ni achakongwe ni achalume ŵa Chigiliki Ŵakuchimbichikwa.

¹³ Nambo Ŵayahudi ŵa ku Sesalonike paŵaimanyi kuti che Paolo ŵaliji nkulalichila Liloŵe Iya Akunnungu ku Belea ko, ŵajawile kweleko nombe ni kutanda kutindiganya ni kujichisya mipingo ja wându. ¹⁴ Papopo wându ŵakunkulupilila Che Yesu ŵapechesye che Paolo ku mbwani nambo che Sila ni che Timoseo ŵasigele ku Belea. ¹⁵ Wându ŵaŵampechesye che Paolo ŵala ŵampechesye mpaka ku Asene. Nombewo ŵausile ku Belea ali ni malajisyo kutyochela ku che Paolo gagakuti che Sila ni che Timoseo ŵakuye chitema pe.

Che Paolo akukunguluka ni wându ŵa ku Asene

16 Che Paolo paŵaliji ku Asene nkwalindilila ŵanya che Sila ni che Timoseo, yachimile nnope muntima mwao pakuŵa ŵauweni musu wo ugumbele inyago ya achiminungu. 17 Nipele ŵausyeneusyene ni Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵaŵaliji nkwalamba Akunnungu mu nyumba ja kupopelela, lyuŵa ni lyuŵa ŵausyeneusyene ni ŵandu ŵaŵasimanaga nawo pakusumichisya malonda. 18 Ŵandu ŵaŵalijigenge lunda lwa Chiepikulo ni Chisitoiki ŵatesile makani ni che Paolo. Ŵane ŵatite, “Ana ujinga chi wakuusala mundu ju?” Ŵane ŵatite, “Akuwoneka mpela akulalichila ngani ja achiminungu achalendo.” Ŵatite yeleyo pakuŵa che Paolo ŵaliji nkulalichila ngani ji Che Yesu ni yatite kusyuka, 19 Nipele ŵanjigele che Paolo ku Aleopago achitiji, “Tukusaka tukombole kugamanyilila gele majiganyo gasambano ginkusala ga. 20 Indu ine itwipilikene mmawiwi getu ikuwoneka kuŵa ya chilendo kukwetu. Nipele tukusaka kugamanyilila malumbo ga yele indu yo.” 21 Ŵandu ŵa ku Asene ni achalendo wose ŵakulonjela kweleko ŵajigele katema kakajinji kutagula ni kupilikanila ngani ja sambano.

22 Nipele che Paolo ŵajimi paujo pa nkungulu wa Aleopago ni kuti, “Ŵanyamwe ŵandu ŵa ku Asene, nguwona kuti ŵanyamwe nli ŵandu ŵa dini nnope, 23 pakuŵa panaliji nkwendajenda akuno ni akunokuno napaweni peuto pankutyochesya mbopesi, ni sooni nachisimene chilisa chimo chilembekwe, ‘Kwa Akunnungu ŵangamanyika.’

Nipele ngunlalichila wanyamwe chele chindu
chinkuchipopelela pangachimanyilila.

²⁴ Akunnungu wawachigumbile chilambo ni
yose yaili mwelemo, welewo ni Ambuje wa
kwinani ni chilambo chino, welewo ngakutama
mmajumba ga Akunnungu getawe ni wandu.

²⁵ Sooni ngakutumichilwa ni makono ga wandu
ni ngakuchisaka chachili chose, pakuwa asyene
akwapa wandu wose umi ni kwakombolechesya
kupumula ni kwapa indu yose. ²⁶ Kutyochela

mwa mundu jumo wapanganyisye wandu wose
wa pachilambo pano ni kwakombolechesya
kutama palipose pachilambo pano. Walamwile
kutyochela kundanda katema chi ni papi
pachatame wandu wo. ²⁷ Watesile yeleyo kuti

wandu wa ilambo yo wasoseje Akunnungu namuno
kwakwapapasya wasimane. Natamuno yeleyo
Akunnungu ngakutalikangana ni jwalijose.

²⁸ Mpela ila mundu jumo iwatite pakusala,

‘Mwa welewo uweji tukwete umi,

tukwenda ni kutama!’

Mpela ila wakwimba wenu wane, watite,

‘Uweji wose tuli wanache wao.’

²⁹ Nipele pakuwa tuli wanache wao Akunnungu,
ngaikuwajilwa kuganisya kuti Akunnungu akulan-
dana ni sahabu ni madini ga mbiya atamuno
liganga lyesepe uchenene kwa lunda lwa wandu.

³⁰ Ndema sya ungamanyilila wao, Akunnungu
walitesile nti ngakulola. Nambo sambano akula-
jisya kuti wandu wose wa palipose aleche sambi.

³¹ Pakuwa awisile lyuwa lichiwalamule wandu wa
pachilambo kwa goloka, kwa litala lya mundu

jumo jwansagwile. Nombe Akunnungu wâalosisye pangasisa wându wose ngani ji, pakunsysya mundu jo!”

³² Nipele pa wampilikene che Paolo achi wechetaga yankati kusyuka kwa wawe, wane mwa wanyawo watesile chanache, nambo wane watite, “Tukusaka tumpikanile sooni nkati yeleyo.” ³³ Che Paolo watyosile pankungulu ni kwalekanga. ³⁴ Nambo wându wampepe walongene nawo ni kwakulupilila Che Yesu. Mwa wându wo wapali che Dionisio jumo jwa mpingo wauku wîlanjikwa Aleopago ni jwankongwe liina lyakwe che Damali ni wându wane.

18

Che Paolo akulalichila Ngani jambone ku Kolinto

¹ Payamasile yeleyo, che Paolo watyosile ku Asene ni kwaula ku Kolinto. ² Ku Kolinto ko wansimene Myahudi jumo jwa ku Ponto liina lyakwe che Akila. Che Akila waliji pamo ni wankwawo jwaku wîlanjikwa che Pilisila, ni mmo wa gagogo pego wausile kutyochela ku Italia paku wa mwenye che Kilaudio walamwile kuti Wayahudi wose atyoche ku Loma. Che Paolo ni wajawile kukwalola, ³ ni paku wa masengo gao galiji gamo, masengo gakutota mahema, che Paolo watemi nawo ni kupanganya masengo. ⁴ Lyu wa lya Kupumulila lili lyose che Paolo wa wechetesyene ni wându mu nyumba ja kupopelela achilingaga kwachisya Wayahudi ni Wagiliki.

⁵ Che Sila ni che Timoseo pa waiche kutyochela ku Makedonia, che Paolo walityosisye

kwa katema kakajinji kulalichila Liloŵe achalosyaga pangasisa Ŵayahudi kuti Che Yesu ali Chiwombosyo. ⁶ Nambo paŵankanile ni kuntukana, che Paolo ŵakung'undile luundu mu iwalo yao paujo pao ni kuti, “Mwajonasikaga, chinnyimanyilile mwachinsyene, uneji nganingola magambo. Ni kutandila sambano chinaajaulile ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.” ⁷ Nipele che Paolo ŵatyosile kweleko ni kwaula kutama mu nyuumba ja mundu jumo jwangaŵa Myahudi, juŵaajogopaga Akunnungu, mundu jo liina lyakwe che Tito Yusto, nyuumba jao jaŵandikene ni nyuumba ja kupopelela. ⁸ Che Kilispo, juŵaliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila pamo ni ŵaali mu nyuumba jao wose ŵaakulupilile Ambuje. Ŵakolinto ŵajinji ŵaupilikanile utenga wo nipele ŵakulupilile ni kubatiswa.

⁹ Chilo chimo Ambuje ŵansalile che Paolo mu yakwiwona, “Kasinjogopa, nlimbile kulalichila pe ni nkaleka kupanganya chinkuchipanganya cho, ¹⁰ pakuŵa uneji nansyene ndili pamo nomwe. Ngapagwa jwalijose juchalinje kumpoteka pakuŵa pamusi wu ngwete ŵandu ŵajinji.” ¹¹ Nipele, che Paolo ŵatemi kweleko chaka ni miesi nsano ni umo achajiganyaga ŵandu Liloŵe lya Akunnungu.

¹² Nambo katema che Galio paŵaliji jwankulu jwa chilambo cha Akaya, Ŵayahudi ŵasimene, ŵankamwile che Paolo ni kunjausya ku nkungulu. ¹³ Ni ŵatite, “Mundu ju akwachisya ŵandu ŵapopelele Akunnungu pangagakuya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa.” ¹⁴ Che Paolo

akanaŵe kuŵecheta, che Galio ŵaasalile Ŵayahudi, “Mpilikanile ŵanyamwe Ŵayahudi! Ikaliji isyene mundu ju aleŵile pane atesile yangalumbana ngampilikanichisye. ¹⁵ Nambo iŵaga makani ga gali gankati maloŵe ni meena ni malajisyo genu, nlamule mwachinsyene. Uneji ngangusaka kuŵa jwakulamula jwa indu yo!” ¹⁶ Nipele ŵaaŵinjile ŵanyawo akopoche pa nkungulu. ¹⁷ Ni ŵandu wose ŵankamwile che Sositene juŵaliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila ni ŵamputile pala-pala paujo pa nkungulu ula. Nambo che Galio nganaikosya yeleyo.

Che Paolo akuujila sooni ku Antiokia

¹⁸ Che Paolo ŵatemi ni ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵala ku Kolinto ko moŵa gamajinji. Nipele ŵaalanjile, ŵakwesile ngalaŵa pamo ni che Pilisila ni che Akila ni kwaula ku Silia. Paŵaiche ku Kenkelea, che Paolo ŵamyosile umbo syao mu ntwe ligongo ŵataŵile nasili. ¹⁹ Ni ŵaiche ku Efeso, kweleko che Paolo ŵalesile che Pilisila ni che Akila, ŵajinjile mu nyuumba ja kupopelela ni kutanda kuusyausyana ni Ŵayahudi. ²⁰ Ŵandu ŵa pelepo ŵachondelele che Paolo atame pamo ni ŵandu wo moŵa gamajinji gane, nambo che Paolo nganasaka. ²¹ Nambo paŵalangaga ŵatite, “Chimuje sooni kukwenu Akunnungu asakaga.” Ni ŵakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni kutyoka mu Efeso mula.

²² Che Paolo paŵaiche ku Kaisalia, ŵajawile ku Yelusalemu kukuukomasya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa kweleko, nipele ŵatuluchile ku Antiokia. ²³ Che Paolo

Watemu kweleko moŵa kanandipe ni Watanidite ulendo achipitilaga ku Galatia ni ku Filigia achalimbisyaga mitima wandu wose wakwakuya Che Yesu.

Che Apolo akwalalichila wandu ku Efeso ni ku Kolinto

²⁴ Nipele Myahudi jumo liina lyakwe che Apolo mundu jwa ku Alekilandilia, waiche ku Efeso. Mundu ju waliji jwakuwecheta uchenene ni juwagamanyililaga Malembelo ga Akunnungu. ²⁵ Mundu ju wajiganyikwe litala lya Ambuje ni mu mbumu wachalilaga kusala ngani si Che Yesu, wajiganyisye chenene ngani si Che Yesu namuno waumanyilile ubatiso u che Yohana pe. ²⁶ Che Pilisila ni che Akila pawampilikene mundu jo ali nkuwecheta mu nyuumba ja kupopelela pangajogopa, wanjigele kumangwao ni kunjiganya Litala lya Akunnungu kwa uchenene nnope. ²⁷ Che Apolo pawasachile kwaula ku Akaya, wandu wakunkulupilila Che Yesu wa ku Efeso wanlimbisye ntima ni kwalembela wakulijiganya wa ku Akaya kuti ampochele. Che Apolo pawaike kweleko, Akunnungu wankamuchisye mu upile wao, ni wakombwele kwakamusya nnope wandu wakunkulupilila Che Yesu, ²⁸ kwa ukombole wao wa kuwecheta wapundile Wayahudi paujo pa wandu achalosyaga Mmalembelo ga Akunnungu kuti Che Yesu ali Kilisito.

19

Che Paolo akwalalichila wandu ku Efeso

1 Nipele, yaliji che Apolo paŵaliji ku Kolinto, che Paolo ŵapite kuchilambo cha ikwesya ni ŵaiche ku Efeso. Kweleko ŵaasimene ŵakulijiganya ŵane ŵa Che Yesu, 2 ni ŵausisye, “Ana pamwakulupilile Che Yesu mwampochele Mbumu jwa Akunnungu?” Ni ŵanyawo ŵajanjile, “Ngwamba! Natamuno kupilikana kose nganitupilikane kuti apali Mbumu jwa Akunnungu.” 3 Ni che Paolo ŵausisye, “Nambi mwabatiswe ubatiso chi?” Ni ŵanyawo ŵajanjile, “Ubatiso u che Yohana.” 4 Che Paolo ŵatite, “Ubatiso u che Yohana waliji wakulosya kuti ŵandu alesile sambu. Che Yohana ŵaasalile ŵandu ŵaakulupilile ŵatachiika panyuma pao, ŵelewo ali Che Yesu.” 5 Paŵapilikene yeleyo ŵabatiswe kwa liina lya Ambuje Che Yesu. 6 Nipele, che Paolo ŵaŵisile makono gao pa ŵanyawo, ni Mbumu jwa Akunnungu ŵaatuluchile ni ŵatandite kuŵechetanga iŵecheto ineine, iyoyo ŵatandite kulalichila utenga wa Akunnungu. 7 Ŵandu wose wo ŵaliji mpela ŵandu likumi ni ŵaŵili.

8 Che Paolo ŵajinjilaga mu nyuumba ja kupopelela jila kwa miesi jitatu ni ŵaachisyaga kuti akulupilile Umwenye wa Akunnungu. 9 Nambo ŵandu ŵane ŵaliji ŵakukakatima mitima ni ŵakanile kukulupilila, ŵatandite kuŵechetanga yangalumbana nkati ŵandu ŵakulikuya Litala lya Ambuje pasikati ja ŵandu. Pelepo che Paolo ŵaalesile, ŵaajigele ŵakulijiganya ŵa Ambuje ni ŵaliji nkukunguluka nawo moŵa gose mu chuumba chakulijiganyila chi che Tulona. 10 Yeleyo yatendekwe yaka iŵili mpaka ŵandu wose ŵaŵatamaga ku Asia ni Ŵayahudi pamo ni

Wâgiliki, wâpilikene Liloŵe lya Ambuje.

Wanache wa che Sikewa akulinganga kugawinga masoka

¹¹ Akunnungu wâpanganyisye yakusimonjeka yejinji kwa makono ga che Paolo. ¹² Wându wâjigalaga namose iguo ya mwana ni iwalo ine iwâikwaiye che Paolo, wâijawisye kwa wâkulwala ni wâkulwala wo wâlamiswe ilwele yao, ni aŵala wâwâkwete masoka gaakopweche. ¹³ Wayahudi wâampepe wâkugaŵinga masoka mwa wându, wâjesilejesile akuno ni akunokuno achilingaga kulikolanga liina lya Ambuje Che Yesu, kwa ŵele wâwâkwete masoka achitiji, “Ngunsalila kwa liina lya Ambuje Che Yesu jwakulalichilwa ni che Paolo, ntyoche.” ¹⁴ Wâwâtendaga yeleyo, wâliji wanache nsano ni wâwili wa che Sikewa Jwambopesi Jwankulu jwa Chiyahudi. ¹⁵ Nambo lisoka lila lyaajanjile wanyawo, “Che Yesu ngwamanyilila ni che Paolo nombejo ngummanyilila, nambo wanyamwe ndi waani?” ¹⁶ Nipele jwamasoka jo wasumbile ni kwagalagasya mpaka wanache wa che Sikewa wo wautwiche mu nyuumba jo ali matakope ni maŵanga gakwe. ¹⁷ Ngani ji jamanyiche kwa jwalijose juwâtamaga ku Efeso, kutandila Myahudi kwichila Wâgiliki. Wose wakamwilwe ni lipamba, ni walikusisye liina lya Ambuje Che Yesu. ¹⁸ Wâjinji mwa ŵele wâwâkulupilile Che Yesu waiche ni wâjitichisye paujo pa wându yangalimate iwâitesile. ¹⁹ Wâne wâwâtendaga usaŵi ndanda jo, wâjigele itabu yao iwâitendelaga usaŵi yo ni kwijocha paujo pa wându.

Wâwalasile ntengo wa itabu yo ni kusimana mbiya syesijinji. ²⁰ Kwanti yeleyo, Liloŵe lya Ambuje lyapundile ni kwenela ni kola machili nnope.

Utindiganyo ku Efeso

²¹ Payamasile yeleyo, che Paolo ŵasachile kwaula ku Yelusalemu achipitilaga ku Makedonia ni ku Akaya. Wâtite, “Pachiiche kweleko, ikuumajila kwaula ku Loma nombe.” ²² Ni ŵalajisye ŵaŵili mwa ŵakwakamuchisya ŵao, che Timoseo ni che Elasto, kuti ŵalongolele ku Makedonia ni nsyene ŵasigalile mu Asia kwa katema.

²³ Katema ko ni katema kakatyochele utinda wekulungwa ku Efeso ko ligongo lya Litala lya Ambuje. ²⁴ Jwapali mundu liina lyakwe che Demetilio jwakusyana madini ga feza. Jweleju ŵaliji ni masengo ga kolosya inyago ya nyuumba sya mwana sisyaliji mpela nyuumba ja nnungu jwankongwe jwakuŵilanjikwa Atemi. Masengo go gaapokasisye kwannope ŵamasengo ŵao. ²⁵ Che Demetilio ŵasongangenyeye ŵamasengo ŵao pamo ni ŵandu ŵane ŵaŵaliji ŵamasengo mpela gagogo pegu ni kwasalila, “Wandumwe, nkumanyililanga kuti ipanje yetu itukupata yi ikukopoka mmalonda gagaga pega. ²⁶ Sano nkulola ni kulipikanila mwachinsyene che Paolo yakuti pakupanganya, nombe ngaŵa pa Efeso pe nambo pa Asia pose. Che Paolo ju ŵaachisisye ni kwagalausya ŵandu ajitichisye kuti achiminungu ŵapanganyiswe ni makono ga ŵandu ngaŵa achiminungu ŵa usyene. ²⁷ Nipele kupikaniche kuti malonda getu ga

chigajaluche. Ni ngaŵa malonda getu pega, nambo ni nyuumba ja nnungu jwankongwe Atemi ngajichimbichikwa kose. Ni mbesi jakwe lumbili lwa ŵelewo Ŵakunlamba ŵa Asia wose ni ŵandu wose ŵa mchilambo chiuchimala.”

²⁸ Ŵandu ŵala paŵapilikene yeleyo yaachimile kwannope ni kutanda gumilanga achitiji, “Jwankulu ali Atemi jwa Ŵaefeso!” ²⁹ Musi wose wagumbele utindiganyo. Ni ŵaakamwile che Gayo ni che Alisitako, ŵaŵatamaga ku Makedonia ŵaŵaliji mu ulendo umo ni che Paolo, ni ŵaajawisye kwa kwanguya kuluŵala lwa micheso. ³⁰ Che Paolo nsyene ŵasachile kwinjila mu mpingo wa ŵandu mula nambo ŵakwakuya ŵala ŵankanyisye. ³¹ Achakulu ŵane ŵa chilambo cha ku Asia ŵaliji achambusanga ŵao che Paolo, ŵapelechele utenga wakwachondelela kuti akalijausya nsyene ku luŵala lwa micheso ko. ³² Katema ko kila mundu jwagumisile, ŵane achi ni ŵane achila, pakuŵa nkungulu ula waliji jugulijuguli, ŵajinji nganaimanyililanga ligongo lya kusongangana kwao. ³³ Pakuŵa Ŵayahudi ŵantesile che Alekisanda akopoche mmbujo mwa ŵandu, ŵandu ŵampepe mu mpingo mula ŵaganisisye kuti ali jwelejo. Nipele che Alekisanda ŵajongwele nkono ni kwamyalasya achisakaga kuliŵalanga paujo pa mpingo wa ŵandu. ³⁴ Nambo paŵammanyilile kuti ŵaliji Myahudi, wose ŵagumisile kwana kamo kwa masaa gaŵili, “Jwankulu ali Atemi jwa Ŵaefeso!” ³⁵ Mbesi, jwakulemba jwa pamusi po ŵakombwele kwamyalasya, ŵaasalile, “Ŵanyamwe ŵandu ŵa

ku Efeso, kila mundu pelepa akumanyilila kuti wându wâ musu wa Efeso wu, ni wâkujilindilila nyuumba ja nnungu Atemi, ni wâkuligosa liganga lyeswela lilyagwile kutyochela kwini lila. ³⁶ Ngapagwa jwalijose jwakukombola kukanila yeleyo. Nipele mmyalalanje, nkatenda chachili chose kwakwanguya. ³⁷ Mwaânilasile wându wâ pelepa namuno nganjinyelusya nyuumba ja nnungu pane kuntukana nnungu jwetu jwankongwe. ³⁸ Nipele, iwâga che Demetilio ni wâmasengo wâo akwete magambo gao nkati wându wâ, mikungulu jipali ni achakulu wâ ilambo nombe nawo apali, akukombola kuwêchetelana kweleko. ³⁹ Nambo iwâga kwana magambo gane njausye ku nkungulu waukukundikwa. ⁴⁰ Pakuwâ akakombwele kutuwêchetela ligongo lya kutindiganya kwatukutesile lelo jino. Kutindiganya ku nganjilipagwa ligongo ni sooni ngatukombola kusala ligongo lya kutenda nkungulu wu.” ⁴¹ Paâmasile kuwêcheta yeleyo, wâmwasisye wându wâwasongangene wo.

20

Che Paolo akwaula sooni ku Makedonia ni ku Ugiliki

¹ Pawamasile utinda ku Efeso, che Paolo wâânilasile wâkwakuya wâla pamo, ni kwalimbisya ntima. Ni wâalanjile ni kutanda ulendo wa ku Makedonia. ² Ni wâpite mu ilambo ila ni kwalimbisya ntima kwa malowê gamajinji wâkukulupilila wâ misi jo. Nipele wâiche ku Ugiliki, ³ kweleko wâtemi miesi jítatu. Paâwali

nkuliwika chile kwa ulendo wa ku Silia kwa litala lya mmeesi, waimanyi kuti Wayahudi watamilile ntemela wangelimate, nipele waamwiwe kuuja achipitilaga ku Makedonia. ⁴ Che Sopatula mwana ju che Piho mundu jwa ku Belea walongene ni che Paolo pamo ni che Alisitako ni che Sekundo jwa ku Sesalonike, che Gayo jwa ku Debe ni che Timoseo, che Tukiko ni che Tilofimo jwa ku Asia. ⁵ Wandu wo watulongolele ni waliji nkutulolela ku Tuloa kula. ⁶ Pagapite mowa ga mikate jangatajikwa amila, uweji twakwesile ngala wa kutyochela ku Filipi ni pagamasile mowa nsano, twaiche ku Tuloa kula. Ni kweleko twatemi chijuma chimo.

Che Paolo akunsyusya che Eutiko

⁷ Lyuwa lyaandanda lya chijuma twachingangene kuti tulye pamo. Ni che Paolo pakuwa wasachile kuti atyoche mala wi jakwe, wakungulwiche ni wandu, ni sooni wajendelechele kukunguluka ni wandu wo mpaka chilo nnope. ⁸ Mu chuumba cha mwinani kutwasongangene ko kwaliji ni ibatali yejinji ichikolelaga. ⁹ Ni jwapali nchanda liina lyakwe che Eutiko juwatemi pedilisha. Che Paolo pawajendelechelaga kukunguluka, che Eutiko watandite kugwesela kanandikanandi. Kumbesi wagonile ni wagwile paasi kutyochela chuumba chaatatu cha mwinani. Ni pawannyakwile waliji wamale kuwa. ¹⁰ Nambo che Paolo watulwiche paasi ni watindiwele ni kwakumbata ni kuti, “Kasinlilanga pakuwa ali jwanjumi.” ¹¹ Ni wakwesile sooni ku chuumba cha mwinani kula waga wenyekate ni

ŵalile. Ŵajendelechele kulalichila mpaka kundaŵi pe nipele ŵatyosile. ¹² Ŵandu ŵala Ŵanjigele nchanda jula kumangwao ali jwanjumi, nipele mitima jao jatulele.

Ulendo wa ku Mileto kutyochela ku Tuloa

¹³ Uweji twalongolele ku Aso ni ngalaŵa jekulungwa, kweleko twatiji twajigale che Paolo. Yeleyo ni yatite pakulajisya nnigwa wao kuti aiche kweleko wapasi. ¹⁴ Nipele che Paolo ŵatusimene ku Aso kula, ni twakwesile mu ngalaŵa ni twajawile ku Mitulene. ¹⁵ Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo ni malaŵi jakwe twaiche ku Kio. Pa lyuŵa lyaawili twapelengenye ku Samo ni malaŵi jakwe twaiche ku Mileto. ¹⁶ Pakuŵa che Paolo ŵasachile kwendelechela ni ulendo wao ni ngalaŵa pangasepuchila ku Efeso kuti akasakaŵa nnope ku Asia ko. Ŵachelengaga nningwa wao kuti yakombolekaga aiche ku Yelusalemu kwaligongo lya lyuŵa lya Pentekosite.

Che Paolo akwalanga achachekulu ŵa ku Efeso

¹⁷ Che Paolo paŵaliji ku Mileto ŵalajisye utenga wa kwaŵilanga achachekulu ŵa mipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ja ku Efeso kuti achingangane. ¹⁸ Achachekulu ŵala paŵaiche, che Paolo ŵaasalile, “Mwachinsyene nkumanyililanga indite pakutama ni ŵanyamwe moŵa gose chitandile lyuŵa lyaandanda lila panaiche pachilambo cha ku Asia. ¹⁹ Nkumanyililanga indite pakwatumichila Ambuje nkulitulusya kose ni misosi ni masausyo gagambatile kwaligongo lya malindi

ga ¹⁹Wayahudi wampepe. ²⁰ Nkumanyililanga kuti uneji nganinyogopa namose kanandi kunlalichila pelanga ni mmajumba genu ni kunjiganya chakunkamuchisya chachili chose. ²¹ Naajamwiche kwakalipa nnope Wayahudi ni Wagiliki aleche sambi syao ni kwaujilila Akunnungu ni kunkulupilila Ambuje wetu Che Yesu. ²² Sano, uneji ngumpilikanichisya Mbumu jwa Akunnungu, ngwaula ku Yelusalemu pangaimanyilila chachili chose chachichiisimane kweleko. ²³ Nguchimanyilila chindu chimo kuti mmusi wauliwose Mbumu jwa Akunnungu akusalila kuti kutaWikwa ni masausyo gakunindilila. ²⁴ Nambo nganguuWalanjila umi wangu kuti wana chindu nnope kwa uneji nningwa wangu malichisye unduna wangu ni masengo gaWambeke Ambuje Che Yesu nagapanganye, yaani naalalichile wandu Ngani Jambone ja upile wa Akunnungu.

²⁵ “Mbiite mwa wanyamwe wose njilalichilaga Umwenye wa Akunnungu. Nambo sambano ngumanyilila kuti ngapagwa jwalijose mwa wanyamwe juchachimona une sooni. ²⁶ Nipele lelo jino ngunsalila kuti yakopochelaga jumo jwenu kujonasika, uneji nganingola magambo. ²⁷ Pakuwa nganileka kunlalichila yanayose yakusaka kuipanganya Akunnungu. ²⁸ Nililechesye mwachinsyene, mwagose wandu wose wampele Mbumu jwa Akunnungu kuti mwalele wanyawo. Nkaachunje wandu wa Akunnungu waWapatile kwa miasi ja Mwanagwe. ²⁹ Nguimanyilila uchenene kuti

pingutyoka masogo gakalipa chiganjimuchile ni ngagakola chanasa kwa mpingo wo. ³⁰ Ni sooni mwa mwachinsyene chakopochele w̄andu w̄acha w̄echete ya unami kwasoyasya w̄akulijiganya ni kwatenda w̄aakuye w̄anyawo. ³¹ Nipele, n̄lilolechesye nchikumbuchilaga kuti kwa mo w̄a ga yaka itatu chilo ni muusi, nganileka kunjamuka kila jumo mwa w̄anyamwe kwa misosi.

³² “Nipele sambano, w̄anyamwe ngummikanga mmakono ga Akunnungu ni pa utenga wa upile wao, waukukombola kunkolosya ni kumpa ntuuka pamo ni w̄andu w̄ao w̄a w̄aswejeswe. ³³ Uneji nganisaka madini ga feza pane sahabu pane iwalo ya mundu jwalijose. ³⁴ Mwachinsyene nkumanyililanga kuti napanganisye masengo ni makono gangu nansyene kuti mbate yaikunso w̄a ni yaikwaso w̄a achinjangu nombewo. ³⁵ Mo w̄a gose mbanganyisye masengo nti itagu kukwenu, kunnosya kuti tukusachilwa kwakamuchisya w̄akulaga, tuchikumbuchilaga malo w̄e ga Ambuje Che Yesu nsyene gagakuti, ‘Mbaya kutyosya kupunda kupochela.’ ”

³⁶ Che Paolo pa w̄amasile ku w̄echeta yeleyo w̄atindi w̄ele pamo ni w̄anyawo wose ni kwapopela Akunnungu. ³⁷ Wose w̄aliji nkulilanga ni w̄aalanjile che Paolo kwakwakumbata ni kwalosya unonyelo wekulungwa. ³⁸ Chindu chichatesile asupuche nnope chaliji lilo w̄e li w̄a w̄echete che Paolo pa w̄atite, “Ngamuuwona sooni.” Nipele w̄aapechesye mpaka mu ngala w̄a jekulungwa.

Che Paolo akwaula ku Yelusalemu

¹ Pitwalangene nawo, twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni twajawile mpaka ku Kosi. Malaŵi jakwe twaiche musi wa ku Lode ni kutyochela kweleko twajawile ku Patala. ² Ni kweleko twajisimene ngalaŵa jekulungwa jijajombokaga kwaula ku Foinike, twakwesile ni kwendelechela ni ulendo. ³ Pitwaiche pakukombola kujiwona Kupulo, twapite upande wa kunchiji ni kwaula ku Silia. Twajimi musi wa ku Tilo ni kujitulusya misigo kutyochela mu ngalaŵa jekulungwa. ⁴ Kweleko twaasimene ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu, ni twatemi pamo ni ŵanyawo chijuma chimo. Kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu ŵanchondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. ⁵ Nambo pikamasile katema ka kutama ni ŵanyawo, twajendelechele ni ulendo wetu. Ŵandu wose pamo ni achiŵankwawo ni achiŵana ŵao ŵatupechesye mpaka paasa musi. Pitwaiche ku mbwani twatindiŵele ŵanawose ni kwapopela Akunnungu. ⁶ Nipele twalangene, noweji twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni ŵanyawo ŵausile mmangwao.

⁷ Kutyochela ku Tilo twajendelechele ni ulendo wetu mpaka twaiche ku Tolemaisi, ni kweleko twajawile kukwakomasya ŵakukulupilila achinjetu, twatemi nawo kwa lyuŵa limo. ⁸ Malaŵi jakwe twajendelechele ni ulendo ni kwika ku Kaisalia. Ni kweleko twajawile ku nyuumba ji che Filipo jwakulalichila Ngani Jambone. Jwelejo ŵaliji jumo jwa aŵala saba ŵaŵasagulikwe ku Yelusalemu kula. ⁹ Mundu jo ŵakwete achiŵaliŵalipe ncheche ŵaŵalondolaga

utenga wa Akunnungu. ¹⁰ Pitwatemi kweleko moŵa gampepe ŵaiche jwakulondola jwa Akunnungu jumo kutyochela ku Yudea liina lyakwe che Agabo. ¹¹ Ni ŵaiche pitwaliji, ŵaujigele nkaanda u che Paolo ni ŵalitaŵile mmakono ni makongolo ni kuti, “Mbumu jwa Akunnungu akuti, ‘Ŵayahudi ŵa ku Yelusalemu kula chantaŵe nsyene nkaanda wu kwanti nnyi ni kunjausya mmakono ga ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.’ ”

¹² Patwapilikene yeleyo, uweji ni ŵandu ŵane ŵaŵaliji pepala twachondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. ¹³ Nambo che Paolo nsyene ŵajanjile, “Ana nkusaka kupanganya chichi? Nkusaka kuusupusya ntima wangu ni misosi jenu? Ndili chile ngaŵa kutaŵikwa pe ku Yelusalemu kula, nambo atamuno kuwa kwa ligongo lya Ambuje Che Yesu.” ¹⁴ Paŵakanile kutupilikanila twannesile nikuti, “Chakusaka Ambuje chitendekwe!”

¹⁵ Pitwatemi pepala moŵa gampepe, twataŵile misigo jetu ni twajendelechele ni ulendo wa ku Yelusalemu. ¹⁶ Ŵakulijiganya ŵampepe ŵa ku Kaisalia kula ŵalongene ni uweji, ni ŵatupechesye ku nyumba ji che Mnasoni kutwajile kukutama ni jwelejo moŵa gampepe. Che Mnasoni ŵaliji mundu jwa ku Kupulo ni juŵaliji jwakukulupilila jwa kalakala.

Che Paolo akwajimajimila che Yakobo

¹⁷ Patwaiche ku Yelusalemu, ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu achinjetu ŵa kweleko ŵatupochele uchenene nnope. ¹⁸ Malaŵi jakwe che Paolo ŵalongene ni uweji kukwakomasya

chachili chose chetaje mbopesi sya minungu ja unami, ni akalya miasi, ni akalya nyama ja chinyama chepopotolwe ni aleche chikululu.”
²⁶ Nipele malaŵi jakwe che Paolo Ŵaajigele Ŵandu ŵala ni kupopela kwa kuliswejesya pamo nawo. Nipele ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu kukusala mbesi ja moŵa gakuliswejesya ni yankati mbopesi ja malipilo jichijityosyekwe kwaligongo lya jwalijose mwa ŵanyawo.

Che Paolo akukamulwa pa Nyuumba ja Akunnungu

²⁷ Moŵa nsano ni gaŵili gala gachiŵandichilaga kumala, Ŵayahudi ŵaŵakopochele ku Asia ŵambweni che Paolo ali pa Nyuumba ja Akunnungu. Nipele ŵaatesile ŵandu wose ŵaachime che Paolo ni ŵankamwile, ²⁸ achinyanyisyaga, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli, kuntukamusye! Mundu ju ni jwejula jwakwajiganya achalume wose indu yakukanilana ni Ŵaisilaeli pamo ni Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni Nyuumba ja Akunnungu ji. Ni sooni ŵajinjisyeye Ŵagiliki pa Nyuumba ja Akunnungu ni kupasakasya peuto papaswela pa.” ²⁹ Ŵatite yeleyo ligongo ŵambweni che Tilofimo mundu jwa ku Efeso, mu musu, ali pamo ni che Paolo ni ŵaganisisye kuti che Paolo ŵanjinjisyeye pa Nyuumba ja Akunnungu.

³⁰ Nipele musu wose wagumbele utindiganyo ni ŵaiche ŵandu kutyochela mbande syose kuti ŵaakamule che Paolo, ŵakwekwelemye ni kwakoposya pa Nyuumba ja Akunnungu, ni papopo ŵaugele minango ja Nyuumba ja Akunnungu.

31 W̄aliw̄isile chile kuti w̄aulaje, nambo ngani jo japikaniche kwa jwankulu jwa w̄angondo lichila w̄a Chiloma kuti Yelusalemu jose jili tametame.

32 Pangakaw̄a jwankulu jwa w̄angondo mia moja jula w̄aajigele w̄angondo w̄akwe ni achakulu w̄ao ni w̄autuchile ku mpingo wa w̄andu kula. Ni w̄anyawo paw̄ammweni jwankulu jo ni w̄angondo w̄akwe w̄alesile kumputa che Paolo. 33 Nipele jwankulu jwa w̄angondo jula w̄anjaulile che Paolo, w̄ankamwile ni kulamula kuti ataw̄ikwe minyolo jiw̄ili. Ni w̄ausisye achitiji, “Ana ncheni jweleju, nombe atesile chichi?” 34 W̄ane w̄aali mu mpingo wa w̄andu mula w̄agumilangaga, w̄ane achi ni w̄ane acho. Ligongo lya wele utinda wo, jwankulu jwa w̄angondo jula nganakombola kugamanyilila magambo gasyenesyene. Nipele w̄alamwile w̄angondo w̄ala kuti w̄ajigale che Paolo ni kunjausya mu likome. 35 Che Paolo paw̄aiche pakukwelela kwinjilila nkati, w̄angondo w̄annyakwile ligongo lya utindiganyo wa w̄andu. 36 Mpingo wekulungwa wa w̄andu w̄akuiye achinyanyisyaga, “Mwaulaje!”

Che Paolo akuliw̄alanga

37 Paw̄anjinjisyaga mu likome, che Paolo w̄anchondelele jwankulu jwa w̄angondo mia moja jula achitiji, “Ana ngukombola kuw̄echeta chindu nomwe?” Jwankulu jula w̄ajanjile, “Ana nkumanyilila kuw̄echeta Chigiliki? 38 Ana mmweji ngati Mmisili jumwachisisye w̄andu atindiganye ni kwalongosya w̄akuulaga elufu nne w̄ala mpaka mwipululu?” 39 Che Paolo w̄ajanjile, “Ngwamba! Uneji ndili Myahudi, jumbagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia, uneji jwa musi waumanyiche

nnope. Choonde, munyitichisye mechete ni w̄andu w̄a.”⁴⁰ Jwankulu jula w̄ajitichisye, nipele che Paolo w̄ajimi pakukwelela pala, w̄agolwesye nkono kwamyalasya w̄andu w̄ala, ni w̄andu w̄ala w̄amyalele ni w̄atandite kuw̄echeta nawo Mchiebulania.

22

¹ “Achalongo achinjangu ni achatati, mum-bilikanile uchenene inguti kulichenjela paujo penu!” ² W̄andu w̄ala pa w̄ampilikene che Paolo achikungulukaga nawo Mchiebulania w̄amyalele jii. Ni che Paolo w̄ajendelechele kuw̄echeta, ³ “Uneji ndili Myahudi, napagwilwe ku Taso, musu wa ku Kilikia. Nambo ngulile papapa pa Yelusalemu, naliji jwakulijiganya ju che Gamalieli. Nalijiganyisye uchenene kukamula malajisyo ga achambuje w̄etu. Nalityosisye ni ntima wose kwa Akunnungu mpela intite w̄anyamwe lelo jino. ⁴ Naalagesye w̄andu W̄akwakuya Che Yesu mpaka kwaulaga. Naakamwile achalume ni achakongwe w̄akwe ni kwataw̄a mu nyuumba jakuta w̄ilwa. ⁵ Jw̄ambopesi jwankulu pamo ni nkungulu wa achachekulu akukombola kuutyosya umboni wa yeleyo. W̄anyawo ni w̄a w̄ambebele chikalata chakwapelechela W̄ayahudi w̄akutama ku Damesiki. Najawile ku Damesiki kuti ngaakamule w̄andu wo ni kwajigala kuja nawo ku Yelusalemu ali ata w̄ikwe kuti ajamukwe.”

*Che Paolo akuw̄echeta yatite pakuw̄a
jwakukulupilila
(Masengo 9:1-19; 26:12-18)*

6 “Nipele, panaliji mwitala kuw̄andichila ku Damesiki, muusi mpela lyuwa pa ntwe chisimuchile kwini kwakopochele lulanga lwekulungwa ni lwalanguchisye une mbande syose. 7 Pelepo nagwile paasi, nipele napilikene liloŵe lichisalilaga, ‘Che Sauli, che Sauli! Ana ligongo chi nkuunagasya une?’ 8 Noneji nausisye, ‘Ana w̄aani alakwe, Ambuje?’ Nombewo w̄ajanjile, ‘Uneji ndili Che Yesu jwa ku Nasaleti junkunagasya.’ 9 Achinjangu w̄analiji nawo mu ulendo w̄ala w̄aliweni lilanguka lila nambo nganalipikana liloŵe lya ajula jwaŵaŵechetaga ni une. 10 Nipele uneji nausisye, ‘Ana ndende chichi Ambuje?’ Nombe Ambuje w̄anyanjile, ‘Njime, njaule ku Damesiki ni kweleko chansalile yose yaikummajila kuipanganya.’ 11 Kwa ligongo lya kung’alima kwa lilanguka lila nalepele kulola nipele achinjangu unalongene nawo mu ulendo w̄ala w̄angamwile nkono ni kunongosya mpaka naiche ku Damesiki.

12 “Ni ku Damesiki ko jwapali mundu jumo liina lyakwe che Anania, mundu jwakwalamba Akunnungu ni jwakugakamulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni juŵaŵalanjikwe umboni kuti ali jwambone ni W̄ayahudi w̄akutama ku Damesiki. 13 Jwelejo w̄aiche kukuunola, ni w̄ajimi pachiw̄andi ni uneji ni kuti, ‘Mpwanga che Sauli! Nkombole kulola sooni.’ Papopo nakombwele kulola sooni ni nammweni. 14 Nipele che Anania w̄atite, ‘Akunnungu w̄a achambuje wetu ansagwile mmwe kuti manyilile yakuisaka, ni kummona jwelejo

Jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ni kumpilikana nsyene achiwêchetaga. ¹⁵ Pakuwâ chimme jwaumboni jwakwe kwa wându wose nchasalilaga aila yose inyiweni ni kwipilikana. ¹⁶ Nipele sano nkulindilila ichichi, njime mbatiswe ni kutyosyekwa sambi syenu, kwakutenda yelei nkuliwîlanga liina lya Ambuje.’

Che Paolo akuwîlanjikwa wâaalichile wându wângawâ Wayahudi

¹⁷ “Nipele, nausile ku Yelusalemu ni panapopelaga pa Nyuumba ja Akunnungu pala naiweni yakwiwona. ¹⁸ Nammweni Ambuje achiisalilaga, ‘Njanguye! Ntyoche chitema mu Yelusalemu pakuwâ wându wâ pelepa wâ ngaapochela umboni wenu nkati une.’ ¹⁹ Noneji najanjile, ‘Ambuje, wanyawo akumanyilila kuti uneji ni jwejula junajendagajendaga mmajumba gao ga kupopelela ni kwatawâ mu nyuumba jakutawîlwa awâla wâwankulupilile mmweji ni kwaputa. ²⁰ Ni katema pa wammuleje che Stefano jwa umboni jwenu, uneji nansyene naliji palapala ni sooni najitichisye kuti waulaje ni nalindilile nguo sya wâwambuleje wâla.’ ²¹ Ambuje waasalile, ‘Njaule, chinantume kwakutalika, kwa wându wângawâ Wayahudi.’ ”

²² Wându wâla wapilikanilaga mpaka pa wawêchete malowe go, nipele, watandite kunyanyisya achitiji, “Mumbulaje! Mundu jwati yelei ngaakuwajilwa kulama.” ²³ Ni wajendelechele kunyanyisya akuno achiulaga iwalo yao ni kututumya luundu mwinani. ²⁴ Jwankulu jwa wângondo lichila

jula wâalamwile wângondo wâo anjigale che Paolo ni kunjinjisy mu likome, ni wâalajisye wâapute mbokola ali nkumbusya kuti wâmanyisye ligongo lya Wâyahudi kunyanyisya. ²⁵ Nambo pa wântawile ngonji kuti wâapute, che Paolo wâmbusisye jwankulu jumo ju wâjimi pepala, “Ana malajisyo gakutusaka kumputa mbokola Mloma akana wê kulamulikwa?” ²⁶ Jwankulu jula pa wâpilikene yeleyo, wâjawile ku jwankulu jwa wângondo jula ni kwasalila, “Ana nkusaka kutenda chichi? Paku wâ mundu ju ali Mloma!” ²⁷ Nipele jwankulu jwa wângondo jula wânjaulile che Paolo ni kummusya, “Musalile, ana mmwe Mloma?” Che Paolo wâjanjile, “Elo.” ²⁸ Jwankulu jwa wângondo jula wâtite, “Uneji none ndili Mloma kwa kusuma ni ntengo wekulungwa.” Che Paolo wâtite, “Nambo uneji ndili Mloma jwakupagwa.” ²⁹ Nipele wându wâ wâsachile kumbusya ali nkumputa che Paolo wâla papopo wâtyosile. Ni jwankulu jwa wângondo jula pa wâimanyilile kuti che Paolo wâliji Mloma wâjogwepe paku wâ wântawile ni minyolo.

Che Paolo pa nkungulu wa Wâyahudi

³⁰ Mala wî jakwe, jwankulu jwa wângondo mia moja jula wâsachile kugamanyilila magambo gasyenesyene gaku wêchetelwa che Paolo ni Wâyahudi. Nipele wângopwele minyolo jila ni wâalamwile achakulu wâmbopesi ni achakulu wâ nkungulu asimane. Nipele wânjigele che Paolo ni kuntulusya paasi ni kunjimika paujo pa nkungulu.

23

¹ Che Paolo wâlolechesye kwannope wâkungulu wâla ni wâtandite kuwêcheta achitiji, “Achalongo achinjangu, naatumichile Akunnungu kwa ntima wambone mpaka lelo jino.” ² Pelepo che Anania Jwambopesi Jwankulu wâlamwile kuti a wâla wâwâliji kuwândikana ni che Paolo wâpute lijanda pakang'wa jao. ³ Nipele, che Paolo wânsalile che Anania, “Akunnungu nsyene champute alakwe jwaulamba! Ana nomwejo nteemi pelepo kuti mulamule malinga ni malajisyo nomweji mwasyene ngankugakuya malajisyo kwa kwasalila wându aambute?” ⁴ Wându wâwâjimi pepala wâla wânsalile che Paolo “Mmwejo, nkuntutkana Jwambopesi Jwankulu jwa Akunnungu?” ⁵ Ni che Paolo wâtite, “Achalongo achinjangu nganinamanyililaga kuti wêlewo ali Jwambopesi Jwankulu. Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, ‘Ngasimmecheta yangalimate nkati jwankulu jwa wându wenu.’ ”

⁶ Nipele che Paolo wâimanyilile kuti mpingo umo wa wâkungulu wâla waliji Masadukayo ni wine waliji Mafalisayo. Nipele wânyanyisye kwannope paujo pa nkungulu ula achitiji, “Achalongo achinjangu, uneji ndili Mfalisayo mwanache jwa Mfalisayo. Uneji ndili pa nkungulu pa kulamulikwa ligongo ngulolela kuti wawe chasyuche.” ⁷ Palapala pa wâwêchete yeleyo, gakopochele makani gamakulungwa pasikati ja Mafalisayo ni Masadukayo ni nkungulu ula wasapulene. ⁸ Pakuwa Masadukayo akuti nganikupagwa kusyuka

atamuno achikatumetume wâ kwini, ni mbumu nombe nasyo nganisipagwa. Nambo Mafalisayo akwitichisya yanayose itatu. ⁹ Ngomo sila syapundile ni wampepe mwa wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ga wapele che Musa wa mpingo wa Mafalisayo wajimi ni koposya malowe gao kwamachili achitiji, “Ngatukugawona magambo gagaligose kwa mundu ju, ikukomboleka mbumu pane katumetume jwa kwini a wechete ni jwelejo.”

¹⁰ Makani gala gapundile kuwa gamakulungwa nnope, nipele jwankulu jwa wangondo jula wajogopaga kuti wandu wala chankatanye che Paolo i waloiwalo. Nipele, waalamwile wangondo wakwe atuluchile kwauli mpingo wa wandu kula ni kunjigala che Paolo kwa machili ni kunjausya nkati.

¹¹ Chilo cho, Ambuje wajimi chiwandi ni che Paolo ni kuti, “Nkamulisye ntima! Mumalasile umboni pa Yelusalemu pano, chintende iyoyo peyo ni ku Loma.”

Wayahudi akutama ntemela itajile pakwaulaga che Paolo

¹² Pikwachele, Wayahudi watesile ntemela. Ni walitawilile kuti, “Ngatulya pane kung'wa chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo.” ¹³ Wandu wawatesile yeleyo wo waliji wandu mpela alobaini.

¹⁴ Nipele, wandu wo wawawile kwa achakulu wambopesi ni achachekulu ni kuti, “Tulitawilile twachinsyene kuti ngatupasya chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo. ¹⁵ Nipele sano, wanyamwe pamo ni wankungulu najisye

utenga kwa jwankulu jwa ŵangondo mia moja kuti antulusye kukwenu nchinamanilaga kuti nkusakanga kumanyilila uchenene magambo gakwe. Noweji akana ŵandichile tuli ŵichile chile kummulaga.”

¹⁶ Nambo mwipwagwe che Paolo ŵapilikene ngani jo, nipele ŵaiche ni kwinjila mu likome mula ni kwasalila che Paolo nkati ngani jo.

¹⁷ Che Paolo ŵammilasile jumo jwa ŵangondo ni kunsalila, “Munjausye nchanda ju kwa jwankulu jwa ŵangondo mia moja pakuŵa akwete chindu chakwasalila.”

¹⁸ Jwangondo jula ŵanjigele nchanda jula ni kulongana nawo mpaka kwa jwankulu jwa ŵangondo ni kuti, “Che Paolo jwantawe jula ŵamilasile ni kuumenda kuti nannyichenawo jwanchanda ju kukwenu pakuŵa akwete indu yakwasalila.”

¹⁹ Jwankulu jwa ŵangondo jula ŵankamwile nchanda jula nkono, ŵanjigele pachisyepela ni kummusya, “Ana nkusaka kuusalila chichi?”

²⁰ Nchanda jula ŵatite, “Ŵayahudi alangene kummenda alakwe mala ŵi munjausye che Paolo pa Nkungulu, achinamanilaga kuti akusaka amanyilile uchenene ngani syakwe.”

²¹ Nambo alakwe ngasimwajitichisya pakuŵa kwana ŵandu kupunda alobaini ŵakwaju ŵilila kwaulaga. Alita ŵilile kuti ngalya natamuno kung'wa chachili chose mpaka ŵaulaje che Paolo ni sambano akulolela ichinjile pakulamula.”

²² Nipele jwankulu jwa ŵangondo jula ŵanlesile nchanda jula ajaule ni kunjamuka kuti, “Nkasala kwa mundu jwalijose kuti mumanyisye yeleyo.”

Che Paolo akwauswa kwa jwankulu jwa chilambo cha ku Yudea

²³ Nipele jwankulu jwa w̄angondo mia moja jula w̄aaw̄ilasile achakulu w̄aw̄ili mwa w̄angondo w̄akwe ni kwalajisya, “Mwaw̄iche chile w̄angondo mia mbili ni w̄angondo w̄akwela mu falasi sabini ni w̄angondo w̄a mipamba mia mbili ajaulangane ku Kaisalia saa tatu ja chilo cha lelo. ²⁴ Mwaw̄iche chile falasi w̄ampepe kuti w̄akwesye che Paolo aiche uchenene ku che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea.” ²⁵ Jwankulu jwa w̄angondo mia moja jula w̄alembile chikalata chanti nyi.

²⁶ “Ngunnamuchila alakwe che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea, uneji che Kilaudio Lusia ngunlembela.

²⁷ W̄ayahudi w̄ankamwile Mundu ju ni w̄atiji ammulaje. Nambo panaimanyi kuti ali Mloma nipele najawile ni mpingo wa w̄angondo kukunkulupusya. ²⁸ Nanjawisye ku Nkungulu wao wekulu njisakaga kuti manyilile magambo ga w̄aw̄echetelaga. ²⁹ Naimanyi kuti w̄aa w̄echetelaga nkati malajisyo gao, nambo uneji naiweni kuti nganakola magambo gagaligose gaku w̄ajilwa kuulajikwa atamuno kwataw̄a mu nyumba jakuta w̄ilwa. ³⁰ W̄andu pa w̄amanyisye une kuti W̄ayahudi akusosa itajile pakumbulaga mundu ju, pangaka w̄a nalamwile kwaikanawo kukwenu, ni naasalile w̄aw̄aw̄echetelaga wo kuti a w̄echete magambo gao kukwenu.”

³¹ Nipele w̄angondo w̄anjigele che Paolo mpela iw̄atite pakusalilwa ni chilo chichocho w̄anjawisye

ku Antipatili. ³² Malaŵi jakwe ŵangondo mia mbili ŵaŵajendaga wamakongolo ŵaujile ku likome, ŵaalesile ŵangondo ŵaŵakwesile falasi ŵala ajendelechele ni ulendo wa kwapechesya che Paolo. ³³ Ŵangondo ŵaŵakwesile falasi paŵaiche ku Kaisalia, ŵampele che Felikisi jwankulu jwa chilambo jo chikalata chila ni kwaŵika che Paolo mu ulamusi wao. ³⁴ Jwankulu jwa chilambo paŵachisyomile chikalata chila ŵausisye kuti che Paolo wa musu chi. Paŵapilikene kuti jwa ku Kilikia, ³⁵ ŵatite, “Chinagapilikanile magambo genu pataiche ŵandu ŵakumbechetela.” Nipele ŵalamwile kuti ŵaagose che Paolo mu nyuumba ja chimwenye ji che Helode.

24

Ŵayahudi akummechetela che Paolo paujo pa che Felikisi

¹ Pagapite moŵa nsano, che Anania Jŵambopesi Jwankulu pamo ni achachekulu ŵampepe ni mundu jwa malajisyo ga Chiloma liina lyakwe che Telitulo ŵatuluchile ku Kaisalia. Ni ŵajawile kwa che Felikisi jula ni ŵansalile yanayose iŵammechetelaga che Paolo. ² Che Felikisi ŵammilasile che Paolo ni che Telitulo ŵatandite kwaŵechetela achitiji.

“Alakwe ambuje che Felikisi, ntulongwesye yambone ni uweji tukutama kwa chitendewele katema kose ni kulinganya kwa indu kukupanganyikwa kwa upoche wa ŵandu ŵetu. ³ Tukwitichisya yelei mu kusengwa moŵa gose ni kuntogolela kwannope alakwe

papalipose. ⁴ Nambo pangansakalisya nnope, ngunchondelela ntupililile ni kutupilikanila itukuŵecheta. ⁵ Tukumanyilila kuti mundu ju ali jwakogoya nnope. Atandisye utindiganyo mwa Ŵayahudi papalipose pachilambo pose ni sooni ali jwankulu jwa mpingo wa chidini wa Ŵanasaleti. ⁶ Ni sooni ŵalingaga kujisakasya Nyuumba ja Akunnungu, nowoji twankamwile. Twasachile kwalamula ni malajisyo getu twachinsyene. ⁷ Nambo che Lusia jwankulu jwa Ŵangondo mia moja, ŵaiche ni kunjigala mmakono mwetu kwa machili. ⁸ Ni ŵalamwile kuti ŵakwaŵechetela wo aichanje kukwenu, nomwe mwasyene chinkombole kwauchilichisya ni kwimanyilila uchenene indu itukwaŵechetela.” ⁹ Ŵayahudi wose nombe ŵajitichisye chiŵaŵechete che Telitulo kuti chili chisyene.

Che Paolo akulichenjela paujo pa che Felikisi

¹⁰ Nipele jwankulu jwa chilambo jula Ŵangolochesye nkono che Paolo kuti aŵechete. Che Paolo ni ŵatite, “Ngusangalala nnope kulichenjela paujo penu pakuŵa ngumanyilila kuti alakwe ndi jwakulamula jwa ŵandu ŵetu kwa yaka yejinji. ¹¹ Pakuŵa alakwe mwasyene nkumanyilila kuti nganigapunde moŵa kumi na mbili chitandile panajawile kukupopela ku Yelusalemu. ¹² Ŵayahudi nganasimana une njianganganaga ni mundu jwalijose. Nganasimana une njitindiganyaga pa Nyuumba ja Akunnungu pane mmajumba gao ga kupopelela atamuno palipose mmusi mo. ¹³ Soonni ŵanyaŵa ngaakombola kunsalila

alakwe usyene wa yakumechetela une sambano yo. ¹⁴ Chingwitichisya paujo penu chili chimo, uneji ngwapopelela Akunnungu w̄a achambuje w̄etu, njilikuyaga alila litala lyaakuliw̄ilanga w̄anyawo kuti lili lya unami. Ngukulupilila yanayose yailembekwe mu itabu ya Malajisyo ga Akunnungu ga w̄apele che Musa ni itabu ya w̄akulondola w̄a Akunnungu. ¹⁵ Uneji ngwete chilolelo kwa Akunnungu mpela w̄anyawo yakuti pakulolela, kuti chikupagwe kusyuka kwa w̄andu w̄ambone ni w̄angalumbana. ¹⁶ Nipele mo w̄a gose ngulinga nningwa wangu u w̄e wambone paujo pa Akunnungu ni kwa w̄andu.

¹⁷ “Panatemi yaka yejinji kwakutalika ko, nausile ku Yelusalemu kuti naaichisye w̄andu w̄a chilambo changu yakwakamuchisya kwa ligongo lya w̄akulaga ni kukutaga mbopesi. ¹⁸ Panaliji nkutenda yeleyo ni pa w̄asimene une pa Nyuumba ja Akunnungu ndili masile kuliswejesya. Nganiupagwa mpingo wa w̄andu natamuno utindiganyo. ¹⁹ Nambo w̄apali W̄ayahudi w̄ane w̄a w̄atyochele ku Asia, w̄anyawo ni w̄a w̄a w̄ajilwe ku w̄a paujo penu ni kuumechetela une i w̄aga akwete chakuumechetela. ²⁰ Pane achinsyene w̄a asale chile w̄o chi w̄achisimene kukwangu panaliji pa Nkungulu wao wekulu, ²¹ ika w̄e yankati lilo w̄e limo peli lina w̄echete panajimi paujo pao kuti, ‘Ngulamulikwa lelo jino paku w̄a ngukulupilila kuti w̄awile chasyuswe.’ ”

²² Nambo che Felikisi nsyene w̄aliji nkulimanyilila uchenene litala lyo, w̄aunichile ligambo lila ni kwasalila, “Pataiche che Lusia jwankulu jwa

Wangondo mia moja jo, chilamule magambo genu.”
²³ Ni jwankulu jula walamwile anjigale che Paolo ni kwalindilila, nambo awe ni uhulu kanandi ni akasaalekasya achambusangagwe kwapa yaikwasowa.

Che Paolo paujo pa che Felikisi ni che Dulusila

²⁴ Pagapite mowa gampepe, waiche che Felikisi pamo ni che Dulusila wankwawo juwaliji Myahudi. Walamwile kuti awilanjikwe che Paolo ni wampilikanilaga achiwechetaga yankati kwakulupilila Che Yesu Kilisito. ²⁵ Nambo pawatandite che Paolo kuwecheta yankati indu yaikwatenda wandu awe wambone ni ungapundanganya ni lyuwa Akunnungu lichiwalamule wandu wose, che Felikisi wajogwepe ni watite, “Sano njauleje, chinammilanje sooni napataga lipesa.” ²⁶ Katema ko che Felikisi walolelaga kuti chapegwe mbiya ni che Paolo. Ligongo lyo wapundile kwawilanga sooni ni sooni kunguluka nawo.

²⁷ Payapite yaka iwili, che Polikio Festo waliji chilongola pamalo pa che Felikisi juwaliji jwankulu jwa chilambo. Pakuwa che Felikisi wasachile kwanonyelesya Wayahudi walesile che Paolo mu nyumba jakutawilwa mula.

25

Che Paolo akusaka alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma

¹ Mowa gatatu pakumala che Festo kwinjila ku Kaisalia kugatanda masengo gakwe, wakwesile kwaula ku Yelusalemu. ² Kweleko achakulu

Wambopesi pamo ni ildingola wa Wayahudi wansalile che Festo magambo ga che Paolo. ³ Wachondelele che Festo kuti wasalalisye ntima kwa kwaikanawo che Paolo ku Yelusalemu kuti wajuwilile petala ni kwaulaga. ⁴ Nambo che Festo waajanjile, “Che Paolo ali mu nyumba jakutawilwa ku Kaisalia ni nansyene chinyaule kukoko pangakaŵa. ⁵ Mwaleche ildingola wenu ajaulangane pamo ni une kweleko akaawechetele naga atesile yangalumbana.”

⁶ Che Festo watemi nawo kwa moŵa nane pane likumi, nipele waujile ku Kaisalia. Malaŵi jakwe wajawile ni kutama pa chitengu cha ulamusi, walamwile kuti waichenawo che Paolo. ⁷ Paŵaiche che Paolo, Wayahudi wawakopochele ku Yelusalemu wansyungwile ni kutanda kwaŵechetela yejinji yakutopa ni nganakombolanga kuisalichisya. ⁸ Nkulichenjela, che Paolo watite, “Uneji nganibanganya magambo gagaligose gankati malajisyo ga Wayahudi pane nkati Nyumba ja Akunnungu natamuno kwa Mwenye jwa ku Loma.” ⁹ Nambo che Festo wasachile kulinonyelesya kwa Wayahudi ni wambusisye che Paolo, “Ana nkusaka kwaula ku Yelusalemu nkalamulikwe kweleko yankati magambo ga paujo pangu?” ¹⁰ Nambo che Paolo watite, “Ngwima paujo pa nkungulu wa Mwenye jwa ku Loma, pelepa ni panguwajilwa kulamulikwa. Alakwe mwasyene nkumanyilila uchenene, uneji nganinaapanganichisya Wayahudi changalumbana chachili chose. ¹¹ Nipele iwaga ngwete magambo pane ndesile yangalumbana

yakuwajilwa kuulajikwa, ngangukana kuwa. Nambo iwaga ngapagwa usyene wa magambo gakumechetela une wandu wa, ngapagwa mundu juchakombole kuundaga mmakono mwa wanyawo. Ngusaka mumbeleche kwa Mwenye jwa ku Loma.”

¹² Nipele che Festo pawamasile kuwecheta ni wandu wa nkungulu wansalile che Paolo, “Nkusaka kunjausya kwa Mwenye jwa ku Loma, ayaga, chinjaule kwa Mwenye jwa ku Loma.”

Che Festo akunsalila che Agilipa ngani ji che Paolo

¹³ Gali gapite mowa gampepe, mwenye che Agilipa ni che Belinike nlumbugwe, waiche ku Kaisalia kukwakomasya che Festo. ¹⁴ Ni watemi kweleko mowa gampepe ni che Festo nombe wansalile mwenye ngani ja magambo ga che Paolo achitiji, “Kwana mundu jumo pelepa juwannesile che Felikisi ali mu nyumba jakutawilwa.

¹⁵ Panajawile ku Yelusalemu achakulu wambopesi pamo ni achachekulu wa Wayahudi wambechetele mundu jo ni kuunjondelela kuti naalamule ni kwajamuka. ¹⁶ Nambo uneji naasalile kuti

Waloma nganakola masyowelo go ga kuntyosya mundu alamulikwe akana we kuchingangana ni wandu wakumbechetela meeso ni meeso, ni kwapa lipesa lya kulichenjela kwa iwambechetele yo.

¹⁷ Nipele, pawasongangene apano, nganingawa, mala wi jakwe natemi pachitengu changu cha ulamusi ni kulajisya annyichenawo mundu jo.

¹⁸ Wakumbechetela wakwe pawajimi, nganakoposya magambo ga yangalumbana mpela inaganisyaga.

19 Nambo wakanilanaga ine pe yankati dini jao ni yankati mundu jumo jwakuwılanjikwa Che Yesu jwaŵawile nambo che Paolo akulimbila kuti ali wājumi. 20 Nganinaimanyilila chakutenda nkati magambo ga. Nipele, nambusisye che Paolo iwāga chasache kwaula ku Yelusalemu kukulamulikwa kweleko magambo ga. 21 Nambo che Paolo wāsachile kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nalamwile kuti angose mu nyuumba jakutaŵilwa mpaka pachinaapeleche kwa Mwenye jwa ku Loma.” 22 Che Agilipa wāne juŵaliji mwenye jwa liuto liine wānsalile che Festo, “None ngusaka kumpilikanila nansyene mundu jo.” Che Festo wātite, “Chimumpikanile malaŵi.”

Che Paolo paujo pa che Agilipa ni che Belinike

23 Malaŵi jakwe che Agilipa ni che Belinike wāiche ali nkusangalala pa nkungulu ali alon-gene ni achakulu ŵa wāngondo ni achakulu ŵa musi. Che Festo wālamwile kuti wāichenawo che Paolo. 24 Che Festo wātite, “Mwenye che Ag-ilipa ni wānawose wāntemi apano pamo ni uweji! Wāyahudi wose ŵa pelepa ni ŵa ku Yelusalemu akummechetela mundu ju kukwangu ni akusaka aulajikwe. 25 Nambo uneji nganinagawona mag-ambo gagaligose gakwaŵajila kuulajikwa. Ni pakuŵa che Paolo nsyene wāsachile alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma, noneji najitichisye kunjausya ku Loma. 26 Kwa uneji nganingola usyene wankati wēlewo wakunlembela Mwenye jwa ku Loma. Kwa ligongo lyo nannyichenawo paujo penu nopennope kukwenu achimwene mwenye che Agilipa, mwamalaga kumbusyausya

mbate chakulemba. ²⁷ Pakuŵa nguwona chiiŵe yakusekasya kwajauchisya jwantawe pangasala uchenene yakwaŵechetela yo.”

26

Che Paolo akulichenjela paujo pa mwenye che Agilipa

¹ Nipele che Agilipa ŵansalile che Paolo, “Nkukombola kulichenjela.” Pelepo che Paolo ŵagolwesye nkono wao ni kulichenjela, achitiji.

² “Mwenye che Agilipa, nguliwona ngwete upile lelo jino kwima paujo penu ni kulichenjela yankati yanayose yakumechetela une Ŵayahudi. ³ Nnopennope pakuŵa alakwe mwasyene nku-manyilila uchenene masyoŵelo ga Ŵayahudi ni umenyani wao, ngunchondelela mumbilikanile mu upililiu.

⁴ “Ŵayahudi wose akuumanyilila une uchenene chitandile uchanda wangu. Akuumanyilila inatite pakutama ni ŵanyawo mu chilambo changu ni ku Yelusalemu nombeko chitandile ndanda jo. ⁵ Akuumanyilila une chitandile kalakala ni asakaga akukombola kuŵalanga umboni kuti chitandile ndanda jo naliji jumo jwa mpingo wa Mafalisayo ŵakwapopelela Akunnungu kupunda ŵandu ŵane wose. ⁶ Ni sambano nyimi pelepa kulamulikwa ligongo nguchilolela chilanga chiŵalanjile Akunnungu kwa achambuje ŵetu chila. ⁷ Chilanga cho ni chichocho chaakuchilolela ngosyo kumi na mbili sya ŵandu ŵetu kuti chimalile, achatumichilaga Akunnungu nkulimbangana muusi ni chilo. Ni

kwalogongo lyo alakwe mwenye, Wayahudi wa akuumechetela une. ⁸ Wanyamwe wose wandi apano kwa chichi nkuganisya kuti Akunnungu ngakukombola kwasyusya wawe? ⁹ Isyene uneji nansyene naliweni kuti ngusachilwa kutendekanya yejinji yakunkanila Che Yesu jwa ku Nasaleti. ¹⁰ Yelei ni inaitesile ku Yelusalemu kula. Napochele lilamulo kutyochela kwa achakulu wambopesi, naakamwile wandu wajinji mwa wandu wa Akunnungu ni kwatawa mu nyuumba jakutawilwa. Ni wanyawo pawalamulikwe kuulajikwa, uneji nakundile aulajikwe. ¹¹ Naalagesye mmajumba gao ga kupopelela ni kwakanganichisya atukane. Naatumbilile kwannope namose najawile kukwasosasosa mmisi ja ilambo yakutalichila kuti naalagasye.

*Che Paolo akuwecheta yatite pakuwa jwakukulupilila
(Masengo 9:1-19; 22:6-16)*

¹² “Ligongo lya masengo gagogo pego najawile ku Damesiki ndili ni ulamusi ni malajisyo ga achakulu wambopesi. ¹³ Alakwe mwenye, panaliji mwitala muusi, lyuwa lili pa ntwe naliweni lilanguka lyekulungwa kupunda lilanguka lya lyuwa lichilanguchisyaga kutyochela kwini. Ni lyatusyungwile uneji pamo ni achinjangu wanaliji nawo mu ulendo mo. ¹⁴ Wose twagwile, none napilikene lilo we lichisalilaga mchiebulania, ‘Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuulagasya? Nkuliulasya mwasyene pangali ligongo mpela ng'ombe jajikuchiputa chiboko cha mmbujegwe.’ ¹⁵ Noneji nausisye, ‘Ana waani alakwe, Ambuje?’

Ni Ambuje wo wajanjile, 'Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya mmwejo. ¹⁶ Nambo Sambano njime, nankopochele kuti nambiche mme nkamusi jwangu. Mmwejo chimmalanje ya uneji, chimwasalile wandu yanyiweni lelo jino ni ichinannosye kanyuma. ¹⁷ Chinankulupusye kutyoka mwa wandu wa ku Isilaeli pamo ni wandu wangaŵa Wayahudi kuchinantume une ko. ¹⁸ Mwatatanukule meeso gao kuti akombole kopoka mu chipi ni kwinjila mu lulanga nombe akopoche mu ulamusi wa Shetani ni kwagalauchila Akunnungu kuti kwa kungulupilila une alecheleswe sambi syao ni kwinjila majumba pamo ni wandu wasagulikwe ni Akunnungu.'

Che Paolo akuwetcheta yankati ukatumetume wao

¹⁹ "Kwapele, alakwe mwenye che Agilipa, uneji nganileka kwitichisya yakwiwona yaikopochele kwinani. ²⁰ Nipele natandite kulalichila maloŵe ga Akunnungu kwa wakutama ku Damesiki ni ku Yelusalemu ni chilambo chose cha ku Yudea pamo ni wandu wangaŵa Wayahudi. Naalalichile aleche sambi ni kwaujilila Akunnungu ni kulosya kwa isambo yao kuti alesile sambi. ²¹ Kwa ligongo lya maloŵe go Wayahudi wangamwile une ndili pa Nyuumba ja Akunnungu ni kusaka kumulaga. ²² Nambo Akunnungu aang'osile, mpaka lelo jino ndili jwansima. Noneji nguwalanga kwa achanandi ni achakulungwa. Ngangusala ine ikaŵe yeila yasasile wakulondola wa Akunnungu ni che Musa kuti chiikopochele, ²³ yakuti

yaŵajilwe Kilisito alaje ni kuŵa mundu jwaan-danda kusyuka mwa wose ŵawile. Nombejo chakombole kwaichisya lilanguka Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.”

²⁴ Che Paolo paŵalichenjele mpaka pelepo, che Festo ŵaŵechete kwa liloŵe lyekulungwa, “Mmwe che Paolo ntekupungwana! Kulijiganya kose kundesile mpungwane.” ²⁵ Che Paolo ŵajanjile, “Nganibungwana, alakwe ambuje che Festo. Chinguŵecheta cho chili chisyene ni cha lunda. ²⁶ Alakwe mwenye che Agilipa nkuimanyilila uch-enene yose yaikopochele yo. Noneji ngukombola kuŵecheta pangali lipamba paujo penu pakuŵa nguimanyilila isyene kuti ngapagwa chichaten-dekwe pachisyepela. ²⁷ Mwenye che Agilipa, ana nkugakulupilila maloŵe gaŵaŵechete ŵakulondola ŵa Akunnungu, ŵa kalakala? Ngumanyilila kuti nkugakulupilila!” ²⁸ Ni che Agilipa ŵansalile che Paolo, “Ana nkuganisa kuti kwa katema kakajipi peka chinkombole kundendekasya meje Mkilisito?” ²⁹ Che Paolo ŵajanjile, “Iŵaga kwa katema kakajipi pane kakajinji, ngwapopelela Akunnungu, ngaŵa alakwe pe nambo ni ŵanawose ŵakumbikanila lelo jino ŵa aŵanje mpela indite pakuŵa une, nambo anaichile kutaŵikwa minyolo mpela une.”

³⁰ Pelepo mwenye che Agilipa ni jwankulu che Festo ni che Belinike pamo ni ŵane wose ŵaŵaliji pamo nawo ŵajimi. ³¹ Ni paŵakopokaga ŵasalilene, “Mundu ju nganapanganya chachili chose chakusachilwa kuulajikwa natamuno kwataŵa.” ³² Che Agilipa ŵansalile che Festo, “Ikakomboleche

kungopola mundu ju ngaakaŵende kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma.”

27

Che Paolo akwauswa ku Loma

¹ Paŵalamwile kuti tujauke ku Italia ni ngalaŵa ŵammisile che Paolo pamo ni ŵatawe ŵane mmakono ga che Juliasi, juŵaliji jwankulu jwa ŵangondo mumpingo waukuŵilanjikwa “Mpingo wa Agosto.” ² Twakwesile ngalaŵa jekulungwa jijatyochelaga ku Adiliamiti, jijaliji chile kutanda ulendo kupitila mbwani ja chilambo cha ku Asia ni twatandite ulendo. Che Alisitako mundu jwa ku Makedonia kutyochela ku Sesalonike ŵalongene noweji. ³ Lyuŵa lyaaŵili twaiche ku Sidoni ni ngalaŵa. Nipele che Juliasi ŵaapanganichisye yambone che Paolo, ŵalesile ajaule kwa achambusangagwe kuti apegwe yaikwasoŵa. ⁴ Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo, ni twapite mungulugulu chilumba cha Kupulo tuchilisepusyaga ni mbungo jijaliji jininkupuga nnope kutyochela paujo petu. ⁵ Twajombweche bahali ja Kilikia ni Pamfilia ni twaiche mmusi wa Mila chilambo cha ku Likia. ⁶ Ni kweleko jwankulu jwa ŵangondo jula ŵajisimene ngalaŵa jekulungwa jichikopochelega ku Aleksandilia kwaula ku Italia, nombejo ŵatujinjisye mwelemo.

⁷ Twajesile mbolebole moŵa gamajinji ni twaiche pachiŵandi ni Nido nkulaga. Pakuŵa mbungo jatusiŵilile kuendelechela ni twapite kusini kwa chilumba cha Kilete kuŵandikana ni Salomone. ⁸ Twapite mumbwani kwa kulaga

ni twaiche peuto papakuwîlanjikwa “Bandari jambone,” pachiwândi musî wa Lasea.

⁹ Gaapite moŵa gamajinji ni moŵa gakutaŵa gaapite, ni twaliji mmoŵa ga kogoya kuendelechela ni ulendo wa mu ngalaŵa. Nipele che Paolo ŵaajamwiche achitiji, ¹⁰ “Achalongo achinjangu, nguwona kuti ulendo wu chiuŵe wa kogoya ni kusoyesya indu, ngaŵa kwa ndundu ni ngalaŵa pe, nambo kwa umi wetu nombe.” ¹¹ Nambo jwankulu jwa ŵangondo jula ŵagapikanile nnope maloŵe ga juŵalongosyaga ngalaŵa ni nsyene ngalaŵa kupunda maloŵe gaŵaŵechete che Paolo gala. ¹² Pakuŵa bandari jo nganijiŵa jambone kutama moŵa ga mbepo, ŵandu ŵaŵatupile ŵajitichisye kuendelechela ni ulendo yakombolekaga aichanje ku Finikisi ni kutama kweleko katema ka mbepo ko. Finikisi jili bandari ja Kilete jajilolite kwiŵanda ni kwichela.

Mbungo jekulungwa mu bahali

¹³ Mbungo ja kusi jatandite kupuga ni ŵaganisisye kuti chakombole kutendekanya iŵasachile yo. Nipele ŵanyakwile nanga ni kuŵika mu ngalaŵa, ŵajendelechele ni ulendo ŵapite mbwani kwa mbwani ni kwika ku mbwani ja Kilete. ¹⁴ Nambo pangakaŵa, mbungo jekulungwa jati mpela chimbunga jajikuwîlanjikwa “Mbungo ja kaskazi” japujile kutyochela ku chilumba. ¹⁵ Ngalaŵa jila jagombilwe ni mbungo, nombejo nganijikombola kujipunda mbungo, nipele twajilesile jiseleleche ni mbungo. ¹⁶ Nkwenda mo twapite upande wa kusini mwa chilumba chachinandi liina

lyakwe Kauda, twakombwele kwakulimba nnope kugopola ntumbwi wa kwakulupuchisya wându mu ngalaŵa jekulungwa jila. ¹⁷ Achikatumetume wâali mu ngalaŵa wâala paŵanyakulile ntumbwi ula nkati, wâutaŵilile mu ngalaŵa jila ni ngonji kuulimbisya kuti unajonasiche ni mbungo. Ni pakuŵa wâjogopaga kutitimila munsanga wejinji mu mbwani ja Libia, kwa yele wâgatulwisye matanga ni wâgambaga kwenda pe ni mbungo. ¹⁸ Mbungo jekulungwa jila jajendelechele kupuga ni malaŵi jakwe wâtandite kwasila ndundu mu bahali. ¹⁹ Ni lyuŵa lyaatatu wâjasile ni makono gao achinsyene yoombo ya mu ngalaŵa jekulungwa. ²⁰ Moŵa gamajinji nganitukombola kuliwona lyuŵa atamuno ndondwa ni mbungo jekulungwa jila japundile nnope. Chilolelo chose chati tutulame chamasile.

²¹ Paŵatemi pangalya moŵa gamajinji, wajimi che Paolo pasikati pao ni kuti, “Achambusanga wângu nkambikanichisye une kuti kasintyoka ku Kilete ngankalaje kwantinyi ni kupotesya indu yi. ²² Sambano ngunchondelela, nkamulichisye ntima pakuŵa ngapagwa jwalijose mwa wânyamwe juchawe nambo ngalaŵa pe ni jichijjonasiche. ²³ Pakuŵa chilo katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu, Akunnungu jwandesile une kuŵa jwao ni jungwapopelela wângopochele, ²⁴ ni kuusalila, ‘Kasinjogopa che Paolo! Ikuŵajilwa mmwejo kwima paujo pa Mwenye jwa ku Loma. Kwaligongo lyenu mwe Akunnungu chiŵakulupusye wose wâali mu ulendo pamo nomwe.’ ²⁵ Nipele nkamulichisye ntima, pakuŵa ngwakulupilila Akunnungu

kuti chiitendekwe mpela indite pakusalilwa.
²⁶ Nambo chituponyekwe pa chilumba chimo.”

²⁷ Chilo cha lyuŵa lya kumi na nne twaliji tuninkukwekwelemya akuno ni akunokuno ni meesi mu bahali ja Mediteleniani. Chilo nnope achikatumetume ŵaali mu ngalaŵa ŵaganisisye kuti tuŵandichile munsanga. ²⁸ Nipele ŵatulwisye ngoji wawataŵilile chindu chakutopela achisakaga kupima amanyilile ipatite kwendesya ni ŵapatile makono alobaini. Kanyuma kanandi ŵapimile sooni ni ŵapatile makono selasini. ²⁹ Ni pakuŵa ŵajogopaga kukwama papali ni lwala, ŵatulwisye nanga ncheche sya kunyuma kwa ngalaŵa ni kupopela kuti kucheje. ³⁰ Ni ŵaŵalongosyaga ngalaŵa ŵala ŵasachile kutila kutyochela mu ngalaŵa ni ŵautulwisye ntumbwi ula achinamanilaga akutulunya nanga sya paujo. ³¹ Nambo che Paolo ŵansalile jwankulu jwa ŵangondo jula pamo ni ŵangondo ŵane, “Iŵaga ŵanyaŵa ngaatama mu ngalaŵa ngankulupuswa.” ³² Papopo ŵangondo ŵala ŵakatile migoji jijakumulile ntumbwi ni ŵaulesile ujigalikwe ni meesi. ³³ Kukanawê kucha che Paolo ŵachondelele wose kuti alye chakulya achitiji, “Lelo jino lyuŵa lya kumi na nne ntemi ni sala nli nkulolela, pangalya chindu chachili chose. ³⁴ Nipele ngunchondelela nlye, pakuŵa chichinkulupusye kuti nkawa. Pakuŵa ngalujasika namuno luumbo lumo lwa pa mitwe jenu.” ³⁵ Che Paolo paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵajigele nkate, nipele ŵatogolele Akunnungu paujo pa wose, ŵagaŵenye ni kutanda kulya.

³⁶ Nipele wose wâkamulisye ntima, nombewo wâlile. ³⁷ Wâtwaliji mu ngalawâ twaliji wându mia mbili ni sabini na sita. ³⁸ Patwalile wose ni kwikuta, wâjijalwisye ngalawâ jekulungwa kwakwasila ngano mu bahali.

Ngalawâ jekulungwa jikutemeka

³⁹ Pakwachele wâwâlongosyaga ngalawâ wâla nganachimanyilila chilambo chila, nambo wâuweni nsanga ku mbwani. Nipele wâsachile kujijimika ngalawâ kweleko naga chakombole. ⁴⁰ Wâkatile ngonji sya nanga ni kusileka mu bahali ni wâgopwele ngonji sisyatawîkwe pa usukani ni kwînâ mukula tanga ja paujo pa ngalawâ kuti jikamule mbungo ni kwajausya ku mbwani. ⁴¹ Nambo wâiche pamalekano pagachingangene matala gawîli ga meesi ga bahali ni ngalawâ jatanjile palapala. Upaande wa paujo pa ngalawâ watitimile munsanga pangali kutinganyika, nambo upaande wa panyuma watandite kutemeka kwa ligongo lya machili ga matumbela.

⁴² Wângondo wâsachile wâulaje wâatawîkwe wose atakojelela wâne ni kutila. ⁴³ Nambo jwankulu jwa wângondo achisakaga kwakulupusya che Paolo, wâalekasisye wângondo akatenda yeleyo. Wâalamwile wâakukombola kojelela alilechelele mmeesi ni kwika kunsanga. ⁴⁴ Ni wâakusigalila wo, wâne akamulile mbao ni wâne ipitingwa iyatemeche mu ngalawâ. Iyoyo wându wose wâiche kwa chitendeweke ku nsanga.

28

Iyasimene che Paolo kuchilumba cha Melita

¹ Patwaiche kwa chitendeweke ku nsanga, twaimanyi kuti chilumba chila chikuwilanjikwa Melita. ² Ni wandu wangali lunda watutendele yambone nnope. Ula jatandite kunya ni kwaliji ni mbepo, watukolechesye mooto tujotele ni kutukalibisya. ³ Che Paolo walokwete litenje lya sasu ni wasiwisile pa mooto. Paawikaga, lijoka lyakopweche ligongo lya ntukuta wa mooto ula lyaliwilijile pankono wakwe. ⁴ Wandu wa kweleko wo pawaliweni lijoka lili nkuliwilijila pankono wakwe wasalilene, "Kusyene mundu ju ali jwakuulaga, namuno akulupwiche mmeesi nambo chisasi cha nnungu jwetu jwankongwe jwakuwilanjikwa Haki ngachikunneka alame." ⁵ Nambo che Paolo walikung'undile lijoka lya pa mooto ni nganilimpeteka namose kanandi. ⁶ Wandu wala waliji nkulolela kuti pane tuimbe nkono, pane chagwe ni kuwa papopo. Nambo pawalolele nnope ni nganachiwona chindu chakwawenga chichapatile, ni wagalawisye ng'anisyo syao ni kuti ali jumo jwa achiminungu. ⁷ Pachiwandi ni pepala kwaliji ni migunda ja jwankulu jwa chilumba chila jwakuwilanjikwa che Pabulio. Mundu ju watupochele yambone ni twatemi mu nyumba jao ja achalendo kwa mowa gatatu. ⁸ Atati wao che Pabulio waliji agonile ali nkulwala chiilu ni mmatumbo mwa miasi. Che Paolo wajawile kukwalola ni pawamasile kupopela, wasajichile makono gao ni kunlamya. ⁹ Payakopochele yeleyo, iyoyo

peyo wâkulwala wâjinji wâwâtamaga mu chilumba chila wâiche, nombewo wâlamiswe. ¹⁰ Wându wâla wâtuchimbichisye nnope, ni katema patwatyokaga wâtupele yose iyatusowile mu ulendo wetu.

Ulendo wa ku Loma kutyochela ku chilumba cha melita

¹¹ Pajapite miesi jitatu, twatandite sooni ulendo wetu kwa ngala wâ jekulungwa jimo jijasigele mu chilumba mula, jichilindililaga gapite kaje mo wâ ga mbepo. Ngala wâ jila jakopochele ku Aleksandilia ni ja wîlanjikwe “Achiminungu Ma wîla.” ¹² Twaiche ku Silakusa ni twatemi pelepo mo wâ gatatu. ¹³ Kutyochela pelepo twasyungwile mumbali ni twaiche ku Legio. Mala wî jakwe jatan-dite kupuga mbungo kutyochela kulujenda ni pagapite mo wâ ga wîli twaiche ku Puteoli. ¹⁴ Kweleko twasimene wându wâkukulupilila Che Yesu achin-jetu ni wâtuchondelele tutame pamo nawo chijuma chimo. Kwanti nyi ni itwatite pakwika ku Loma. ¹⁵ Wându wâkukulupilila Che Yesu wâ ku Loma pa wâpilikene ngani syetu wâiche mpaka Pakusumichisya Malonda che Apio ni wâne ku Majumba Gatatu ga Achalendo kukutuchingamila. Che Paolo pa wâaweni wêlewo wâatogolele Akun-nungu ni wâlimbiswe ntima.

Che Paolo ali ku Loma

¹⁶ Patwaiche ku Loma wâkundile kuti che Paolo atame pajikape pamo ni jwangondo ju wânindililaga.

¹⁷ Pagapite mo wâ gatatu che Paolo wâa wîlasile achakulu wâ Wâyahudi wâwâtamaga kweleko. Pa wâsongangene pamo ni wâasalile, “Achalongo

achinjangu, uneji nataw̄ikwe ku Yelusalemu kula ni kutagwa mmakono ga W̄aloma namuno nganindende magambo gagaligose kwa w̄andu W̄angu pane kugapwanya masyōwelo ga achambuje w̄etu. ¹⁸ PaW̄amasile kuusyausya, W̄aloma w̄asakaga kung'opola pakuw̄a kwangu une nganagasimana magambo gakuw̄ajilwa kuulajikwa. ¹⁹ Nambo W̄ayahudi paw̄akanile yeleyo, nasachile kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nachiw̄amuno nganingola chakwaw̄echetela w̄andu w̄a musu wangu. ²⁰ Kwaligongo lyo nanchondelele w̄anyamwe kuti tuonegane ni kuw̄echeta nomwe pakuw̄a ndaw̄ikwe kwa nyolo si ligongo lya chilolelo cha W̄aisilaeli chiw̄alanjile Akunnungu.”

²¹ Ni W̄anyawo w̄atite “Uweji nganitupochele chikalata kutyochela ku Yudea nkati alakwe atamuno achinjetu w̄aw̄aiche akuno kukutusalila pane kuw̄echeta chindu chakusakala nkati alakwe. ²² Nambo tukusaka kupilikana pakang'wa penu inkuti paaganisya pakuw̄a tukumanyilila kuti palipose akusala kuti mpingo wo uli wangelumbana.”

²³ Nipele w̄asagwile lyuw̄a lya kuchingangana ni che Paolo ni w̄aiche w̄andu w̄ajinji nnope ku nyumba kuw̄atamaga. Kutandila kundaw̄i mpaka ligulo che Paolo w̄aliji nkwasalila yejinji ya Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya ngani sya Che Yesu kutyochela mmalajisyo ga Akunnungu gaw̄apele che Musa ni itabu ya w̄akulondola w̄a Akunnungu achisakaga kwanyenga kuti w̄aakulupilile Che Yesu. ²⁴ W̄ane

Wajitichisye iwasalilaga yo nambo wane wakanile.
²⁵ Nipele nganajiilana achinsyene pe, ni watyosile
 pelepo pakuwa che Paolo wasalile, “Mbumu jwa
 Akunnungu wasasile usyene kwa achambuje wenu
 kwa kang'wa ja jwakulondola jwa Akunnungu
 che Isaya,²⁶ achitiji,

‘Njaula kwa wandu wa nkaasalile,
 kupilikana chimpilikane, nambo ngasammany-
 ilila,

Kulola chinnole nambo ngasambona.

²⁷ Pakuwa mitima ja wandu wa jilimbile,
 asiwilile mawiwi gao
 ni meeso gao gasisine.

Melepe akasaona kwa meeso gao,
 akasapilikana kwa mawiwi gao,
 akasamanyilila kwa mitima jao,
 akasapitikuchila kwa une,
 noneji ngalamisye.’ ”

²⁸ Nombe che Paolo watite sooni, “Mmanyilile
 wanyamwe kuti, ukulupusyo wa Akunnungu
 wu wejausye kwa wandu wanga wa Wayahudi,
 nombewo chaupilikane!” ²⁹ Che Paolo pawamasile
 kuwecheta yeleyo Wayahudi wakopweche ali
 nkukanilana nnope achinsyene pe.

³⁰ Nipele che Paolo watemi yaka iwili mu nyu-
 umbamba jiwalipilaga jila. Ni waapochele wandu wose
 wawaikaga kukwalola. ³¹ Walalichilaga wandu ngani
 ja Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya wandu
 nkati Ambuje Che Yesu Kilisito pangajogopa ni
 nganapagwa jwannekasisye.

Lilangano Iya Sambano
The New Testament in the Yao language of Malawi:
Yao Bible Version Translation Project

copyright © 2018 The Word for the World International

Language: Ciyawo (Chiyawo)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Lilangano Iya Sambano

Yao New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 19 Apr 2023

83abede1-cef5-5110-a8eb-53474ba8eb62